

LEGIONÁŘSKÝ

4/2016

Směr

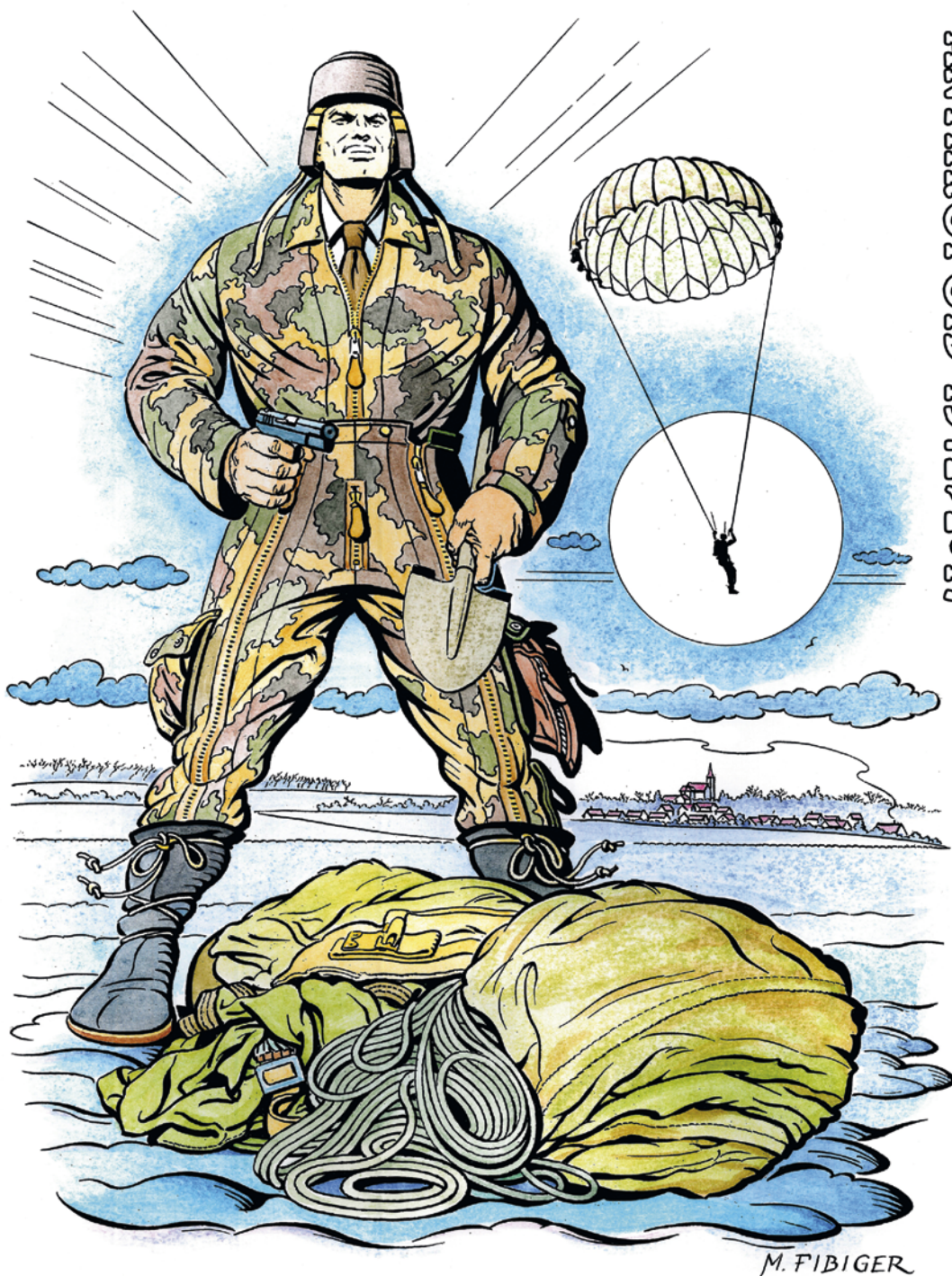
Koncert
ke Dni válečných veteránů

Úspěch Legiovlaaku
a jeho plány

75 let od Tobruku
a prvních výsadků

Zprávy z činnosti
našich jednot

PF 2017

MILÉ SESTRY, MILÍ BRATŘI,

VELICE VÁM DĚKUJI ZA PRÁCI, KTEROU JSTE V ODCHÁZEJÍCÍM ROCE VYKONALI PRO ČESKOSLOVENSKOU OBEC LEGIONÁŘSKOU A PŘISPĚLI TAK K PROSAZOVÁNÍ IDEÁLŮ A ROZVÍJENÍ ODKAZU TĚCH, KTERÍ SE ZASLOUŽILI O NAŠ STÁT. DOVOLTE MI, ABYCH VÁM POPŘÁL PEVNÉ ZDRAVÍ, MNOHO SIL A RODINNÉHO ŠTĚSTÍ V NOVÉM ROCE.

TĚŠÍM SE NA NAŠI SPOLEČNOU PRÁCI VE ZNAMENÍ VÝJIMEČNÝCH VÝROČÍ, KTERÁ NÁS OČEKÁVAJÍ.

PLK. V Z. MUDR. PAVEL BUDINSKÝ, PH.D.
PŘEDSEDA ČESKOSLOVENSKÉ OBCE LEGIONÁŘSKÉ

VÁLEČNÍ VETERÁNI

Váleční veteráni v Rudolfinu 2–5
 XIII. setkání bývalých vojenských pozorovatelů OSN/OBSE..... 6
 Předvánoční setkání s válečnými veterány 7
 72. výročí Karpatsko-dukelské operace 8
 Deň ozbrojených síl Slovenskej republiky s delegací ČsOL... 9
 Váleční veteráni se účastní řady událostí..... 10
 Opustili naše řady..... 11

LEGIE 100

Legiovlak získal vlastní parní lokomotivu
 a velitelský vůz..... 12–14
 Konference o válečném roce 1916 v „Paříži Východu“ 15

Práslavičtí tankisté navštívili Legiovlak..... 15
 Morální patronát nad unikátními miniaturami 15
 Uctění legionářů bojujících na kótě Doss Alto 16–17
 Výstava Cesta legionáře 2 18
 „Velet obrněným vlakům“. Legionář a výtvarník
 Ota Matoušek..... 19–21
 „Ve jménu tradice“. IV. konference ČsOL..... 22

STALO SE

O pohár předsedy ČsOL 2016 23
 ČsOL si v Londýně připomněla padlé Českoslováky 24
 Pět ročníkův cykloprejzdu Hodonín –
 Košariská 2012–2016 25
 V Dolnom Kubíne si Slováci a Češi připomenuli
 čs. legionářov a vznik ČSR..... 25
 Oheň (bez)naděje. 6. ročník úspěšného projektu ČsOL
 se vydal..... 26–27
 První branný závod MISE 2016..... 28

ČINNOST JEDNOT

71. výročí tragického výbuchu v muničním skladu
 v Hostivici 29
 Počasí historickou exkurzi nepokazilo..... 29
 Mobilizace 1938..... 30
 Vzpomínka na obránce hranic 30
 Vojenská neděle 2016..... 31
 Osmý ročník střelb na Novojičínsku 32

Veteránská kanada 2016 32
 Zájezd pro studenty gymnázia v Bruntále..... 33
 Liptaň 2016 33
 Den samostatného čs. státu na jihu Čech 33
 V předvečer výročí státu 34
 Na oslavě svých 101. narozenin zahrál válečný veterán 34
 Střelecký memoriál břevclavské jednoty 35
 V Břeclavi zahráli Taxmeni 35
 Den válečných veteránů v Bruntále..... 36
 Memoriál Mikuláše Končického pořádně prověřil fyziku
 účastníků 36
 Setkání válečných veteránů s veřejností a prezentace
 modrých baretů 37
 VIII. ročník memoriálu za padlé v zahraničních misích 37

DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

Tobrucké krysy 38–39

Bylo to před 75 lety..... 40
 Královi. Vzpomínka na plzeňskou odbojovou rodinu 41
 Těším se na to, co přijde. 75 let od operace BENJAMIN..... 42–45
 Československá obec legionářská na Českodubsku 46–49
 RAF Exeter 50–51

PŘEDSTAVUJEME

KVH Věrní zůstaneme..... 52–53

PAMĚTI LEGIONÁŘŮ

Boj s rakouskou hydrou. 4. svazek Edice pamětí ČsOL..... 54

POZVÁNKY A INFORMACE

Zveme vás 56
 Výzva..... 56
 Členský odznak ČsOL..... 56

VÁLEČNÍ VETERÁNI v Rudolfinu

text br. Jiří Filip
foto archiv ČSOL a Armáda ČR

Ve čtvrtek 10. listopadu se uskutečnil v pražském Rudolfinu slavnostní koncert, kterého se zúčastnili nejvyšší ústavní činitelé České a Slovenské republiky a zástupci velení armád obou zemí. Slavnostní večer, pořádaný Armádou ČR a Československou obcí legionářskou, byl věnován válečným veteránům v předvečer jejich svátku. Vrcholný kulturní zážitek se konal za přítomnosti prezidentů České a Slovenské republiky, kteří přijali pozvání válečných veteránů.

Po úvodních slovech moderátora Jiřího Vejvody byl praporečnický Hradní strážce přinesen na varhanní emporu Dvořákovy síně spolu se státní vlajkou ČR, standartou prezidenta republiky a historickými prapory také prapor Československé obce legionářské. Po příchodu obou prezidentů do Prezidentské lóže Dvořákovy síně zazněly v sále státní hymny Slovenské a České republiky v podání Kühnova dětského sboru pod taktovkou jeho sbormistra prof. Jiřího Chvály. Následovalo přivítání vzácných hostů, po němž na pódiu vystoupil ministr obrany ČR Martin Stropnický,

kteřý vyjádřil svůj respekt nejen přítomným válečným veteránům druhé světové války: „Novodobí veteráni Armády ČR zanechali od začátku devadesátých let svoji zřetelnou stopu v Iráku, na Balkáně, v Afghánistánu i jinde. Jsou nejen vyslanci naší dobré vůle všude tam, kde je jich zapotřebí, ale také důkazem toho, že své spojenecké závazky bereme velmi vážně.“ Se zdravící

k přítomným válečným veteránům a vzácným hostům vystoupili rovněž náčelník GŠ AČR arm. gen. Josef Bečvář a náčelník GŠ Ozbrojených sil SR gen. Milan Maxim. Závěrečné vystoupení patřilo místopředsdovi Čs. obce legionářské a válečnému veteránovi brig. gen. Emilu Bočkovi, který vzpomněl na padlé spojovníky a připomněl, že i v těchto chvílích naši vojáci riskují své

životy v zahraničních misích za naše bezpečí doma: „Mysleme na naše hochy, aby se po splnění svých úkolů vždy šťastně vrátili do vlasti ke svým rodinám. A prosím, přikládejme plnou vážnost oběti, kterou jsme v minulosti dali, dáváme dnes a budeme muset dávat za udržení svobody. Minutou ticha prosím uctěme památku našich vojáků, kteří již nejsou mezi námi.“

Pod taktovkou dirigenta Ústřední hudby Armády ČR pplk. Jaroslava Šípa byla zahájena první část koncertu pochodem (op. 311) skladatele Julia Fučíka s názvem Gigantic. Úlohy dirigentky se rovněž zhostila i mjr. Andrea Šolar ze slovinského vojenského orchestru. Kromě árie Kecalá ze Smetanovy Prodané nevěsty či melodií Antonína Dvořáka a Gejzi Dusíka zazněla i filmová hudba ze snímku Zachraňte vojína Ryana nebo Ave verum corpus Karla Jenkinsna.

Po přestávce a úvodních Fanfárách svobody Johna Williamse druhé části koncertu vystoupili na podiu prezident ČR Miloš Zeman a prezident SR Andrej Kiska v doprovodu ministra obrany, českého a slovenského náčelníka generálního štábu armád, předsedy ČsOL Pavla Budinského a brig. gen. Emila Bočka. Prezident republiky Miloš Zeman připomněl, že v den výročí vzniku samostatného československého státu ocenil rovněž válečné veterány a zdůraznil vážnost, kterou chová vůči válečným veteránům a památce těch, kteří položili ve válce – mnohdy své mladé – životy. Zástupci ČsOL následně oběma prezidentům poděkovali za to, že přijali pozvání na slavnostní koncert a předali jim jménem válečných veteránů dar Obce legionářské – křišťálové vázy se znakem ČsOL, zhotovené ve sklárnách Crystal Bohemia Poděbrady, a. s.

V druhé části koncertu poté zazněly například melodie Karla Hašlera nebo Jaroslava Ježka. Právě po písni Život je jen náhoda byl na podium pozván opět ministr obrany ČR Martin Stropnický, který převzal z rukou předsedy ČsOL Pavla Budinského, brig. gen. Emila Bočka a plk. Václava Kuchynky Pamětní medaili ČsOL II. stupně za podporu projektu Legie 100 a Legiovlaku, spojených se 100. výročím vzniku československých legií, a za péči o válečné veterány. Sále se rozezněly další melodie a po slovenské lidové písni Tancuj, tancuj byli na podium pozváni vokální sólisté večera Dasha, Marie Fajtová, Lucie Silkenová, Ondřej Havelka, Ondřej Ruml, František Zahradníček, Jan Musil a instrumentální sólisté Veronika Panochová a Ladislav Hrdlička, aby jim byli na výraz díků přineseny květinové koše od českého

a slovenského prezidenta, ministra obrany a náčelníků generálních štábů, a od Československé obce legionářské společně květinami pro sólisty od prezidenta republiky a pořadatelů koncertu. Na úplný závěr slavnostního koncertu zazněla Škoda lásky.

Váleční veteráni včele s brig. gen. Emilem Bočkem a plk. Václavem Kuchynkou spolu s předsedou ČsOL Pavlem Budinským po ukončení koncertu využili přátelského setkání v prezidentském salonku, aby předali přítomnému náčelníku GŠ AČR arm. gen. Josefu Bečvářovi a náčelníku GŠ OS SR gen. Milanu Maximu dar ČsOL (křišťálové vázy se znakem ČsOL), jako trvalou vzpomínku u příležitosti společného setkání na slavnostním koncertu v Rudolfínu, věnovaném právě válečným veteránům. ■

XIII. setkání bývalých vojenských pozorovatelů OSN/OBSE

br. Miroslav Marek
předseda Jednoty ČsOL Středočeský kraj

Již potřinácté připravil výbor Jednoty ČsOL Středočeský kraj ve spolupráci s Krajskou organizací Sdružení válečných veteránů ČR společenský večer, na kterém se sešli bývalí vojenští pozorovatelé a jejich přátelé. Akce se uskutečnila 21. října 2016 v prostorách bývalého Školického a vzdělávacího střediska MO ČR v Komorním Hrádku. V tomto krásném zámku se v letech 1991–2003 konaly kurzy pro příslušníky AČR před jejich vysláním do pozorovatelských misí. Absolventi kurzů, které byly prováděny podle standardů OSN, byli posléze vysíláni dle požadavků OSN či OBSE do míst válečných konfliktů prakticky po celém světě.

Ceníme si, že se setkání účastnil i předseda ČsOL plk. v z. MUDr. Pavel Budinský, Ph.D., který předal některým z účastníků „Pamětní medaili“ pro pozorovatele, kteří se na misích v zahraničních operacích podíleli.

Téměř šest desítek spokojených přátel mělo možnost si prohlédnout restaurované historické interiéry zámku. O dobrou náladu se postarala hudba, ve které se sešli kamarádi – absolventi kurzů, a kterou vedl jeden z bývalých pozorovatelů pplk. v z. Vlastimil Jánský.

Děkujeme tímto Ministerstvu obrany ČR, že nám umožnilo využít nám známé a blízké prostory zámku k povedené akci.

Věříme, že se sejdeme i příští rok a přiblížíme se k magickému XV. setkání. ■

PŘEDVÁNOČNÍ SETKÁNÍ s válečnými veterány

Letošní adventní čas patřil, jako již každoročně, setkání válečných veteránů s předsedou ČsOL br. Pavlem Budinským a vzácnými hosty této tradiční události, která se konala ve středu 7. prosince v Domě armády Praha na Vítězném náměstí.

Na úvod shromáždění promluvil k přítomným veteránům druhé světové války a zahraničních misí ČSFR a ČR předseda ČsOL br. Pavel Budinský, který především popřál krásné prožití vánočních svátků a pevné zdraví v novém roce. Vrátil se rovněž k vyznamenáním, které obdržel v nedávné době. Připomeňme, že od Odboru vojenského letectví MO ČR byl oceněn 27. října Pamětním odznakem arm. gen. Karla Janouška, v den státního svátku 28. října převzal z rukou prezidenta republiky Miloše Zemana medaili Za zásluhy I. stupně a v Den válečných veteránů obdržel od ministra obrany Martina Stropnického vyznamenání Zlaté lípy ministra obrany ČR. Br. Budinský zdůraznil, že je sice držitelem těchto vyznamenání, ale považuje je za výraz ocenění činnosti členstva ČsOL v posledních letech a za tuto práci přítomným poděkoval. Dalšími slavnostními řečníky byli náčelník Vojenské kanceláře prezidenta republiky genmjr. Jan Kaše, ředitel Odporu pro válečné veterány MO ČR plk. gšt. Eduard Stehlík a rovněž přítomní váleční veteráni ses. Božena Ivanová, br. Tichomír Mirkovič a také velitel první novodobé zahraniční mise plk. Ján Való, který vzpomněl nasazení naší protichemické jednotky v Perském

Náčelník GŠ AČR arm. gen. Ing. Josef Bečvář převzal Pamětní medaili ČsOL II. st. za dlouholetou spolupráci a podporu legionářských tradic

zálivu, i skutečnost, že úspěšným plněním svých povinností se snažili co nejlépe navázat na odkaz a pověst čs. dobrovolníků z první a druhé světové války. Z rukou předsedy a místopředsedů ČsOL následně převzal člen PRV ČsOL br. Jiří Vlasák Pamětní medaili ČsOL II. stupně

Na setkání válečných veteránů byl přivítán náčelník Generálního štábu Armády ČR arm. gen. Josef Bečvář, který byl oceněn br. Pavlem Budinským, brig. gen. Emilem Bočkem a plk. Václavem Kuchynkou Pamětní medailí ČsOL II. stupně za dlouholetou spolupráci a prosazování legionářských tradic. Ve svém děkovném projevu arm. gen. Josef Bečvář řekl: „Rád bych při této příležitosti připomenul, že si činnosti vaší organizace nesmírně vážím. Českoslovenští legionáři měli v době světové války zcela nezastupitelný význam pro vznik samostatného Československa, jejich životy a osudy tak navždy zůstanou zapsány v historii naší země. Je vaší zásluhou, že ani mladé generace na činy legionářů nezapomínají. Patří vám za to poděkování a uznání nás všech.“

Na slavnostním setkání byl Jednotou ČsOL Liberecký kraj oceněn u příležitosti 25. výročí operace Pouštní bouře pamětní mincí ředitel OVV MO plk. gšt. Eduard Stehlík za podporu akcí souvisejících s tímto významným výročím. Po ukončení oficiální části bylo pro válečné veterány připraveno přátelské setkání s kulturním programem. ■

72. VÝROČÍ Karpatsko-dukelské operace

Dne 6. října 1944 překročili vojáci 1. čs. armádního sboru předválečnou československou hranici a vrátili se na území republiky. Do roku 1993 byl tento den oslavován jako Den Čs. lidové armády, po rozpadu Československa bylo toto datum památným dnem Slovenska pod názvem Den obětí Dukly. Od letošního roku však nese název Den hrdinů Karpatsko-dukelské operace.

Pietních akcí konaných v Dukelském průsmyku se jako tradičně účastnila i početná skupina válečných veteránů a členů ČsOL, která tvořila součást české vládní delegace, v jejímž čele byl náměstek ministra obrany Ing. Tomáš Kuchta. Pietní akt byl zahájen položením věnců k Památníku čs. armádního sboru u obce Vyšný Komárnik, kde se nachází také hroby 565 padlých čs. vojáků. Následoval projev slovenského premiéra Roberta Fica, který řekl, že dějiny nejsou jen sledem událostí a letopočtů, ale též příležitostí k velkému ponaučení. A také připomněl, že Dukla a další bojiště v Evropě jsou nejen příkladem obrovské odvahy a obětí, ale také příkladem toho, kam vede válečné běsnění a že každý: „kto s takou ľahkosťou dnes hovorí o rinčaní zbraní, každému, kto s takou ľahkosťou hovorí o navyšovaní výdavkov na zbrojenie, každému, kto ukazuje prstom na nepriateľa, aby navštívil podobné miesta, ako je Dukla. Potom s takou ľahkosťou takéto vyhlásenia robiť nebude“. Dodal, že Slovensko má zájem na přátelských vztazích se všemi na světě a že je chybou dělat z někoho za každou cenu nepřítele. Následoval projev ministra obrany SR Petra Gajdoše, předsedy Slovenského svazu protifašistických bojovníků Juraje Drotára a bohoslužba za padlé vojáky. Byly také čteny rozkazy o povýšení a vyznamenání příslušníků Armády SR, na místě byly také dekorovány dva váleční veteráni František Orlovský a Juraj Kollárik.

Následně se pietní akt přesunul do nedalekých Svidníků k soše generála Ludvíka Svobody. Zde úvodím slovo pronesl primátor města Ján Holedňák, následovaly proslovy členů české delegace. Za ČsOL promluvil brig. gen. Emil Boček, který ve svém proslovu poděkoval za to, že oběť vojáků v operaci není péčí místních obyvatel zapomenuta. Poté se slova ujal ministr obrany SR Peter Gajdoš, který opět vyznamenal vybrané osobnosti, mimo jiné primátora Svidníků Jána Holedňáka, za dlouholeté přípravy vzpomínkových akcí. Zdůraznil však, že vyznamenání patří všem občanům města za jejich přístup k památce odkazu bojovníků od Dukly. Mezi oceněnými byl také ředitel odboru pro válečné veterány MO ČR a vojenský historik plk. gšt. Eduard Stehlík.

Závěrečný pietní akt se uskutečnil u Památníku sovětských vojáků, jehož součástí je vojenský hřbitov s více jak devíti tisíci hroby padlých. Po položení věnců a květin promluvil k přítomným zástupce velvyslanectví Ruské federace na Slovensku. Pietní akt byl ukončen pravoslavnou modlitbou vedenou kpt. Vladimírem Vargou. Ač vzpomínka proběhla za nevlídného, deštivého počasí, po celý den jí přihlíželo velké množství veřejnosti, což jen podtrhlo její významnost a důležitost. ČsOL děkuje MO SR, GŠ Ozbrojených sil SR a představitelům města za milé přijetí válečných veteránů a delegace ČsOL. ■

DEŇ OZBROJENÝCH SÍL Slovenskej republiky s delegací ČsOL

Ve městě Brezová pod Bradlom se 22. září 2016 uskutečnily oslavy slovenského svátku všech vojáků – Den Ozbrojených sil Slovenské republiky. Tento den je nejen oslavou slovenské armády, ale také dnem připomínky prvního vítězství slovenských povstalců nad císařskými vojsky v revolučním roce 1848.

Oficialit v Brezové se mezi jinými zúčastnili také zástupci Československé obce legionářské. V čele delegace ČsOL stáli tři váleční veteráni druhé světové války a místopředsedové ČsOL. Bratři brig. gen. v. v. Emil Boček, plk. v. v. Václav Kuchynka a mjr. v. v. Tichomír Mirkovič. Účastníky slavnostního aktu byli pochopitelně i nejvyšší představitelé slovenské armády a zahraniční vojensští přidělenci. Přítomen byl také slovenský ministr obrany pan Peter Gajdoš, i náčelník generálního štábu Ozbrojených sil SR gen. Milan Maxim. Nejvyšším přítomným ústavním činitelem byl předseda Národní rady SR pan Andrej Danko.

Den ozbrojených sil slovenské armády začal nástupem vojenských útvarů na brezovském náměstí a přinesením vojenských standart a státní vlajky Slovenské republiky. Nechyběl ani prapor ČsOL. Po projevech, během kterých se zdravil za ČsOL vystoupil válečný letec RAF br. Emil Boček, byli vybraní vojáci povýšení nebo dekorováni významnými rezortu obrany.

Ocenění předali také zástupci ČsOL. Slovenskému ministru obrany Petru Gajdošovi předali přítomní místopředsedové ČsOL Pamětní medaili ČsOL II. stupně za dlouholetou spolupráci a prosazování legionářských tradic.

Následně se pozornost přesunula k Památníku Hurbanovských bojov, který se tyčí nad Brezovou. Ten připomíná právě onu historickou událost, ke které došlo 22. září 1848, ze které vzešel dnešní Deň Ozbrojených sil SR. K památníku byly položeny věnce a květiny přítomnými hosty a delegací ČsOL. Během tohoto pietního aktu byly nad památníkem vysazeni i tři slovenští armádní výsadkáři, kteří pak ukázkově přistáli na blízkém prostranství.

Delegace ČsOL se slovenských oslav v Brezové pod Bradlom zúčastnila podruhé a i tentokrát byla vřele přijata laskavými hostiteli. Právě váleční veteráni druhé světové války byli živými doklady společného boje Čechů a Slováků proti tyranii a nesvobodě, na který dnes navazují současní vojáci Slovenské a České republiky v rámci novodobých misí. ■

Váleční veteráni se účastní řady událostí

br. Jiří Filip
foto ses. Marcela Volfová a AČR

V říjnu a listopadu se váleční veteráni účastnili celé řady tradičních událostí, při nichž se setkávali s vedoucími představiteli Ministerstva obrany ČR a Generálního štábu AČR a měli rovněž možnost předávat své zkušenosti a vzpomínky mladé generaci.

Mezi taková setkání patřilo i shromáždění v Praze na Valech dne 7. října, věnované výročním bojů o Dukelský průsmyk, a bojům na Blízkém Východě a u Dunkerque. Velmi početně byli na této události zastoupeni nejen studenti vojenské školy z Moravské Třebové, ale také žáci novopacké základní školy, kteří po ukončení oficiální části s přítomnými válečnými veterány besedovali.

V den výročí vzniku samostatného československého státu 28. října se váleční veteráni tradičně účastnili pietního aktu na Čestném dvoře Národního památníku na Vítkově za přítomnosti prezidenta republiky Miloše Zemana, a poté uctili památku padlých československých legionářů na pietním aktu pod Emauzy, který ČsOL pořádá jako hold zakladatelům našeho moderního státu.

V pátek 4. listopadu váleční veteráni nechyběli ani na dalším setkání na Valech, které bylo věnováno legendárním bojům o Kyjev a Pravobřežní Ukrajinu. I zde měli veteráni možnost se setkat s významnými hosty a zástupci mladé generace.

Nezapomínejme, že v popisovaném období se konala řada dalších akcí, kterých se veteráni účastnili a o kterých pojednááme na dalších stranách tohoto čísla. Za jejich nasazení a reprezentaci jim patří náš obdiv. Nejnáročnější program válečných veteránů, jenž mnohdy přinášel několik událostí v jediném týdnu, se pomyslně uzavřel dne 11. listopadu, v Den válečných veteránů. Pieta za padlé na Vítkově byla opět příležitostí pro slavnostní předávání rezortních vyznamenání z rukou ministra obrany Martina Stropnického. Mezi oceněnými byl předseda ČsOL br. Pavel Budinský, jenž obdržel Zlatou lípu, a řídící tajemník ČsOL br. Milan Mojžíš, který byl oceněn Záslužným křížem II. stupně. ■

Opustili naše řady

brig. gen. in m. BEDŘICH OPOČENSKÝ

První den po státním svátku zemřel v sobotu 29. října 2016 ve věku 92 let válečný veterán, příslušník 1. čs. samostatné tankové brigády v SSSR a člen litoměřické jednoty Československé obce legionářské br. Bedřich Opočenský.

Narodil se 24. května 1924 v obci Český Boratín na Volyni (na území dnešní Ukrajiny). Vytoužené studium lycea ve Lvově ukončila druhá světová válka. Nacistickým okupantům kladl odpor nejprve v řadách volyňské odbojové organizace Blaník, od března 1944 se pak dobrovolně přihlásil do československého zahraničního vojska na území Sovětského svazu.

Stal se tankistou 1. tankového praporu 1. československé samostatné tankové brigády v SSSR, které velel štábní kapitán Vladimír Janko. Nejprve svůj tank T-34 řídil, později mu i velel. Jako velitel tanku se zúčastnil Karpatsko-dukelské operace, Jaselské operace i Ostravské operace. Během bojů o Ostravu se se svým tankem podílel na zajištění důležitého mostu přes Ostravici (dnešní Most Miloše Sýkory), při kterém kryl i ústup posádky zasaženého tanku č. 051, který po mostě přejížděl jako první.

Do osvobozené Prahy se dostal k večeru 9. května 1945, ale místo oslav konce války ho zde čekala dopravní nehoda, při které utrpěl otřes mozku. V československé armádě sloužil ještě do dubna 1946, kdy odešel do civilu v hodnosti podporučíka. Následně pracoval ve vlastní zámečnické dílně v Sedlci u Litoměřic, ovšem jen do doby, než mu byla dílna znárodněna a on začal pracovat v tamním JZD. Jeho posledním zaměstnáním byla práce dílenského mistra v textilním podniku.

Za své působení během druhé světové války byl několikrát oceněn. Je držitelem dvou Československých válečných křížů 1939, Československé vojenské pamětní medaile se štítkem SSSR, sovětské Medaile Za vítězství nad Německem ve Velké vlastenecké válce 1941–1945, sovětské Medaile Za osvobození Prahy a Kříže obrany státu MO ČR. Byl také čestným občanem města Ostravy. Poslední rozloučení s br. Opočenským se uskutečnilo v pátek 4. listopadu v 11 hodin v kostele Českobratrské církve evangelické v Chotiněvsi. Br. Opočenský se již bohužel nedožil letošního Dne válečných veteránů, kdy měl být na Vítkově povýšen do generálské hodnosti. Brigádním generálem se tak stal in memoriam. Čest jeho památce! ■

brig. gen. STANISLAV HNĚLIČKA

V pátek 4. listopadu 2016 zemřel ve věku 94 let dlouholetý předseda Jednoty ČsOL v Liberci, brigádní generál v. v. Stanislav Hnělička. Narodil se dne 12. února 1922 v severočeském Liberci, kde vyrůstal až do roku 1938, kdy se musel s rodinou odstěhovat do Mladé Boleslavi. Ještě předtím však vstoupil do řad Národní gardy a v zářijových dnech chránil železniční trať u Křižan. Po zaboru zbytku republiky se ve věku 18 let rozhodl odejít do zahraniční armády, což se mu podařilo teprve na třetí pokus, když v prosinci 1940 překročil Julské Alpy a přes Jugoslávii a Turecko se dostal do Alexandrie, kde se stal příslušníkem Československého pěšího praporu 11 – Východního. S touto jednotkou byl posléze nasazen v Západní poušti, Sýrii, Libanonu a nakonec v obleženém Tobruku, kde byl za svoji odvahu a srdatost vyznamenán medailí Za chrabrost. Poté se přecvičil na velitele protiletadlového děla a od konce roku 1942 do června 1943 opětovně bránil severolibyšský přístav. Po ukončení

bojů se s Československým lehkým protiletadlovým plukem 200 – Východním přeplavil do Velké Británie, kde se stal příslušníkem 2. tankového praporu Československé samostatné obrněné brigády, s níž se roku 1944 vylo-
díl v Normandii a následně do května 1945 osvobozoval přístav Dunkerque. Za svou bojovou činnost byl mimo jiné vyznamenán dvěma Čs. Válečnými kříži a medailemi Za chrabrost, Polským válečným křížem či Africa Star. Po návratu do vlasti přesídlil do rodného Liberce, kde strávil celý život. Po roce 1948 byl dvakrát vězněn a dlouhodobě perzekuován. V roce 1968 byl aktivním v obnově ČsOL a snažil se o spojení mezi městy Liberec a Dunkerque. To se mu však podařilo teprve v roce 2010, kdy obě města podepsala partnerskou smlouvu. V letech 2005 a 2007 byl vyznamenán nejvyššími státními vyznamenáními Francie – Řádem čestné legie a České republiky – Řádem Bílého lva. Za své zásluhy o stát a rozvoj města obdržel roku 2011 Čestné občanství města Liberce. Svě celožitovní vzpomínky vydal v knize „Byl jsem tobruckou krysou“. ■

bojů se s Československým lehkým protiletadlovým plukem 200 – Východním přeplavil do Velké Británie, kde se stal příslušníkem 2. tankového praporu Československé samostatné obrněné brigády, s níž se roku 1944 vylo-
díl v Normandii a následně do května 1945 osvobozoval přístav Dunkerque. Za svou bojovou činnost byl mimo jiné vyznamenán dvěma Čs. Válečnými kříži a medailemi Za chrabrost, Polským válečným křížem či Africa Star. Po návratu do vlasti přesídlil do rodného Liberce, kde strávil celý život. Po roce 1948 byl dvakrát vězněn a dlouhodobě perzekuován. V roce 1968 byl aktivním v obnově ČsOL a snažil se o spojení mezi městy Liberec a Dunkerque. To se mu však podařilo teprve v roce 2010, kdy obě města podepsala partnerskou smlouvu. V letech 2005 a 2007 byl vyznamenán nejvyššími státními vyznamenáními Francie – Řádem čestné legie a České republiky – Řádem Bílého lva. Za své zásluhy o stát a rozvoj města obdržel roku 2011 Čestné občanství města Liberce. Svě celožitovní vzpomínky vydal v knize „Byl jsem tobruckou krysou“. ■

LEGIOVLAK

získal vlastní parní lokomotivu a velitelský vůz

br. Jiří Charfreitag

foto Jindřich Štaif a br. Petr Tolar

Již od počátku plánování projektu Legiovlak bylo naším snem doplnit soupravu Legiovlaku o parní lokomotivu. Dlouhé roky nám cíl v podobě lokomotivy unikal a nedařilo se nám tento záměr naplnit. Vše se však změnilo v prosinci tohoto roku, kdy došlo k oficiálnímu ukončení sezóny 2016.

Proslnuté čtvrté dopoledne 8. prosince 2016 se neslo v duchu historických vozů. Půl hodiny před desátou hodinou zastavila u 4. nástupiště plzeňského hlavního nádraží speciální souprava. Ta se skládala z lokomotivy 433.025, zbrusu nového velitelského vozu, vozu Bam Bistra a parní lokomotivy 1435 CS 400, která také celou soupravu poháněla. K této soupravě vedly kroky mnohých hostů, kteří byli pozváni na slavnostní ukončení letošní sezóny a představení novinek na následující rok. U společného stolu

tak zasedli partneři projektu Legiovlak z Českých drah, SŽDC, ČD Cargo, ČSOL a IMC, aby přítomným zhodnotili jízdu vlaku v roce 2016 a představili plán jízdy na rok 2017. Nedílnou součástí tohoto slavnostního dne pak bylo představení velitelského vozu, v kterém se samotná tisková konference odehrávala. Rekonstrukce tohoto vozu byla pravděpodobně nejnáročnější ze všech doposud rekonstruovaných vagonů Legiovlaku, čímž se také představení vozu zpozdilo o tři měsíce. Po představení vozu pak nastala historická chvíle, při které podepsal předseda ČSOL br. Pavel Budinský kupní smlouvu na parní lokomotivu 433.025 s plzeňským spolkem Iron Monument Club a jejím předsedou Kamilem Pavlíčkem. Oba spolky zároveň smlouvou o spolupráci deklarovaly zájem na zprovoznění lokomotivy a její provozování v rámci Legiovlaku od roku 2018. Pevně věříme, že se nám tento záměr podaří a lokomotiva bude nadále nedílnou součástí legionářského vlaku.

Budoucí parní lokomotiva Legiovlaku – 433.025

Exteriér velitelského vozu před rekonstrukcí

Exteriér velitelského vozu po rekonstrukci

Interiér velitelského vozu před rekonstrukcí

Interiér velitelského vozu po rekonstrukci

Z rekonstruovaného interiéru velitelského vozu

Část interiéru ve velitelském voze

Slavnostní podpis kupní smlouvy na lokomotivu 433.025. Zleva Kamil Pavlíček a předseda ČsOL br. Pavel Budinský.

Po skončení tiskové konference se zaměstnanci Legiovlaaku přesunuli do nedalekého plzeňského pivovaru, kde předseda ČsOL osobně poděkoval všem za jejich odvedenou

práci. Zaměstnance, kteří nastoupili legionářskou službu v roce 2016, odměnil pamětní mincí a děkovným listem. Ti, kteří slouží na Legiovlaaku od roku 2015, pak byli dekorováni Pamětní medailí ČsOL III. stupně.

Zleva bratři Tvrdý a Lukáč u modelu parní lokomotivy

LEGIOVLAK ÚSPĚŠNĚ ZAKONČIL SVOU LETOŠNÍ JÍZDU PO ČESKÉ REPUBLICE

Dne 5. prosince úspěšně zaparkovala naše legionářská souprava ve svém domovském depu DVK Plzeň. Než se tak však stalo, uplynulo celých 265 dní, ve kterých byl Legiovlak na cestách po celé České republice. Za tu dobu zastavil ve 29 městech a obcích, kde se těšil nevídanému zájmu jeho návštěvníků.

Přestože bylo naším cílem, abychom do legionářského vlaku nalákali na 100 000 zájemců o historii naší země, překonali jsme toto číslo téměř dvojnásobně. Legiovlak tak v roce 2016 navštívil 173 950 návštěvníků, z čehož bylo 26 190 žáků ze 407 základních a středních škol, kteří prošli naší soupravou. Tím se Legiovlak zařadil mezi nejnavštěvovanější muzea celé naší republiky, čehož si velice vážíme a děkujeme všem návštěvníkům za jejich přízeň. ■

Šárka Malohlavová přijímá z rukou předsedy ČsOL Pamětní medaili ČsOL III. stupně

Dekorování průvodců Legiovlaaku předsedou ČsOL. Zleva br. Pavel Kohout, br. Zdeněk Votava a br. Petr Čížek.

Konference o válečném roce 1916 v „Paříži Východu“ text br. Petr Tolar

Ve dnech 19. až 23. října 2016 se u příležitosti stoletého výročí vstupu Rumunska do první světové války uskutečnila v Bukurešti mezinárodní historická konference pod názvem „*The Year of 1916 and the Impact on the World War Dynamics. Romania's Entry into the Great War*“. Díky doporučení ze strany českého velvyslanectví v Bukurešti se tohoto vědeckého setkání vojenských historiků mohl zúčastnit také pracovník ČsOL, autor článku.

Jak pak ukázal samotný průběh konference, příspěvek českého badatele o podílu českých dobrovolníků na bojích v rumunské Dobrudži v řadách 1. srbské dobrovolnické divize na podzim 1916 na ostatní zúčastněné zapůsobil. Dle reakcí rumunských historiků je tato problematika v samotném Rumunsku téměř neznámá. Z debat během přestávek vyplynulo, že o společných osudech českého (resp. československého) a rumunského národa je lépe obeznána česká strana.

Samotná konference byla pořadatelem, kterým byl Politologický ústav pro obranu a vojenskou historii (*Institutul pentru studii politice de aparare si istorie militara*) Ministerstva obrany Rumunské republiky, velice profesionálně připravena. Místem konání konference byla výstavní budova

Národního armádního centra (*Cercul Militar Național*). Zde se konaly oba dva přednáškové dny (20. a 21. 10.), během kterých bylo v pěti panelech předneseno celkem 24 příspěvků. Odpoledne druhého dne bylo věnováno společné návštěvě muzea Cotroceni a Národního muzea historie Rumunska (*Muzeul Național de Istorie a României*), kde právě probíhala výstava „Rumunsko ve Velké válce“.

V sobotu 22. října byl celý den věnován společným exkurzím mimo Bukurešť. Účastníci konference tak navštívili mimo jiné *Câmpulung Muscel*, památník bitvy u města Câmpulung, kde rumunská armáda v roce 1916 odolávala silnější rakousko-uherské armádě. Neděle 23. 10. vyla vyhrazena na odjezd a odlety účastníků konference.

Velké poděkování patří rumunským pořadatelům konference – genmjr. Dr. Mihailu E. Ionescovi a jeho týmu ochotných a přívětivých kolegů – za milé přijetí a bezchybně zorganizovanou konferenci. Velvyslanci České republiky v Bukurešti Ing. Vladimíru Váلكymu za milé přijetí a jeho zástupci Ing. Tomáši Vostrému za všeobecnou a nezbytnou spolupráci. Bezpochyby se nejednalo o poslední spolupráci mezi ČsOL a partnery z Bukurešti. ■

Přáslavičtí tankisté navštívili Legiovlak br. Milan Mojžíš

Ve čtvrtek 27. října navštívili na olomouckém nádraží Legiovlak příslušníci 73. tankového praporu „Hanáckého“ společně se záložáky z tankové roty AZ „Československých Legií“, kteří v té době pobývali v Přáslavicích na pravidelném cvičení. Příslušníci praporu, který nese čestné jméno „Hanácký“ po legendárním 6. čs. střeleckém pluku ruských legií, v čele se svým velitelem shlédli expozici a vyslechli

zasvěcený a poutavý výklad průvodců. Na závěr prohlídky se, symbolicky před obrněným vozem Austin, který je vezen na plošinovém vagonu, konal malý nástup. Shromáždila se zde tanková rota AZ „Československých Legií“, aby se rozloučila se svým dlouholetým řidičem tanku rotmistrem v záloze Karlem Řezníčkem. Tohoto nenápadného člena ČsOL mnozí znáte z pietních aktů na vzpomínkových poutích, kde jako nosič věnců v uniformě příslušníka aktivní zálohy pokládá u válečných hrobů a památníků věnce a kytice nejenom za ČsOL, ale i ústavním činitelům včetně prezidenta republiky či ministra obrany ČR. Br. Karel Řezníček byl v aktivní záloze od jejího vzniku a u příležitosti ukončení branné povinnosti a odchodu do výslužby mu velitel tankového praporu pplk. Ing. Ján Kerdík poděkoval a předal Pamětní odznak 7. mechanizované brigády – Dukelské. Svému řidiči poděkoval za dlouholetou službu i velitel tankové roty AZ, tajemník ČsOL, kpt. v z. Milan Mojžíš, a za celou rotu mu předal „Černý nůž“, který nosili osvoboditelé Prahy – tankisté z uralského dobrovolnického sboru. ■

Morální patronát nad unikátními miniaturami br. Jiří Filip

Dne 10. května 2016 přijal Statutární orgán ČsOL usnesení, potvrzené následně i PRV ČsOL, o převzetí morálního patronátu nad unikátním souborem miniatur, které vytvořil skaut, modelář a sběratel Lubor Šušlík, aby tak uctil památku svého otce, ruského legionáře a prvorepublikového důstojníka. Soubor představuje československou armádu z roku 1938 na téměř 1 250 miniaturách vojáků, výzbroje a techniky, a je za ním mnohaletá pečlivá práce. Autor daroval své dílo regionálnímu muzeu v Náchodě za podmínky jejího trvalého vystavení v areálu tvrze Dobrošov, kde je v současné době také k vidění. Obec legionářská vyšla přání Lubora Šušlíka vstříc, aby tak i v nadcházejících letech střežila důstojně

vystavení celého souboru, a přihlásila se tak v konkrétní záležitosti ke svému základnímu poslání, kterým je udržování a obrana odkazu naší národní vojenské tradice. ■

Uctění legionářů bojujících na kótě DOSS ALTO

text br. Jiří Filip
foto Petr Brestovanský

Závěr září patřil jako každý rok legionářské pouti do Itálie u příležitosti výročí bitvy o kótu Doss Alto a poprav zajatých čs. legionářů. Letos se však nejednalo o početnou výpravu poutníků, ta nás čeká příští rok s ohledem na významná jubilea utváření našich dobrovolnických jednotek v Itálii.

Odjezd z Prahy proběhl v brzkých ranních hodinách v pátek 23. září a přes Rozvadov, Mnichov a Innsbruck jsme se přes Brennerský průsmyk dostali do Itálie. Citelné zpoždění na cestě bohužel zapříčinily dvě dlouhé kolony, obě způsobené nepojízdným kamionem v pravém pruhu. Velká časová rezerva byla ta tam. Více jak hodinu na nás proto museli italští přátelé z řad alpínů čekat na naší první zastávce u osária Castel Dante u Rovereta, kde jsme uctili památku československých legionářů, jejichž tělesné pozůstatky sem byly po válce přemístěny. Na místě jsme se rovněž setkali s Dr. Jozefem Špáníkem z českého zastupitelského úřadu v Římě, který nám byl, společně se zástupcem ředitele OVV MO Milanem Bachanem, vynikajícím společníkem a průvodcem.

Následoval přesun do Pieve di Bono. Cesta na místo vedla ustavičnými serpentýnami a zdála se nekonečnou. Na místě nás přivítal starosta obce se zástupci spolků a bezpečnostních složek a společně jsme vykonali pietní akt u obnoveného pomníku zde popraveného čs. legionáře br. Josefa Sobotky. Následovala cesta zpět nelehkou trasou a rychlé ubytování v Arcu, neboť jsme byli srdečně pozváni alpíny z Arca do jejich klubovny na společné setkání. Toho večera tam hostili spřátelený spolek rezervistů z Německa. O přátelskou atmosféru i řadu slavnostních projevů zúčastněných nebyla nouze. Na mnohých z nás se však již od pozdního odpoledne podepisovala utmáčenost z dlouhého cestování, a tak jsme se z večera brzy omluvili a vydali se nabrat síly při spánku.

V sobotu jsme dopoledne vykonali jeden z nejdůležitějších pietních aktů, kdy jsme uctili památku br. Aloise Štorcha a br. Leopolda Jeřábka u jejich pomníku, jenž se nachází na místě Štorchovy popravy. Štorch byl zajat rakousko-uherskou stráží při obojživelném výsadbku legionářů na břehu Lago di Garda. Odpoledne nás pak alpíni vyvedli na tradiční výstup na kótu Doss Alto, kde jsme vzpomněli průběh bitvy, jejíž 98. výročí bylo v oněch dnech připomínáno. Dopravili jsme se i na další vyšší pozici, kde byl dříve u kaple menší vojenský hřbitov. Jak jsme na místě zjistili, na seznamu zde pohřbených figurovalo přinejmenším jedno české jméno. Večer jsme se ještě vypravili stejnou cestou na Pieve di Bono, ale směřovali jsme do Lopio, kde se pořádal slavnostní večer u příležitosti vystoupení pěveckého sboru z Buštěhradu. Během večera vystoupil i místní mužský sbor. Jeho výkon se nám stal nezapomenutelným zážitkem.

Ústřední pietní akt se konal v neděli 25. září u Arca na místě popravy čs. legionářů, zajatých v bitvě o kótu Doss Alto. Jako každý rok početně navštívená pieta byla zahájena mší za padlé. Následovalo položení květinových darů. S projevem vystoupil za Ministerstvo obrany ČR Milan Bachan a za ČsOL br. Jiří Filip. Po pietním aktu následovalo slavnostní pohoštění ve výše uvedené klubovně alpínů a vzájemné předávání darů. V odpoledním volnu jsme ještě vystoupali na místní hrad a obdivovali výhledy do místního kraje, jenž

2

3

4

[1] *Pieta za popravené československé legionáře u Arca je každoročně početně navštívena představiteli místní samosprávy a veřejností*

[2] *Monumentální osárium Castel Dante se vypíná nad historickým městem Rovereto*

[3] *Účastníci legionářské poutě spolu s alpiny na legendární kótě Doss Alto*

[4] *Československé obci legionářské věnoval Danoto Tesaura alegorický obraz, jehož námětem je někdejší hřbitov v Solbiate Olone*

[5] *Úctění památky čs. vojáků Bohuslava Nocara a Rudolfa Hrubce na britském hřbitově v Miláně*

byl takřka před sto lety svědkem hrdinného boje čs. legionářů za samostatný stát.

V pondělí nás čekala poměrně dlouhá cesta až za Miláno do města Solbiate Olone, kde jsme byli velmi slavnostně přivítáni místním starostou na radnici, následně jsme uctili památku padlých na místním hřbitově a po všech oficialitách jsme byli pozváni na pracovní oběd. Před tím jsme se ještě zastavili na místě, které bylo hlavním předmětem naší návštěvy. U města totiž bylo 50 let umístěno rozsáhlé pohřebiště, na kterém byli především pohřbeni čs. domobrancí, kteří zemřeli v Itálii před svým návratem do osvobozeného Československa. Uctění jejich památky na místě současného uložení jejich ostatků v Benátkách bude v blízké budoucnosti významnou událostí. Po jednání jsme zamířili na britský vojenský hřbitov v Miláně, kde jsme uctili památku dvou zde pohřbených čs. parašutistů z druhé světové války. Před návratem do Arca jsme se rozloučili v Miláně s Dr. Jozefem Špánikem, který se vydal na cestu zpět do Říma. Patří mu naše poděkování za spolupráci, které náleží rovněž Milanu Bachanovi. Na cestu zpět do republiky jsme se z Arca vydali až na druhý den v úterý, cesta nám však ubíhala o poznání lépe než při naší cestě do Itálie.

5

Dlouholetá spolupráce byla naší cestou utvrzena a rozvíjena a přinesla do budoucna i nové výzvy. Již v příštím roce by některé z nich měly být realizovány. ■

VÝSTAVA CESTA LEGIONÁŘE 2

br. Erik Štrégl
foto br. Jiří Charfreitag

Československá obec legionářská otevřela v pátek 11. listopadu 2016 u příležitosti Dne válečných veteránů a 98. výročí konce první světové války již druhou stálou expozici věnovanou osudům československých legionářů. „Cesta legionáře 2“ se nachází v pevnosti Josefov u Jaroměře a plynule navazuje na první stálou expozici, která byla otevřena 28. října loňského roku a nachází se v budově bývalého pivovaru na hradě Křivoklát.

Vernisáž výstavy se nesla v přátelském duchu a navštívil ji poměrně hojný počet zájemců. Úvodního slova se chopil tajemník projektu Legie 100 br. Jiří Charfreitag a následně návštěvníky přivítal předseda Československé obce legionářské br. Pavel Budinský. Ke slovu se dostali i autoři komiksové předlohy Zdeněk Ležák a Michal Kocián, kterým se nápad na zpracování výstavy zamlouval a od počátku se tak nebránili spolupráci. Zajištěno bylo i malé občerstvení a pro dokreslení atmosféry válečných let se z reproduktorů ozývala dobová hudba.

Na co se tedy mohli návštěvníci těšit po slavnostním zahájení výstavy? Její zaměření je přivedlo k jedinečným životním osudům patnácti vybraných legionářů, kteří svými činy pomohli vydobýt svobodnou Československou republiku a následně hájit její hodnoty. Po první světové válce zůstali povětšinou sloužit v nové československé

armádě a během nacistické okupace se, každý po svém, zapojili do boje proti nenáviděným nacistům na všech frontách, aby znovu vybojovali pro sebe a svoje potomky stejnou zemi, jako ve světové válce předešlé. Výstava tak připomíná například carského důstojníka Sergeje Vojtechovského, nebo jednoho z vůdců domácího odboje Vojtěcha Lužu. Nechybí ale i velitel tobruckých kryš Karel Klapálek, či možná méně známý velitel 311. bombardovací perutě RAF Karel Mareš. Díky spolupráci již z výše zmíněnými tvůrci knih „Stopa legionáře“ Zdenkem Ležákem, Michalem Kociánem a nakladatelstvím Argo jsou v expozici k vidění vydařená komiksová zpracování důležitých životních okamžiků významných legionářů, jejich portréty a také množství uniforem a zbraní dokreslujících jejich službu vlasti v letech 1914–1945. Uvedené prvky jsou zakomponovány do unikátních trojúhelníkových vitrín, které díky atraktivní grafice, osvětlení a rozmístění v prostoru dokážou návštěvníka vtáhnout do válečných událostí první a druhé světové války. Chybět pochopitelně nebudou ani dobové fotografie a další předměty.

Výstava je přístupná na adrese Kracíková 12 v Jaroměři a otevřena bude o víkendech od 10.00 do 16.00 hod. až do konce března 2017. Otevírací doba během sezony bude upřesněna na webových stránkách www.cestalegionare.cz.

Velitel výzvědné roty
kapitán Otto Matoušek,
Omsk 1919

„Vešel obrněným vlakům“ Legionář a výtvarník Ota Matoušek

„Čestný a obětavý člověk, opravdový voják.
Schopný velitel se silným vlivem
na podřízené...“

Ota Matoušek

Tak ohodnotil Otu Matouška jeho velitel. On však nebyl jen opravdovým vojákem, ale také umělcem, který po sobě zanechal nepřeberné množství obrazů, kreseb a grafických prací.

Na svět přišel 3. prosince roku 1890 v Plzni, kde také absolvoval městskou obchodní akademii a v letech 1910 až 1915 studoval Akademii výtvarných umění v Praze. Mezi jeho učitele patřili například profesori Jan Preisler, Maxmilián Pirner nebo chorvatský malíř Vlaho Bukovac. Pod přímým vlivem Antonína Slavíčka směřovaly jeho kroky hlavně ke krajinomalbě. Během studií v hlavním městě ještě navštěvoval grafický kurz v Technologickém muzeu. Nedlouho po vyhlášení války v červenci 1914 narukoval do rakouské armády a odjel s 35. pěším plukem na ruskou frontu. Na Strypě upadl 31. srpna 1915 do zajetí a následně trávil

dlouhé měsíce v zajateckém táboře Varvarapolje a poté v Suzdali ve Vladimírské gubernii. Zde si podal přihlášku do československého vojska na Rusi a do legií byl zařazen přesně jedenáct měsíců po svém zajetí, tedy 31. července 1916. Přiřazen byl k záložnímu praporu, u kterého nestrávil ani půl roku. V průběhu září 1916 byl odeslán do Borispolu, kde absolvoval důstojnický kurz a v lednu 1917 byl odeslán do důstojnické zálohy ve městě Bělgorodu a k 31. květnu 1917 se vrátil jako praporčík. V červnu nastoupil jako praporčík 2. roty záložního praporu čs. střelecké brigády. V průběhu července byl záložní prapor přejmenován na 6. střelecký pluk „Hanácký“ a Matoušek zde působil jako mladší důstojník 10. roty a později jako velitel výzvědné roty. S tou se zúčastnil tvrdých bojů u Bachmače a jako schopný voják se zakrátko stal i velitelem improvizovaných obrněných vlaků.

Matoušek se svými muži při odjezdu ze železniční stanice na Sibiři

Snímek ze studijní cesty po Japonsku v roce 1919

Účastnil se všech bojů od Marianovky po Omsk a poté dále na Tjumeň, Jekatěrinburk a Perm. Na začátku srpna 1918 byl povýšen na kapitána a v říjnu se účastnil jako velitel oddílu pěší rozvědky bojů o stanici Samara.

I když kolem zuřila občanská válka, Matoušek byl stále malířem. Do jisté míry se pro jeho dílo stala ovlivňující studijní cesta do Japonska v roce 1919. Do země vycházejícího slunce byl poslán na popud Informačně-osvětového odboru Ministerstva vojenství v Rusku, aby tu studoval hlavně grafiku. Celkem zde strávil od července do prosince 1919 téměř půl roku. Odsud si dovezl, mimo jiné, množství pohlednic s nejrůznějšími motivy, které mu později posloužily jako inspirace pro jeho krajinomalbu. Mezi scénériemi Japonských alp či obory v Naře se v Matouškově sbírce nacházeli i pohlednice s klasickou japonskou architekturou. Při svých cestách navštívil jak méně známá místa, tak i nejdůležitější metropole. Patří sem například Yokohama, Kyoto, Osaka a pochopitelně také Tokyo. Unikátní jsou pohledy z Nagasaki, na nichž si můžeme město prohlédnout v jeho původní nedotčené podobě, než jej smetla atomová bomba v roce 1945. Po příjezdu z Japonska se Matoušek vrátil ke svému pluku a zde, mimo svých velitelských funkcí, zastával místo spoluredaktora časopisu 6. pluku „*Handák*“ a celkově se tak podílel na jeho tvorbě. Do vlasti se navrátil přes Hongkong, Singapur a Colombo v červnu 1920 na palubě lodi *President Grant* v hodnosti kapitána štábu.

Za svoje působení v legiích byl dekorován řádem sv. Anny III. stupně s mečí a stuhou, čs. válečným křížem, čs. revoluční medailí i medailí vítězství. Koncem roku se Ota Matoušek oženil a dva roky na to se jeho ženě Miladě narodil syn. Po letech v uniformě mu vojna přirostla do jisté míry k srdci a po návratu do vlasti se přihlásil k aktivní službě v armádě nového státu. Již v průběhu roku 1922 byl vyslán jako malíř na bývalé zborovské bojiště a při této výpravě také zastával funkci člena dokumentační komise, která exhumovala ostatky Neznámého vojína z Cecovské mohyly a převezla je do Prahy. Místa urputných zborovských bojů Matouška inspirovala k velkému počtu prací. Na toto téma vznikla jeho rukou celá řada linorytů a hlavně

Cherry-Blossoms Yokohama Park

櫻ノ園公濱横

Pohlednice z Yokohamy z Matouškovy pozůstalosti.

Za útoku, linoryt z cyklu Anabáze

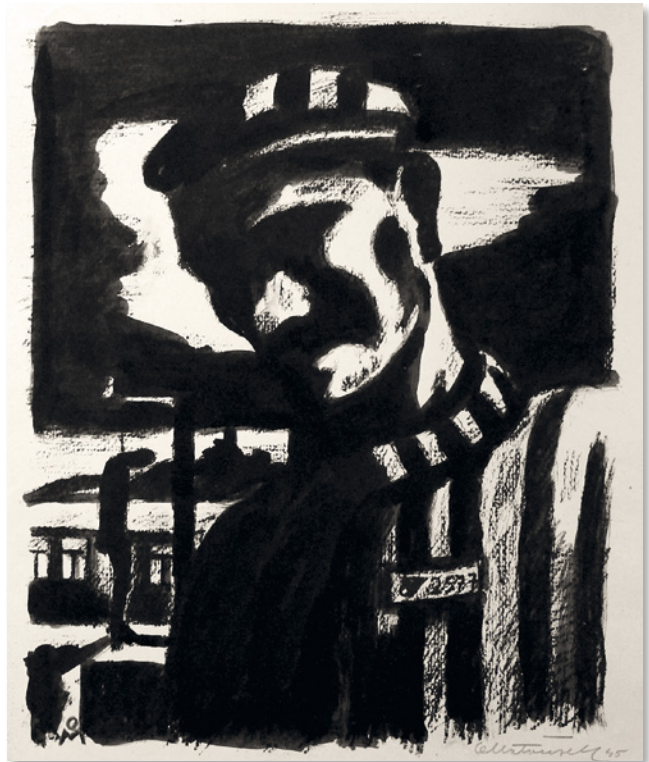
obrazů, které jsou umístěny i v Památníku osvobození. Sám Matoušek totiž v této instituci pracoval jako výtvarný referent až do roku 1924, než byl přidělen k pěšímu pluku 1 „Jana Husi“ v Českých Budějovicích.

Po dlouhých válečných letech v cizině nezapomněl na svůj milovaný kraj a roku 1925 zakládá společně s architektem Karlem Chocholou *Sdružení jihočeských výtvarníků* v Českých Budějovicích. Toto uskupení představovalo nejvýznamnější a také nejpočetnější organizaci výtvarníků v oblasti jižních Čech až do období krátce po druhé světové válce. Venkov a příroda rodného kraje Matouška vždy okouzlovali a proto dal vzniknout nemalé řadě jihočeských krajiněk. Po celou dobu byl Ota Matoušek aktivním vojákem a tento fakt také určoval další směr jeho tvorby. Byl úzkým spolupracovníkem redakce časopisu *Naše vojsko*, pro který vypracoval na 200 obálek ze života československých vojáků a také celou řadu pohlednic s motivy života vojinů horských a hraničářských praporů. Nejvíce děl však věnoval zpracování bojům našich legionářů v Rusku a to jak malířsky tak graficky.

Svoji důstojnickou dráhu zakončil Ota Matoušek v roce 1938, kdy byla jeho kariéra ze zdravotních důvodů předčasně ukončena. Okupaci Československa v březnu 1939 nesl nelibě a v březnu 1943 byl dokonce zatčen gestapem a odvezen do koncentračního tábora Flossenbürg, kde dlouhodobě strádá a účastní se i pochodu smrti do Dachau na samotném konci války. Obrazem jeho vlastního utrpení jsou portréty, na nichž je ztvárněn vězeň číslo 2577. Podle databáze Flossenbürgského koncentračního tábora nosil na svém úboru toto číslo právě Ota Matoušek. Tato zkušenost se na něm hluboce podepsala a opět jí zasvětil i svoji tvorbu. Ještě v roce 1945 tak vzniká cyklus *Koncentrák*. I přes prožité útrapy, nebo právě kvůli nim, se po válce rád navracel ke své oblíbené jihočeské krajině a k životu venkovského lidu. Díla zpracovával jak olejem, tak akvarelem. Působil v celé řadě

Služba, linoryt z cyklu Náš voják

Autoportrét z doby věznění v koncentračním táboře Flossenbürg

uměleckých organizací, jako byly *Svaz československých výtvarných umělců*, nebo *Sdružení českých umělců grafiků Hollar*. V pozdním období života se věnoval zvláště malování rybníků a lipenského jezera.

Během totalitní éry nebyl nijak perzekuován a za svoji celoživotní práci posbíral celou řadu ocenění, jako byly tituly Řád práce, nebo Zasloužilý umělec. Ota Matoušek zemřel ve věku 86 let 3. března 1977. ■

„Ve jménu tradice“

IV. konference Československé obce legionářské

Poslední listopadový víkend patřil po roce opět konferenci Obce legionářské s mezinárodní účastí, věnované nejen 100. výročí bojů československých legionářů v roce 1916, ale rovněž dalším tématům, nevýjimaje ani historii druhé světové války a novodobých zahraničních misí.

V pátek 25. listopadu byla konference zahájena o 14. hodině. Na úvod promluvil hlavní organizátor, člen Předsednictva RV ČsOL br. Tomáš Pilvousek, který přivítal přítomné a představil v krátkosti plánovaný průběh třídního programu. Za Ústředí ČsOL promluvil tajemník ČsOL br. Milan Mojžíš, jenž vyřídil pozdravy předsedy ČsOL br. Pavla Budinského, který se konference nemohl zúčastnit, a v ruském jazyce přivítal přítomné účastníky konference z Ruské federace. Za válečné veterány k přítomným promluvil místopředseda ČsOL br. Tichomír Mirkovič. Poděkoval přednášejícím za jejich práci, jejich prostřednictvím jsou současné veřejnosti přibližovány důležité kapitoly z naší historie.

Následovala první přednáška, kterou Mgr. Gabriela Ziaková věnovala novým zjištěním, které při svém bádání nabyla o osobnosti příslušníka roty „Nazdar“ slovenského původu Jozefu Adamíkovi. Hned v úvodu zdůraznila, že Adamík byl mezi spolubojovníky výjimečný už tím, že do Francie odešel jako politický emigrant. Mgr. Michal Rak z projektu Legie 100 přednesl příspěvek věnovaný 100. výročí účasti 1. československé brigády v Brusilovově ofenzivě a po něm se svým – v mnohém průkopnickým – příspěvkem vystoupil člen Jednoty ČsOL v Plzni br. Petr Tolar, jehož tématem byla účast českých dobrovolníků v bojích na dobрудžské frontě v září a říjnu 1916. Po přestávce pokračovala konference příspěvkem br. Lukáše Lexy z hodonínské jednoty o brig. gen. in m. Josefu Srstkovi, po němž představil známý historik čs. četníků Michal Dlouhý osudy italského legionáře Josefa Arazima, jenž se stal předobrazem pro četníka Arazima z televizního seriálu Četnické humoresky. Zajímavé osudy ruského legionáře a důstojníka Antonína Simpera představil Martin Lokaj a páteční blok uzavřel br. Erik Štrégl povídáním o legionáři Augustinu Kmoškovi, o němž jste si mohli přečíst v předcházejícím čísle našeho časopisu.

Sobotní program odstartoval Michal Rak příspěvkem o účasti 1. čs. brigády v Brusilovově ofenzivě, po něm vystoupil první zahraniční host Prof. Lamberto Feranti, který se věnoval italským politikům a intelektuálům, kteří za první světové války podpořovali vznik československých legií v Itálii a myšlenku samostatného československého státu. Br. Petr Čížek osvětlil užší téma

českých dezertérů ve službách italské armády v roce 1916. V sobotu rovněž zazněly příspěvky účastníků konference z Ruské federace. Nikolaj Dmitriev z uralské univerzity přednášel o československých vojenských tiskárnách na Urale, Nikolaj Kopylov z moskevské univerzity se věnoval hodnocení československých jednotek velením Bělogvardějců v letech 1918–1920, Alexandr Jemeljanov z KVH „Horský štít“ se věnoval legionářům na Věrném Ufaleji v letech 1918–1919 a Jevgenij Seleznev osudům generála Vojevčovského. Zajímavým příspěvkem byl popis neuvěřitelného příběhu prvního československého tankisty, s nímž vystoupil Tomáš Jakl z VHÚ Praha. Podíl Slováků na politickém usměrnění československé zahraniční akce v Rusku v letech 1914–1916 osvětlil br. Ferdinand Vrábel. Osobnosti Václava Girsy se věnovala Dagmar Martínková, Hana Pokorná přiblížila odkaz Stanislava Livečky a sobotní program uzavřel přednášející ze Srbska Novica Hornjak o tom, jak byl a je vnímán T. G. Masaryk v jeho rodné zemi. Účastníci konference se po posledním bloku společně odebrali do Resslerovy ulice, kde uctili památku čs. parašutistů v kryptě kostela svatých Cyrila a Metoděje.

Poslední den konference tematicky patřil mladší historii. Br. Jan Kux se věnoval osudům významného představitele ČsOL br. Josefa Kudely, br. Jan Hnělička z liberecké jednoty seznámil s výsledky svého bádání o působení ČsOL v meziválečném Liberci a Miroslava Poláková hovořila o osobnosti Aloise Zálešáka, ruského legionáře, který za druhé světové války pracoval pro odboj jako převaděč z Holubyho chaty na Velké Javořině. Na konferenci vystoupil rovněž br. Jiří Klůč s příspěvkem o legionářích od Sokolova, br. Zdeněk Špitálník z VHÚ Praha se věnoval dosud nezmapovanému tématu stejnojmenné jednotky v Perském zálivu a na samotný závěr konference vystoupil br. František Gábor, který jako přímý účastník přednesl zajímavý příspěvek o Československém samostatném protichemickém praporu za války v zálivu v letech 1990–1991 a doprovodil jej i malou výstavkou originálního vybavení. Na samý závěr ukončil letošní ročník konference br. Tomáš Pilvousek, jenž poděkoval všem účastníkům z řad přednášejících a přítomné veřejnosti.

Letošní ročník konference se opět vydařil a nepochybně se můžeme těšit na další velmi zajímavý sborník, který uveřejní jednotlivé příspěvky přednášejících. Nezbyvá než očekávat další ročník, při němž opět zúročí své bádání historici i laici, věnující se naší vojenské historii. ■

O pohár předsedy ČsOL 2016

text br. Jiří Filip
foto ses. Zuzana Kuntová
a Ondřej Skypala

Vsobotu 3. prosince 2016 se v brněnské střelnici Trigger Servis konala s podporou Ministerstva obrany ČR tradiční střílecká soutěž O pohár předsedy ČsOL, na kterou vysílají svá tříčlenná družstva z celé republiky naše jednoty. Letos si stříleckou událost nenechalo ujít na 12 družstev, jejichž soutěživého ducha na místě podpořil i předseda ČsOL br. Pavel Budinský.

Od rána stříleli účastníci ve třech disciplínách. V první se jednalo o střelbu v jedné minutě na pevný terč nekrytě ležící figury z pistole CZ 75B na vzdálenost 25 m. Na pořadu dne byla i obranná střelba v 30 sekundách na tři terče ve třech zónách. Pravým zážitkem byl výstřel z revolveru Smith & Wesson, model 500, který budí respekt vzhledem i dvoukilovou vahou, jež na druhou stranu pomáhá zmírnit výrazný zpětný ráz.

Vítězná trojice z jablonecké jednoty s předsedou ČsOL br. Pavlem Budinským, Zdeňkem Maláníkem a tajemníkem ČsOL Jiřím Filipem

Vítězným družstvem se stalo jedno z favorizovaných družstev – zástupci Jednoty ČsOL v Jablonci nad Nisou. Velmi těsně za výherci se na druhém místě umístili bratři z Jednoty ČsOL Ostrava 1 a třetí místo obsadila trojice bratří z Jednoty ČsOL v Novém Jičíně. Z jednotlivců se nejlépe vedlo Jiřímu Paculovi z Přerova (251 bodů), na druhém místě skončil dle soustřelů br. Radim Havlíček z Jednoty ČsOL Liberecký kraj (240 bodů) a se stejným bodovým ohodnocením si třetí místo vystřílel br. František Kyselka z vítězného družstva.

Všem výhercům při vyhlášení výsledků poblahopřál předseda ČsOL br. Pavel Budinský, předal jim ocenění a věcné ceny. Vítězné družstvo si do Jablonce nad Nisou odvezlo i putovní broušený pohár předsedy ČsOL, který od minulých střílel

VÝSLEDKY DRUŽSTEV

UMÍSTĚNÍ	DRUŽSTVO
1. místo	Jednota ČsOL v Jablonci nad Nisou
689 bodů	Karel Krátký
	Michal Šedek
	František Kyselka
2. místo	Jednota ČsOL Ostrava 1
686 bodů	Tomáš Ključik
	Martin Čečotka
	Róbert Komjathy
3. místo	Jednota ČsOL v Novém Jičíně
665 bodů	Alois Petroš
	Václav Bičan
	Zdeněk Plhal
4. místo	Jednota ČsOL ve Valticích
650 bodů	Jiří Stehno
	Milan Vystrčil
	František Trávníček
5. místo	Smíšené družstvo zástupců SVV ČR
642 bodů	Jiří Pacula
	Radek Bohatec
	Lukáš Pernický
6. místo	Jednota ČsOL Liberecký kraj
611	Josef Kubeš
	Radim Havlíček
	Milan Filip
7. místo	Jednota ČsOL v Rokycanech
592 bodů	Jiří Řezníček
	Jiří Knopf
	František Jasan
8. místo	Jednota ČsOL v Jičíně
560 bodů	Zdeněk Dix
	Břetislava Dixová
	Tereza Dixová
9. místo	1. TR AZ „Československých legií“
542 bodů	Emil Roman
	Libor Novák
	Tomáš Roman
10. místo	Jednota ČsOL Brno 1
494 bodů	Jaroslav Jarolím
	Richard Darmovzal
	Martin Ambros
11. místo	Jednota ČsOL Brno 2
489 bodů	Lumír Dujíček
	Martin Dujíček
	Aleš Dujíček
12. místo	Jednota ČsOL v Břeclavi
485 bodů	Hana Bílá
	Jitka Poláková
	Jindřich Grůza

drželo družstvo Jednoty ČsOL ve Valticích. Za rok budou mít zástupci jednot opět možnost změřit své střílecké dovednosti.

Závěrem patří velké poděkování Zdeňku Maláníkovi ze střelnice Trigger Servis a instruktorům Petře Pěčkové, Ondřeji Skypalovi, Jaroslavu Křížovi a Jiřímu Stehnovi za vynikající vedení střelb, které proběhly ve sportovním a přátelském duchu. ■

Již po pětadevadesáté se v centru Londýna konal slavný pochod třídou Whitehall za padlé ve všech válečných konfliktech, kterých se Spojené království účastnilo. Letos poprvé společně s válečnými veterány a členy veteránských organizací z Velké Británie a zemí Commonwealthu pochodovali i zástupci z řad ČsOL.

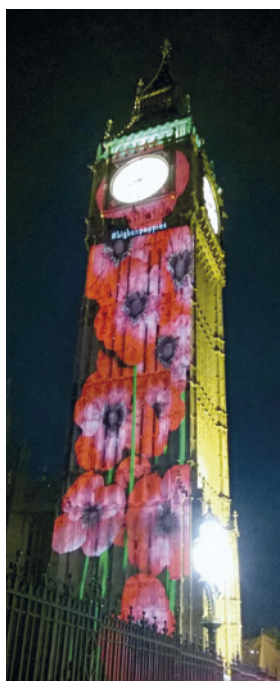

ČsOL si v Londýně připomněla padlé Čechoslováky

Br. Miloš Borovička a ses. Marcela Volfová

Remembrance Sunday, jehož hlavní událostí je pochod u *Cenotaphu*, je součástí každoročních oslav konce první světové války a vzpomínek na padlé, a koná se vždy druhou neděli v listopadu, tedy nejbližší neděli k 11. listopadu, kdy si západní země připomínají válečné veterány. V Anglii je Remembrance Sunday velkou událostí, které se účastní členové královské rodiny a vrcholní představitelé Spojeného království po boku válečných veteránů a zástupců veteránských organizací. Poprvé v historii se mezi několika tisíci účastníky z Velké Británie a Commonwealthu objevila i česká skupina, tvořená válečnými veterány a členy ČsOL. Ta v červnu letošního roku požádala o možnost účastnit se pochodu a obratem jí bylo vyhověno. Doposud měli čest pochodovat po boku britských veteránů pouze zástupci Polska. „Pochod je určený zejména Britům a členům Společenství národů, ale ve výjimečných případech, jako je ten polský a u Čechoslováků, to reflektujeme tím, že s námi pochodují. Samozřejmě, když je tam jasný důkaz spolupráce,“ prozradil důvod vyhovění žádosti ČsOL Bob Gamble z Royal British Legion v rozhovoru pro Českou televizi, která společně s Českým rozhlasem o celé události a naší účasti na londýnských oslavách nepřetržitě informovala. Dvacítka zástupců ČsOL v čele s 1. místopředsedou ČsOL br. Jindřichem Sittou a dvěma veterány z 2. sv. války, br. Josefem Švarcem a br. Adolfem Röhrerem, tak před zraky královské rodiny a několika stovek přihlížejících vzdala hold padlým přímo u památníku *Cenotaphu*.

Vedle slavnostního pochodu navštívili zástupci ČsOL řadu pietních míst spojených s československým odbojem. Vedle

Westminsterského opatství jsou tradičně zřizované tzv. *Fields of Remembrance* – „vzpomínkové zahrádky“, kam je možné umístit dřevěný křížek jako vzpomínku na padlé. Česká „zahrádka“ letos připomněla jak naše vojáky padlé ve druhé světové válce, tak i ty, kteří o svůj život přišli během účasti v zahraničních misích. V samotném opatství se nachází hrob neznámého vojína, kaple zasvěcená příslušníkům RAF i pamětní deska věnovaná účastníkům našeho 2. odboje. I zde naši zástupci provedli krátký pietní akt, položili věnec a zazpívali státní hymnu.

Londýn je vůbec bohatý na pomníky a památníky, česká delegace tak navštívila *Battle of Britain Memorial*, který je na dohled britskému parlamentu a na svých deskách připomíná „hrstku pilotů“, kterým Británie vděčí za vítězství v bitvě o své přežití. Jména Čechoslováků samozřejmě nechybějí. Krásný je i poměrně nový pomník *Bomber Command Memorial*, který se nachází v Green Parku na začátku slavné třídy Piccadilly. Sedm do detailu vyvedených fi-

gur v nadživotní velikosti představuje posádku bombardéru čekající na návrat druhů z mise. I zde jsme vzpomněli na příslušníky 311. československé bombardovací peruti.

Poslední pietní zastávkou byl římsko-katolický hřbitov sv. Marie v Kensal Green, kde je pochováno sedm československých vojáků, kteří padli v průběhu 2. světové války. Jejich původní hroby jsou již zrušeny, ale na dohled od místa, kde jsou pohřbeni, stojí památník *Cross of Sacrifice*, který mimo jiné nese i jména těchto sedmi Čechoslováků. Památku padlých bratří jsme zde uctili květinou za každého z nich a zpěvem státní hymny. ■

Päť ročníkov cykloprejazdu Hodonín – KOŠARISKÁ 2012–2016

br. Ferdinand Vbrábel

V roku 2012 sa niekoľkým nadšencom z Československej obce legionárskej – Jednota Český Brod a Nadácie Milana Rastislava Štefánika v Bratislave podarilo založiť tradíciu akcie „Cykloprejazd Hodonín – Košariská“. Ideou tohto spoločensko-športového podujatia je spojiť blízke rodiská dvoch zakladateľov československých légii a Československej republiky – Tomáša Garrigue Masaryka a Milana Rastislava Štefánika a pripomenúť verejnosti, najmä mládeži, ich ideový odkaz.

Cykloprejazd sa doteraz konal vždy na začiatku letných prázdnin so striedavým štartom v Hodoníne a na Košariskách, s prenocovaním na polceste na hrade Branč. Okrem peknej krajiny a výhľadov na kopce čarovného a historicky významného Podbradlianskeho kraja, Myjavskej pahorkatiny a údolia rieky Moravy, láka účastníkov práve aj táto magická hviezdnatá noc pod širákom na hrade Branč a nezabudnuteľný východ slnka v nasledujúce ráno. Z tejto zastávky majú radosť najmä naši najmladší účastníci – milé detičky z Čiech a Slovenska, ktoré aj takýmto nenásilným spôsobom získavajú základné vedomosti z našich dejín a prvé informácie k vlasteneckej hrdosti a výchove v duchu našich spoločných tradícií. Nemalým, už tradičným lákadlom, sú aj skvelé domáce slovenské bryndzové halušky v Reštaurácii Matuluv dvúr v Sobotišti, kde sme už „známa firma“.

Podujatie má svojich stálych účastníkov, ktorí si cykloprejazd obľúbili aj pre jeho priateľskú až rodinnú atmosféru a aj pre jeho ideovú náplň. Na akciu však každoročne prichádzajú aj noví účastníci. Stretávajú sa na ňom Česi, Moravia a Slováci, pre ktorých česko-slovenská vzájomnosť, blízkosť našich jazykov, kultúr a vzájomná prepojenosť dejín oboch národov nie je prázdne slovo.

Šiesty ročník cykloprejazdu v roku 2017 prejde istými zmenami. Vynútilo si to jednak 100. výročie bitky pri Zborove, ktoré inak s podujatím kolидуje a aj potreba oživiť – čiastočne pozmeniť – trasu cykloprejazdu. Aby sa účastníci cykloprejazdu mohli zúčastniť aj pietnej spomienky v Zborove a aj na cykloprejazde, bude tentoraz podujatie až v auguste/srpnu 2017 a trasa povedie viac ako z jednej tretiny aj novými cyklochodníkmi a menej frekventovanými cestami. Na trase budú tentoraz napríklad aj Senica (pomník legionára Štefana Fajnora, ktorý padol v roku 1918 pri Buzuluku), obec Hlboké s múzeom Jozefa Miloslava Hurbana, s ktorého obrazmi si československí legionári slovenskej národnosti zdobili teplušky v Rusku a ďalšie zaujímavé zastávky.

V budúcom roku sa teda účastníci cykloprejazdu – štart bude v Hodoníne a cieľ na Košariskách – stretnú v sobotu 19. 8. 2017 a do cieľa na Košariskách dorazia v nedeľu 20. 8. 2017. Dúfajme, že nám počasie bude priat' aj v auguste, tak ako nám doteraz vždy prialo v júli. ■

V Dolnom Kubíne si Slováci a Česi pripomenuli československých legionárov a vznik ČESKOSLOVENSKEJ REPUBLIKY

br. Ferdinand Vbrábel

V dňoch 3.–4. novembra 2016 sa v Dolnom Kubíne uskutočnila akcia, v rámci ktorej si Slováci a Česi pripomenuli československých legionárov z Oravy a 98. výročie vzniku Československej republiky.

Po pietnom akte pri hrobách ruských legionárov Mikuláša Gaceka a Václava Vašátka na Historickom cintoríne v Dolnom Kubíne sa v Oravskej knižnici Antona Habovštiaka uskutočnila vernisáž výstavy „Roky bojov, obetí a nádejí 1914–1920“. Na tomto významnom podujatí sa zúčastnili viacerí významní hostia: Ondřej Pometlo z veľvyslanectva Českej republiky v Bratislave, zástupcovia mesta Dolný Kubín, Žilinského samosprávneho kraja, prednostovia z okresných úradov atď. Knižnica zastúpená riaditeľom Petrom Hubom zabezpečila pekný kultúrny program a aj účasť širokej verejnosti. Veľmi potešujúcou skutočnosťou je to, že na otvorení výstavy boli prítomní aj študenti zo stredných škôl v Dolnom Kubíne. Celé podujatie získalo slávnostný ráz aj prítomnosťou a aktívnou účasťou členov Československej obce legionárskej z Prahy v dobových uniformách.

Orava – kedysi jeden z najchudobnejších kútov Horného Uhorska – Slovenska, poskytla slovenskému národu veľké množstvo vlastencov, národných buditeľov, spisovateľov, jazykovedcov, historikov. Za všetkých spomeňme len predstaviteľov literatúry Pavla Országha-Hviezdoslava a Martina Kukučína. Z tejto rozsahom nevelkej župy na Slovensku bolo podľa doterajších

zistení 205 československých legionárov v ruskej, francúzskej a talianskej légii. Medzi nimi boli aj mnohí významní predstavitelia Slovákov v československých légiiach: Mikuláš Gacek, Anton Granatier atď. Z Oravcov ako legionári padli napríklad študent Českého vysokého učení technického v Prahe Dušan Jaroslav Kardoš (Vitonež, 1916), Ján Matuš-Špirka (Francúzsko, 1918), Juraj Michy (padol na Slovensku v roku 1919) a ďalší.

Výstava, ktorá je spoločným dielom Nadácie Milana Rastislava Štefánika a Ústavu Politických vied SAV v Bratislave, je určená pre širokú verejnosť a najmä pre mládež a študentov a koluje po školách, knižniciach a kultúrnych zariadeniach na Slovensku. ■

Akt zažehnutí ohně za přítomnosti
pana předsedy Jana Hamáčka
a paní místopředsedkyně Miluše Horské

OHEŇ(BEZ)NADĚJE

6. ročník úspěšného projektu ČsOL se vydařil

V neděli 26. června byl zažehnut předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Janem Hamáčkem a místopředsedkyní Senátu Parlamentu ČR Miluší Horskou během piety v Ležákách Oheň(bez)naděje. Lucerničky již tradičně nesli žáci ze Základní školy Včelákov a Základní školy Skuteč. V následujících třech dnech oheň z Ležáků doputoval přes Pardubice, Prahu, Lodž do polského Chelмна nad Nerem, kde pravděpodobně bylo zavražděno 11 ze 13 ležáckých dětí.

Připomeňme si, co se 24. června 1942 a následující dny odehrálo. Ve středu 24. června proběhla odvetná akce pardubického gestapa proti obyvatelům Ležáků. Kromě gestapa se jí dále zúčastnili příslušníci Schutzpolizei a později rozkazem nasazené protektorátní četnictvo. V časných odpoledních hodinách byly v bývalém lomu nedaleko ležáckého mlýna shromážděny osoby, které se v Ležákách právě nacházely. Poté byly z okolí dovezeny některé chybějící osoby a byla započata kontrola přítomných podle policejních přihlášek. Místně nepřislušné osoby byly propuštěny. Zajištěné obyvatele Ležáků nacisté vměstnali do připravených autokarů, do jednoho nastoupily ženy s dětmi, do druhého muži. Kolona zamířila do pardubického sídla Schutzpolizei, které se nacházelo v Larischově vile, nazývané Zámeček (tento objekt s přilehlým lesoparkem od roku 2015 vlastní Československá obec legionářská). Marie Kouřilková z Rosic u Pardubic, která tou dobou vypomáhala při senoseči v ležáckém mlýně a nacházela se na korbě jednoho z autokarů, po válce popsala své nečekané zadržení takto: „Odvezli nás do Pardubiček na Zámeček. Tam nás nahnali do velkého sklepa. Muže postavili metr od sebe, obličejem ke zdi, ženy a děti se mohly volně pohybovat. Když chtěl někdo pít, nebo jít

na záchod, musel v doprovodu vojáka.“ K večeru za nimi dorazil z Ležáků ještě jeden transport, který tvořili dodatečně zajištění obyvatelé Ležáků. Ten den bylo na Zámeček převezeno celkem 46 ležáckých obyvatel, nejmladšímu byl jeden rok, nejstaršímu 73 let.

Paní Kouřilková pokračovala: „Asi kolem 7 hodiny večer přišel gestapák za námi a hlásil, aby šly matky a děti s ním do kanceláře. Šla jsem první, tam dostala Bohuška a Miluška ceduli na krk (jednalo se o Bohumilu Švandovou a Emilii Švandovou, které paní Kouřilková z Ležáků do Pardubiček doprovázela, protože jejich rodiče a příbuzní již byli zadrženi gestapem dříve). Byla z tvrdého papíru, na ní napsáno, jak se jmenuje a kam přísluší. Gestapák šel se mnou chodbou zavolati druhou matku s dítětem, mně nařídil, že pojedu s dětmi. Voják mě musel doprovodit do nádvoří, kde stál autokar. Tam každá matka za mnou dítě dovedla a musela zpět. Předposlední přišla Marie Hrdá a řekla mi, že Ležáky hoří. Poslední byly holčičky Štulíkovy.“ Marii Hrdou dovezli na Zámeček spolu s dodatečně zajištěnými – proto již věděla o vypálení Ležáků. Přibližně za dvě hodiny zastřelili členové Schupo 33 obyvatel Ležáků v nedalekém písničku.

Ležácké děti byly odvezeny autokarem z Pardubic do Prahy, doprovod jim dělala paní Marie Kouřilková. Jan Anders, který se jako protektorátní četník tehdejšího převozu zúčastnil společně s dalšími třemi četníky a s příslušníkem Schupo Němcem Baierem, v roce 1952 zapsal: „V Pardubicích na Zámečku jsme předjeli před hlavní budovu a asi za hodinu nám vynášely ležácké ženy své děti do autokaru... Děti v chatrném obleku bez botek, vystrašené a s papírovou tabulkou na krku, na které bylo jméno a stáří poznamenáno... Pro děti přinesli trochu čaje a pak jsme vyjeli.“

Vůz projel Bohdančí, kde na náměstí u řezníka Jan Anders zajistil po dohodě s Baierem pro děti salám a chleba, dále projeli Rohovádovou Bělou, Poděbrady a zamířili do Prahy, do vily v Dykově ulici č. p. 50/20, kterou v období

protektorátu využívala Národně socialistická péče o blaho lidu (NSV – Nationalsozialistische Volkswohlfahrt). Třináct ležáckých dětí bylo v objektu drženo po dobu asi dvou týdnů (některé prameny uvádějí 12 či 14 dětí). Ležácké děti, stejně jako před nimi ty lidické, byly nacisty rasově přezkoušeny, toto tzv. přezkoušení provedl nejpozději v sobotu 4. července 1942 Hauptsturmführer Preuss společně s jakýmsi profesorem, jehož totožnost se nepodařilo zjistit. Výsledkem jejich „práce“ byl seznam 12 dětí, které nebyly vhodné k poněmčení. K jedenácti ležáckým přibyla i šestiletá Dagmar Veselá z Lidic. V soupisu není jméno Marie a Jarmily Štulíkových, které byly vybrány pro potřeby Lebensbornu. Později bude zájemcům o jejich adopci sděleno, že se jedná o sirotky německé národnosti.

Dne 7. července 1942 brzy ráno byly ležácké děti odvezeny z Prahy, Wilsonova nádraží vlakem do Lodže, kam přijely po jedenácté hodině večer. Dvě zcela malé děti byly podle svědectví Julie Makowské, která se o ně během pobytu v Lodži starala, zcela nahé, z nich Jaromír Mrkvička byl těžce nemocen a měl 41° horečku. Zdravotní stav mnohých z dětí vyžadoval umístění v nemocnici tábora, nebylo to však povoleno. Dvanáct dětí (11 ležáckých a 1 lidické) spalo necelé tři týdny na podlaze ve stejných místech, jako před nedávnem jejich předchůdci z Lidic. V sobotu 25. 7. 1942 bylo lodžskému gestapu předáno z tábora v Gneisenaustrasse dvanáct protektorátních dětí. V úterý 7. července při příjezdu do tohoto místa, vyhotovili nacisté jejich jmenný seznam nadepsaný Češi – děti. Tímto seznamem také doložili jejich odvoz o necelé tři týdny později. Na zmíněném soupisu se nachází dole vlevo rukou dopsáno „Nr. des Wagens 71106 Pol.“ Spolu s potvrzením o předání dětí se jedná o poslední dosud známé písemné materiály dokládající, že 11 dětí z Ležáků a 1 z Lidic v těch chvílích ještě žilo.

Převzetím dětí bylo pověřeno gestapo. SS-Hauptsturmführer Stromberg převzal skupinku za účelem dalšího umístění. Jejich osud byl pravděpodobně stejný, nebo podobný, jako u předešlého transportu lidických dětí z Kladna. Jaký však byl skutečně? Ti, kteří mohli po válce vnést do věci světlo, ztratili najednou paměť. Obecně panující názor o zplynování protektorátních dětí nevybraných k poněmčení v Chelmnu, vychází mj. z poválečné výpovědi učiněné Andrzejem Miszczakem. Tento zahradník z Chelмна popsal jednorázovou akci nacistů, kdy dva nákladní automobily přivezly v doprovodu SS-manů děti ve věku od nejmenších až tak do 14 let. Auta přijela od Dabja, není tedy vyloučeno, že jela z Lodže. Děti byly odvedeny do tábora obehnaného dřevěným plotem, kde byl zchátralý zámeček.

Jednalo se o tábor smrti Chelmno nad Nerem, který nacisté zřídili na podzim roku 1941. Označení chelmského tábora jako vyhlazovacího, zcela vystihovalo roli, kterou plnil. Počet obětí se odhaduje mezi 150 až 350 tisíci. Příchozím nezajišťoval stravu, oblečení ani ubytování. Ve sklepení sice mohli narazit na dveře s cedulkou umývárna, byla to však pouze lest. Pro rychlejší „odbavení“ měli jen uvěřit, že život pokračuje i tady. K likvidaci osob se používaly plynové vozy, z jejichž motorů byly vedeny zplodiny hadic do hermeticky uzavřeného prostoru v zadní části automobilů. Oběti určené k likvidaci přivázeli nejčastěji do tábora v den smrti. Obecně panuje názor, že v tomto vyhlazovacím táboře zemřely i nezvěstné lidické a ležácké děti. Dvě děti z Ležáků válku určitě přežily, z Německa se vrátili v roce 1946, kdy je do vlasti dopravil inspektor Ondráček. Dodnes pobývají ve Včelákově, dnes se sestry Štulíkové jmenují Marie Jeřábková a Jarmila Doležalová.

Ve sklepeních Zámečku, kde byli drženi ležáčtí před popravou, jsme zapálili 194 svíček

Zbývá dodat, že našeho pochodu se každoročně účastní kromě včelákovské a skutečské základní školy stovky dalších dětí, letos se v různých fázích projektu jednalo o žáky školy Svítání Pardubice, žáky VSŠ a VOŠ MO Moravská Třebová a žáky ZŠ Červený Kostelec. Po cestě jsme absolvovali krátkou pietu u pomníku Karla Kněze v Habrovči, pietu u pomníku Jiřího Potůčka v Trnové, svezli jsme se dobovými vojenskými vozidly KVH Pardubice z Trnové do Pardubiček, kde jsme na popravišti uctili památku 194 zavražděných vlastenců. Na Zámečku v Pardubičkách jsme odstartovali vernisáž výstavy Obrana národa 1939–1945, shlédli jsme předpremiéru dokumentárního filmu Jarmily Doležalové a Martina Vadase Cesty dětí. Poté jsme vyslechli zajímavou dramaturgii souboru Lesních rohů Hradec Králové. Další den jsme krátce navštívili Památník Lidice, důkladně jsme si v Praze prohlédli Pravoslavný chrám svatých Cyrila a Metoděje, kde jsme následně vyslechli skvělé hudební vystoupení operní pěvkyně Tání Janošové. Po cestě do Náchoda jsme se tradičně zastavili s kyticí u hrobu armádního generála Tomáše Sedláčka v Lázních Toušeň. Další den nás pak čekala dlouhá cesta do Chelмна nad Nerem, kde jsme se i tentokrát dozvěděli velké množství nových skutečností, ze kterých nám doslova tuhla krev v žilách. Vyvrcholením celého projektu bylo uctění památky stovek tisíc obětí vyhlazovacího tábora v Chelmnu a samozřejmě zejména dojemná vzpomínka na děti z Ležáků a Lidic.

S využitím informací z knihy Jarmily Doležalové ml. a Štěpána Doležala
Osud jménem Ležáky,
Nakladatelství RONADO 2016

Vítězné družstvo v kategorii základních škol –
ZŠ Štefánikova Pardubice

První branný závod MISE 2016

br. František Bobek, předseda komise pro mládež ČsOL

V letošním roce jsme se ve dnech 4.–5. října dočkali premiéry dvoudenního branného závodu MISE. Záštitu nad soutěží převzali hejtmán Pardubického kraje JUDr. Martin Netolický, Ph.D. a velitel 4. brigády rychlého nasazení plk. gšt. Ing. Roman Náhončík.

Tento závod navazuje na úspěšné celostátní projekty LEGIE a BATTLEFIELD, které dlouhodobě organizujeme pro školy k připomenutí bojů našich legionářů během první světové války v období let 1914–1918 a úspěšné činnosti příslušníků domácího a zahraničního odboje během 2. světové války v letech 1939–1945.

Branný závod MISE byl organizován na počest novodobých válečných veteránů – vojáků Armády České republiky, kteří dlouhodobě plní se ctí své úkoly při obraně vlasti, či v rámci jednotlivých spojeneckých misí a jsou vysoce ceněni spojeneckými veliteli na všech velitelských úrovních. Letošní závod jsme věnovali těm z nich, kteří položili své životy při plnění úkolu v roce 2014.

Na organizaci závodu se kromě Československé obce legionářské, významně podílel 43. výsadkový prapor Chrudim, lanová centra PROUD a Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola MO Moravská Třebová.

Vlastní závod proběhl na vojenské základně v Chrudimi a v okolí města Seč v Železných horách. Žáci základních a středních škol se před závodem dozvěděli pouze to, že během prvního dne bude organizován jejich výcvik na vojenské základně a druhý den nabyté dovednosti využijí při plnění úkolu v neznámém terénu.

Celkově se do závodu přihlásilo téměř třicet smíšených šestilenných družstev ze škol z celé republiky. Vzhledem k náročnosti a povolené kapacitě závodu jsme byli nuceni vybrat zejména školy, které se již v minulosti úspěšně účastnily jiných projektů pořádaných ČsOL. Závodu se nakonec zúčastnilo celkem 19 smíšených družstev, z toho 11 družstev základních škol a ekvivalentu víceletých gymnázií, 7 družstev středních škol a smíšené družstvo učitelů a učitelek doprovázejících družstva. To bylo pro nás příjemným překvapením! Soutěžili jsme ve dvou kategoriích (2. stupeň ZŠ plus odpovídající ročníky víceletých gymnázií, a dále SŠ/VOŠ).

Během prvního dne proběhl výcvik pod dohledem vojenských profesionálů ze 43. výsadkového praporu. Jednalo se mj. o plnění úkolů na lezeckém trenažeru Jakub, o výcvik na překážkové dráze, o střelbu z vojenských vzduchovek, orientaci v terénu, ovládnutí člunů a další disciplíny. Stravování bylo zajištěno vojenským způsobem do ešusů z polní kuchyně. Noc strávili účastníci branného závodu ve vojenských stanech. Před večerkou proběhlo dílčí vyhodnocení splnění úkolů výcviku a spolu s rámcovým úkolem na další den byla vydána také bojová dávka potravin.

Ráno byl družstvům v 5.00 hod. vyhlášen bojový poplach. Na vojenských Tatrách se přemístili do prostoru plnění úkolu. Vlastní MISE byla pod vedením instruktorů z LC Proud a vojenských profesionálů zaměřena na prověření schopnosti všech týmů řešit společné úkoly, orientovat se v terénu podle mapy, určit správnou strategii a taktiku, prověřit odvahu a vytrvalost, týmové překonávání překážek, řešení logických úkolů a podobně. Soutěžící měli možnost získat body na celkem 40 bodovaných stanovištích, z nichž nejobtížnější byla „Cesta z pekla“ za 6 000 bodů, velmi atraktivní bylo také „Vylodění v Normandii“ za 3 000 bodů, nejméně bodovaná stanoviště byla za 500 bodů.

Všichni účastníci závodu podali skvělé výkony a prokázali velmi dobrou připravenost. Za to zaslouženě obdrželi Certifikát účastníka MISE 2016. ■

Druhý soutěžní den už to šlo naostro – cesta z pekla začíná

71. Výročí tragického výbuchu v muničním skladu v Hostivici

JEDNOTA ČsOL V BOLETICÍCH „MJR. I. M. VÁCLAVA VOKURKY“

Vsobotu 17. září 2016 uskutečnila Jednota ČsOL mjr. i. m. Václava Vokurky Boletice, v souladu s plánem činnosti na letošní rok, Vzpomínkové setkání u příležitosti 71. výročí tragického výbuchu v muničním skladu v Hostivici u Prahy.

Cílem tohoto setkání bylo připomenout a uctít památku 14 důstojníků, příslušníků 2. armádního pyrotechnického kurzu, kteří 13. září 1945 zahynuli při nenadálém výbuchu, k němuž došlo během praktického výcviku.

Setkání se uskutečnilo v areálu bývalých kasáren v Hostivici u Prahy, v Jiráskově ulici č. p. 23. Zde se na travnaté ploše mezi dvěma vzrostlými buky od loňského roku nachází žulový obelisk, získaný bratrem Milanem Sklenářem, s původní bronzovou deskou z roku 1946.

K uctění památky obětí největšího neštěstí v dějinách československé a české pyrotechniky se na tomto místě sešli

členové jednoty ze všech koutů republiky – příslušníci armády, policie, veteráni a jejich rodinní příslušníci.

Mezi sebou uvítali jako své vzácné hosty plk. Ing. Mgr. Miloslava Žána, náměstka ředitele Pyrotechnické služby Policie ČR a JUDr. Karla Jonáše, zástupce ředitele správy Městského soudu v Praze. Pozvání organizátorů přijali i příbuzní a potomci zahynuvších důstojníků z první, druhé, ale i třetí generace.

Poté, co přítomní položili věnce a kytice k památníku, připomněl události z doby před 71 lety kpt. v. z. Mgr. Jan Haas. Dále vystoupil s projevem náměstek ředitele Pyrotechnické služby Policie ČR plk. Ing. Mgr. Miloslav Žán. Následovalo čtení jmen příslušníků kurzu a minuta ticha, kterou si účastníci setkání připomněli jejich obětí na počátku mírového života, k jehož obnově chtěli svojí prací přispět. Pietní akt před památníkem zakončila hymna České republiky. ■

Počasí historickou exkurzi nepokazilo

JEDNOTA ČsOL V OPAVĚ

text Julie Víchová, Slezské gymnázium Opava, 4. B
foto Magda Hrstková

Dne 19. září 2016 jsme se my, seminaristé dějepisu 3. a 4. ročníku zúčastnili nesmírně zajímavé a poučné odborné exkurze, zahrnující prohlídku Národního památníku druhé světové války v Hrabyni, návštěvu jednoho s objektů československého opevnění, výstup k pomníku na Ostré hůrce atd. Ráno v 8.00 hod. jsme nastoupili do autobusu a za výkladu pana Breuera se rozjeli směrem k Hrabyni. Cestou jsme si povšimli pomníku Joži Davida v Kylešovicích. V Hrabyni jsme vyslechli přednášku průvodce expozic, zhlédli řadu exponátů – např. deník Jana Kubiše nebo sousoší lidických dětí – a vyplnili pracovní listy. Navštívili jsme také symbolický hřbitov. Poté jsme odjeli k Ostré hůrce, kterou jsme bohužel přes hustou mlhu skoro neviděli. Náladu nám to ale nezkažilo a pokračovali jsme dál k bunkru nedaleko Štítiny, ke kterému nám pan Breuer podal vyčerpávající výklad. Kromě toho připomněl Ivana Kubince, který ve Štítině podlehl nacistickému trýznění, a také paní Ludmilu Hořkou,

regionální spisovatelku. Cestou jsme rovněž uctili památku generála Heliodora Píky, oběti komunistického režimu. I přes nepřízeň počasí jsme si celý výlet nesmírně užili. ■

Mobilizace 1938

ses. Radka Vávrová

JEDNOTA ČsOL V ROKYCANECH

V souladu s plánem práce ČsOL na rok 2016 uspořádala Jednota ČsOL při Muzeu na demarkační linii v Rokycanech na polygonu muzea 24. září 2016 bojovou ukázkou Mobilizace 1938. Chtěla tím veřejnosti připomenout 78. výročí mobilizace československé branné moci na obranu republiky před nacistickým Německem. Ukázka seznamovala s událostmi předcházejícími vyhlášení mobilizace v září 1938, jako byly potyčky s Henleinovci v pohraničí, eskalace napětí a zásah četnictva, včetně příjezdu posilového oddílu Stráže obrany státu.

Následovalo vyhlášení mobilizace spojené s nástupem mobilizovaných jednotek do pohraničních pevností, které vyvrcholilo bojem o obsazené pohraniční území. Celý program byl doprovázen odborným komentářem podbarveným tematickou hudbou doplněnou autentickými záznamy vysílání rozhlasu. V ukázkce, kterou shlédlo na 3 000 diváků, účinkovalo přes 70 členů klubů vojenské historie v dobovém oblečení a několik kusů historické techniky. Československá obec legionářská tak připomenula, že českoslovenští vojáci byli v roce 1938 připraveni bránit svou vlast a na 300 jich v nevyhlášené válce položilo za svou vlast život. ■

Vzpomínka na obránce hranic

text br. Jaroslav Beneš
foto Karolína Leiblová

JEDNOTA ČsOL V MLADÉ BOLESLAVI

V sobotu 24. září 2016 se na hraničním přechodu Dolní Světlá-Waltersdorf uskutečnilo tradiční vzpomínkové setkání, které připomnělo tragické události roku 1938. Každoroční vzpomínkové setkání pod taktovkou mladoboleslavské jednoty začalo i letos výstupem na horu Luž.

Samotný odpolední ceremoniál začal ve 14 hodin u pomníku hraničářů. Důstojnou kulisu celé vzpomínky tvořili opět nejen dobově stejnokrojovaní příslušníci finanční stráže, policie a armády, ale také příslušníci Policie České republiky z České Lípy. Je obzvláště chválihodné, že současná Policie ČR nezapomíná na své vlastní tradice, neboť četníci i policisté bojovali v roce 1938 bok po boku s finančníky a vojáky v jednotkách Stráže obrany státu. V průběhu vzpomínky zazněly autentické nahrávky z roku 1938. Vlastní pietní akt zahájil záznam vyhlášením mobilizace, tedy stejné hlášení, které 23. září 1938 ve večerních hodinách vysílal i Československý rozhlas. Po signálu trubače „Nastoupeno“ přivítal přítomné předseda Jednoty br. Tomáš Pilvousek. Následně promluvil br. Jaroslav Beneš. Ve svém projevu přiblížil přítomným historické souvislosti a důvody našeho setkání. Připomněl i československou historickou zkušenost z roku

1938, která má přenosnost i do současnosti. Historickou část vzpomínky pak uzavřel br. Jan Juřena, který přednesl text pochvalného uznání, jenž zaslal všem příslušníkům Stráže obrany státu dne 25. listopadu 1938 ministr vnitra Jan Černý.

Vzpomínkový akt dále pokračoval položením věnců a kytic k pomníku a čtení několika desítek náhodně vybraných jmen padlých příslušníků finanční

stráže v letech 1938–1939. Jména nakonec symbolicky zanikla v tónech vojenské večerky. Čestnou salvou jsme si opět připomněli obětí našich předků, které nesmí být nikdy zapomenuty. Krátkou řeč následně pronesl krajský zastupitel PhDr. Miroslav Hudec. Celý vzpomínkový akt byl zakončen tóny naší krásné Československé státní hymny, a to z originální nahrávky ze září 1938. S přítomnými se následně rozloučil předseda Jednoty br. Pilvousek a celý pietní akt ukončil vojenský signál „Odtroubeno“.

Vzpomínkového aktu se účastnil značný počet diváků. Těší nás, že mezi obecnstvem jsou každý rok přítomni i potomci příslušníků finanční stráže z Lužických hor. Jejich otcové a dědové bránili se zbraní v ruce svobodu předválečného a demokratického Československa. ■

Vojenská neděle 2016

br. Lukáš Lexa, předseda jednoty

JEDNOTA ČSOL V HODONÍNĚ

Ve Strážnickém skanzenu se 25. září opět rozštěkaly kulometry, zaskřípaly pásy a zvoněl dým střelného prachu. Konal se totiž již 4. ročník akce Vojenská neděle (první ročník proběhl pod názvem „Vojenské odpoledne“). Letošní ročník se nesl v duchu první republiky i tzv. Jatkosoty (finsko-sovětské pokračovací války z roku 1944). Počasí nám přálo a na dvě bojové ukázky, dvě módní přehlídky, cvičení jednotlivých armád a mnoho dalšího se přišlo podívat přes 820 návštěvníků.

Vojenská neděle se již druhým rokem konala za finanční podpory Ministerstva obrany ČR. Jako velmi plodná se ukázala spolupráce Československé obce legionářské a Národního ústavu lidové kultury za účasti řady klubů vojenské historie. NÚLK poskytl pro akci prvotřídní dobové zázemí – prostory Muzea vesnice jihovýchodní Moravy, tedy prostředí představující jihomoravskou vesnici přelomu 19. a 20. století. Členové ČSOL zase přinesli know-how – vytvořili projekt celé akce, střelnici, program a ideovou koncepci. Scénáře jednotlivých bitev si již připravili členové klubů vojenské historie. Scénář bojové ukázky „Manévry čs. armády 1935“ vytvořili členové Klubu vojenské historie Slovácko spolu s přípravou bojiště dle dobových předpisů. Námět, scénář a komentář bojové ukázky Tali-Ihantala 1944 připravili členové KVH Patria, jakožto i bojiště. Cvičení telegrafistů čs. armády provedli členové KVH HP 19 a Praporu SOS Falknov nad Ohří. Cvičení finské armády vedl Jan Kule z KVH Patria. Velmi líbí-

vé body programu – dvě dobové módní přehlídky si připravil spolek Prvorepubliková móda pod taktovkou Marie Létalové. Po pronesení zahajovacího slova ředitelem NÚLK dr. Martinem Šimšou a za ČSOL br. Lukášem Lexou následovalo vystoupení mažoretek Mia pod vedením Dobromily Hutařové, jež trénují pod hlavičkou strážnického Orla. Diváci si tedy mohli odpočinout od vojenství u těchto civilních vstupů, jimiž byl ryze vojenský program proložen. Na návštěvníky ale čekaly také naučné výstavy uniforem v jednotlivých objektech Skanzenu doplněné o promítání dokumentů o historii čs. armády. V jednom z objektů se nacházela výstava uniforem a výstroje čs. legií a Slovácké brigády, což byla jednotka působící na počátku první republiky na jihu Moravy, ale i ve sporech o Těšínsko a Slovensko. Tento vojenský útvar doplňovaný hlavně vojáky z jihu Moravy sehrál důležitou roli při konsolidaci poměrů rodícího se Československa v jižních regionech Moravy, jež se snažily odtrhnout a připojit k republice Deutsch-Österreich. V dalším objektu se nacházel štáb čs. armády se spojařským vybavením a v jedné ze stodol byly vystaveny originální uniformy čs. armády z 30. let. V jedné selské usedlosti se zabydleli Finové, kteří předvedli vybavení finských vojáků a znázornili prostory ubikace finské armády. Ve venkovních prostorech se nacházel tábor Rudé armády a ležení čs. armády s výstavkou zbraní a výstroje, polní kuchyní a historickou vojenskou technikou – replikami Obrněného automobilu vz. 30 a tančíku vz.33.

V 11.00 hod. začala první bojová ukázka Tali-Ihantala 1944. V ní se utkali vojáci finské armády s pěchotou Rudé armády podporovanou kozáckou jízdou a sajdkárovým motocyklem. Ve skutečnosti v prostoru Tali-Ihantala zastavila finská armáda 3krát početnějšího nepřítele a tato bitva se stala patrně nej-

větším úspěchem finského vojska za druhé světové války. Ve 14 hodin se opět rozezněla hudba pušek a kulometů, protože započala rekonstrukce bojových cvičení čs. branné moci, jež se konala v roce 1935 ve Strážnici a okolí, pojmenovaná „Manévry čs. armády 1935“. Námětem cvičení se stalo napadení čs. armády (modrá barva rozli-

šovacích prvků na přilbách) německou armádou (červená barva). Opevněnou zákopovou linií modrých obránců s palebným postavením těžkého kulometu nejprve obeznali dragouni při jezdeckém průzkumu. Ve druhé fázi scénáře se vydala na průzkum bojem pěchota podporovaná útočnou vozbu – zastoupenou tančíkem vz. 33. Po této rekognoskaci terénu a pozic obránců se červení vydali na hlavní frontální útok s nasazením všech dostupných jednotek. Přes poruchu těžkého kulometu se modrým podařilo zastavit útočníky povoláním OA vz. 30 ze zálohy. Červení ovšem využili momentu překvapení a rychlým bočním obchvatem za pomoci granátů vyřadili OA vz. 30 z boje a následně se se zbytkem útočících vojsk vydali k dobytí pozic obránců. Cvičení ukončil hvizd píšťalky rozhodčího cvičení – štábního kapitána hraničářského praporu 5. Po závěrečném defilé a nástupu jednotek proběhlo vyhodnocení cvičení a zazněla hymna Československa. Manévrum dle dobových zvyklostí přihlíželi místní obyvatelé, ale i legionář a člen Sokola.

V průběhu dne neutrpěl újmu žádný účastník ani divák. Naopak si diváci odnesli řadu informací o vojenské technice, průběhu cvičení i bojích o Karélii. Nezbyvá než věřit v jejich spokojenost a že nám zachovají přízeň i v příštím roce, kdy si připomeneme 100. výročí bitvy u Zborova. Na závěr bych chtěl poděkovat všem účinkujícím (kterých se sešlo přes 80 z celé ČR, Slovenska i Polska) za jejich skvělé výkony a to, že se podíleli na naší akci. (kráceno redakcí) ■

Osmý ročník střeleb na Novojičínsku

JEDNOTA ČsOL V NOVÉM JIČÍNĚ

br. Ladislav Jerguš

S lunkem zalitá střelnice v Odrách přivítala v pátek 30. září na 50 účastníků střelecké soutěže Jednoty ČsOL v Novém Jičíně, na tradiční setkání představitelů měst okresu s členy ČsOL. Letošní ročník byl v pořadí již osmý. Můžeme tedy potvrdit, že se jedná již o tradici.

Střílelo se na vzdálenost 25 metrů, na terč nekrytý ležící figura, 3+10 ran z pistole CZ 75 ráže 9 mm s maximálním nástřelem 100 bodů.

Setkání zahájil předseda jednoty br. mjr. Rostislav Stehlík, který řekl, že nejde jen o sportovní, ale především společenskou akci. Nebyla by možná bez podpory sponzorů, v tomto případě měst okresu. Proto účast starostů a místostarostů byla možností jim přímo poděkovat a to nejen za tuto akci. Ta je součástí celoročního programu činnosti jednoty, který má ve městech značnou podporu a bez ní by činnost jednoty nebyla možná. Tradičně hlavní sponzoři byly VOP Nový Jičín a Obecní úřad Šenov u Nového Jičína.

Výsledková listina je opět důkazem dobré mušky a pevné ruky řady účastníků soutěže. Hodnotily se dvě kategorie: hosté a členové jednoty. U hostů získal 1. místo Vasil Leščina, zástupce Frenštátu pod Radhoštěm s nástřelem 90 bodů, starosta Oder Ing. Libor Helis 2. místo a 3. místo Alena Hývňarová, zástupkyně Šenova.

V kategorii členů získal 1. místo tajemník jednoty br. pplk. Ing. Alois Petroš s nástřelem 95 bodů, druhý byl Rostislav Kubový a třetí Václav Bičan.

Cenu pro nejstaršího účastníka převzal předseda jednoty mjr. Rostislav Stehlík. Ten v závěru poděkoval za ukázněné chování a velice dobrou atmosféru. Doufáme, že tato tradice bude mít pokračování i v příštích letech. ■

Veteránská kanada 2016

br. Petr Tolar

JEDNOTA ČsOL V PLZNI

První říjnový den se uskutečnila tradiční podzimní akce plzeňské jednoty Československé obce legionářské – Veteránská kanada. Akce zahrnovala náročný pochod lesy okolo Chlumčan u Dobřan s četnými zastávkami na stanovištích s různými úkoly, závěrečné střelby na myslivecké střelnici a společné přátelské posezení s občerstvením na tamní hájovně. Pro svou atmosféru a přiměřenou náročnost se akce účastní členové jednoty i hosté všech věkových skupin.

Akce začala v sobotu 1. října 2016 v devět hodin ráno na vlakové zastávce Chlumčany u Dobřan. Zde byl sraz účastníků a výchozí bod. Prvním stanovištěm v lese bylo zaměřené na práci a mapou a hledání předmětů pomocí detektoru kovů. Na dalším si účastníci prověřili své znalosti z dějin druhé světové války. Následovalo stanoviště s úkolem objevit v lese pomocí dalekohledu pečlivě maskovaného příslušníka Armády ČR.

Další stanoviště bylo sportovní – úkolem bylo vést fotbalový míč slalomem mezi kužely. I na dalším stanovišti bylo možné protáhnout údy při hodu (gumovým) granátem. Poslední stanoviště se nacházelo na okraji lesa, a mělo hlavně pobavit. Účastníci se zde museli nejprve projít na chůdách a poté „nadojit“ mléko z umělého vemene vyrobeného z gumové rukavice. Potom už následovala cesta přes Chlumčany k hájovně, kde akce pokračovala střelbami na tamní střelnici. Čekající účastníci se mezitím mohli posílit v hájovně, anebo si prohlédnout ukázkou vybavení československých legionářů z první světové války, kterou připravil br. Václav Dlesk. O nečekané zpestření se postarali také chovatelé dravých ptáků, kteří představili své dravce a jejich úlovky, neboť se právě vrátili z lovu.

Po odstřílení a občerstvení všech účastníků byly br. Alešem Vranovským předány pamětní listy. Málokdo pospíchal domů. Spokojenost účastníků s akcí dává jasný signál pořadatelům, aby i příští ročník byl minimálně stejně úspěšný. ■

Zájezd pro studenty gymnázia v Bruntále

JEDNOTA ČsOL V BRUNTÁLE „34. PĚŠÍHO PLUKU STŘELCE JANA ČAPKA“

Br. Antonín Zgažar,
předseda jednoty

V úterý 25. října 2016 se 50 studentů maturitních tříd VIII. A, VIII. B a 4. A Všeobecného a sportovního gymnázia v Bruntále vydalo na dějepisnou exkurzi do expozic Slezského zemského muzea, které jsou tematicky zaměřeny na druhou světovou válku.

Nejprve zavítali do Areálu čs. opevnění v Hlučíně-Darkovičkách, kde si od průvodce vyslechli informace o fortifikačním systému první republiky, který vznikl v letech 1935–1938. Poté si prohlédli pěchotní srub MO–S 19 Alej, který byl vybudován v III. stupni odolnosti (tloušťka stropu 2,5 m) a dnes je zrekonstruován do původní podoby z roku 1938 a mimo jiné se v něm nachází unikátní pevnostní protitankový kanón vz. 36 ráže 47 mm.

Další zastávkou byl Národní památník II. světové války v Hrabyni, kde studenti zhlédli rozsáhlou expozici Doba zmaru a naděje, která v chronologickém sledu připomíná nejdůležitější vojenské a politické události 2. světové války, mapuje život v protektorátu, zachycuje naše východní a západní zahraniční vojska, přibližuje i holocaust, koncentrační tábory a také se věnuje všednímu životu obyvatelstva za války a nacistické okupace. Od léta 2016 jsou zde k vidění sádrové

modely dětí v nadživotní velikosti, které se staly předlohou pro bronzové sousoší v Lidicích. Ve výstavních síních nedaleko památníku žáci navštívili i výstavu „Odchody a návraty“ přibližující životní osudy účastníků našeho zahraničního odboje a venku si prohlédli vojenskou techniku používanou v Ostravsko-opavské operaci na jaře roku 1945. Na závěr si ověřili své znalosti vyplněním pracovních listů.

Poděkování patří Ústředí Československé obci legionářské v Praze a její jednotě v Bruntále, které finančně podpořily tuto vzdělávací exkurzi. ■

Liptaň 2016

br. Antonín Zgažar

JEDNOTY ČsOL V BRUNTÁLE A V OPAVĚ

Ve středu 21. září 2016 zástupci Československé obce legionářské, jednoty Bruntál a jednoty Opava, společně s představiteli Českého svazu bojovníků za svobodu z okresů Bruntál a Opava a za doprovodu starostky obce Liptaň položili kytice k místnímu pomníku, který připomíná tragédii, která se zde odehrála 22. září 1938. Na úvod pietního aktu promluvila starostka obce Mgr. Blanka

Klimošková o událostech před 78 lety, kdy bojůvka henleinovců napadla místní četnickou stanici a povraždila již odzbrojené tři četníky a tři příslušníky finančního oddílu Stráže obrany státu.

Po vystoupení starostky zástupci všech čtyř organizací položili kytice, zapálili svíčku a vzdali tak hold všem příslušníkům ozbrojených složek Československé republiky, kteří na podzim roku 1938 padli při ochraně a obraně našich státních hranic. ■

Den samostatného čs. státu na jihu Čech

JEDNOTA ČsOL VE STRAKONICÍCH A KVH ČEŠTÍ LVI ČESKÉ BUDĚJOVICE

br. Radek Marčín

Dne 28. října se členové KVH Čeští lvi České Budějovice a bratři z Jednoty ČsOL ve Strakonících zúčastnili několika pietních aktů. Den jsme započali v 10.00 hod. v obci Stachy při odhalení pamětní desky rodáka z této obce kpt. v. v. Václava Kojzara, příslušníka 200. lehkého protiletadlového

pluku v Tobruku a následně řidiče tanku Cromwel Československé obrněné brigády.

Po slavnostním odhalení jsme se přesunuli do Strakonice na oslavu Dne vzniku Československé republiky. Den jsme zakončili položením květin u Zborovského a RAF pomníku v Českých Budějovicích. ■

V předvečer výročí státu

JEDNOTA ČSOL V ROKYCANECH

města a rovněž několika společenských organizací – Českého svazu bojovníků za svobodu, Sokola, Junáka, ale i občané města. Samozřejmě nechyběli členové rokycanské jednoty ČsOL a Klubu vojenského muzea v Rokycanech. V úvodu zaznělo několik krátkých projevů a poté následovalo položení kytic a věnců.

Po ukončení oficiální části se členové rokycanské jednoty a Klubu vojenského muzea, společně se skautkami a skauty z rokycanského střediska Rarášek, přesunuli na rokycanský hřbitov,

aby uctili památku a položili věnce ke hrobům italského legionáře Vojtěcha Beneše a ruského legionáře Josefa Lehnera.

Není to tak dlouho, co hroby obou legionářů byly zpustlé a zanedbané. Dnes o oba hroby pečují členové rokycanské jednoty ČsOL a při různých příležitostech vykonávají pietní akty. ■

Oslava vzniku samostatného Československa letos proběhla v Rokycanech již ve čtvrtek 27. října. Možná to bylo trochu nezvyklé, ale asi praktické s přihlédnutím na následující prodloužený víkend...

Začátek oficiální části byl v 16 hodin u pomníku obětem první světové války v parku u nádraží. Sešli se zde zástupci

Na oslavě svých 101. narozenin zahrál válečný veterán

br. Bohuslav Bubník,
předseda jednoty

JEDNOTA ČSOL V MĚLNÍKU

Ve čtvrtek 13. října 2016 byla v Centru seniorů v Mělníku velká sláva. Člen mělnické jednoty ČsOL, válečný veterán br. Vojtěch Címbolinec slavil v kruhu svých přátel 101. narozeniny. Málo kdo z nás se může pochlubit takovou pamětí, elánem a chutí do života jako tento senior. Popřát mu přišli i pracovníci

Projektu ČsOL péče o válečné veterány br. Stanislav Švidek a br. Jiří Ondruška. Na zdraví si Vojtěch se všemi gratulanty připil sklenkou šampaňského.

Pak již br. Címbolinec vzal své housličky a zahrál své oblíbené skladby. S prvními tóny začali přátelé zpívat. Po několika skladbách nám oslavenec vyprávěl o svém životě a plánech do dalších let.

Vojtěch se narodil 13. října 1915 na Podkarpatské Rusi. Za druhé světové války bojoval na východní frontě. Po válce přišel z Ukrajiny do Československa se Svobodovou armádou. Nejdříve bydlel v pohraničí, kde to s prací nebylo valné a stále se z rodinou stěhoval a hledal práci, nakonec zakotvil na Mělníce. Vojtěch prošel řadu zaměstnání, pracoval jako důlní záchranář, jezdil nákladními auty a posledních třicet let pracoval v ČSAD jako řidič autobusu, kde jsem se s ním poprvé setkal. Do důchodu odešel až v 70 letech.

Aktivní senior bere pouze jeden prášek na tlak, každý den pětkrát projde dlouhou chodbu penzionu, dojde si na jídlo, dá si kávičku. Prostě je naprosto soběstačný. Do dalších let Vojtěchovi přejeme hodně zdraví a elánu jako doposud. ■

Střelecký memoriál břeclavské jednoty

JEDNOTA ČsOL V BŘECLAVI

br. Miroslav Pavelka

Dne 29. října 2016 v areálu střelnice Poštorná-Boří les Milana Gajdoše se uskutečnil 1. ročník Memoriálu 2. praporu 10. pěšího pluku „J. Sladký Kozina“ o putovní pohár družstev starosty města Břeclavi a jednotlivců, kterou organizovala Jednota ČsOL v Břeclavi společně s městem Břeclav. Memoriál zahájil ředitel soutěže předseda Jednoty ČsOL v Břeclavi br. Petr Pěček a zástupce města Břeclavi místostarosta Ing. Jaroslav Válka.

Samotná soutěž probíhala na třech stanovištích: mířená střelba na pevný terč ze samopalů vz. 58, obranná střelba z revolveru na tři pozice zónových terčů v rozdílných vzdálenostech v čase 10 sekund a pudová střelba z pistole na mechanické terče.

Samotná soutěž proběhla v pohodové náladě soutěžících, kterým přálo počasí v jejich sportovních výkonech. Jak sdělila jedna ze soutěžících: „Úžasně kamarádká a vstřícná atmosféra – kdyby to nebylo blbě, tak řeknu – kamarádi ve zbrani. Prostředí střelnice tomu všemu napomáhalo. Kdo to tady zná, tak ví, o čem mluvím!“

Výsledky soutěže:

Družstva:

1. místo – Jednota ČsOL Břeclav ve složení Hana Bílá, Josef Slavík ml., Jindřich Grůza
2. místo – Jednota ČsOL Brno 2-A ve složení Lumír Dujíček, Aleš Dujíček, Martin Dujíček
3. místo – družstvo města Břeclavi ve složení Jaroslav Válka, Tomáš Mráz, Jan Smoček

Jednotlivci:

1. místo – Hana Bílá z břeclavské jednoty
2. místo – Josef Slavík ml. z břeclavské jednoty
3. místo – Aleš Dujíček z jednoty Brno 2

V Břeclavi zahráli Taxmeni

br. František Trávníček,
předseda jednoty

JEDNOTA ČsOL VE VALTICÍCH

Vrámci projektu Růže pro válečné veterány se dne 9. listopadu 2016 kino Koruna rozezvučelo hudbou military country. Známa hudební skupina Taxmeni z Prahy s Vrátou Vyskočilem a Jardou Čvančarou přijeli podpořit Den válečných veteránů na Moravu. Hospoda kdesi v Anglii, Tiperrery, Sestřelen, Konvoj z Murmanska, to vše se zpívalo a spolu s nimi často i obecenstvo na památku čs. válečných veteránů z Břeclavska. Otmar Záhora, Josef Černota, Vladimír Kovač, František Kobzík, Ludvík Cupal, František Helia, František Pavelka, a spousta dalších jmen zapomenutých veteránů bylo tento večer vzpomenu. Kinem zazněla od Taxmenů i Lilie skautská, která byla věnována místním skautům, kteří si své poděkování za boj za svobodu vlasti a svou čestnost a vlastenectví zasloužili také. Koncertu se zúčastnil taktéž plk. v. v. Jan Hronek nejmladší spolupracovník paravýsadku CLAY EVA a spojka partyzánské brigády Jana Žižky na Valašsku. Bohužel, jeden ze tří posledních žijících válečných veteránů Břeclavi.

Projekt Růže pro válečné veterány funguje formou koncertů již od roku 2009, v letošním roce na něj navazuje nový projekt LEGIOadvent, každý adventní týden jinde na památku všech veteránů a legionářů Břeclavska. Více na facebookových stránkách Jednoty ČsOL ve Valticích.

Není důležité mít davy lidí, neznalých očí jde. Je důležité, aby přišli Ti, kteří mají zájem si tyto hrdiny naší doby uctít i jinak, než u kamenných pomníků. ■

Den válečných veteránů v Bruntále

br. Antonín Zgažar,
předseda jednoty

JEDNOTA ČSOL V BRUNTÁLE „34. PĚŠÍHO PLUKU STŘELCE JANA ČAPKA“

Ve čtvrtek 10. listopadu 2016, v předvečer Dne válečných veteránů, se na Městském úřadu v Bruntále setkali se starostou města br. Petrem Rysem členové Jednoty ČSOL v Bruntále a zdejší organizace ČSBS. V zasedací místnosti rady se tak sešlo 21 členů jednoty, mezi nimi také dva váleční veteráni z druhé světové války – br. Petr Beck a ses. Jarmila Pösslová. Poslední válečný veterán z řad bruntálské jednoty br. Pavel Bednár, který v letošním roce oslavil 90 let, se ze zdravotních důvodů omluvil.

Na začátku setkání všichni účastníci minutou ticha uctili památku pana Karafiáta z ČSBS, který nedávno zemřel. Poté se ujal slova starosta města Ing. Petr Rys, MBA, který apeloval na všechny přítomné, aby zejména mezi mladými lidmi varovali před válkou. „*Ti mladší si neuvědomují to, co by mohlo nastat, ani to, čím si veteráni za války museli projít,*“ řekl starosta. Připomněl také nedávnou návštěvu prezidenta republiky Miloše Zemana v našem městě, který při oficiálním setkání se zastupiteli města povstal před bruntálským občanem Petrem Beckem a ocenil jeho zásluhy. Petr Beck se v březnu roku 1945 – poté, co se mu podařilo uprchnout

z pochodu smrti – přidal k Rudé armádě osvobozující Československo.

Po starostovi vystoupil předseda Jednoty ČSOL v Bruntále br. Antonín Zgažar. Poděkoval bratru starostovi za přijetí na bruntálské radnici, předal kytice válečným veteránům a stručně vzpomněl, proč tento významný den slavíme.

Bratr předseda si přichystal prezentaci fotografií z akcí naší jednoty za uplynulý rok, kterou promítl a jednotlivé fotografie okomentoval. Dále následovala prezentace setry Vladky Kubáčové o vojenských pochodech, kterých se naši členové účastní.

V další části setkání členové bruntálské jednoty přijali mezi sebe nového člena, nyní již bratra, Ladislava Olejníčka, dlouholetého novináře z našeho města. V přátelské atmosféře se následně čile diskutovalo.

Po ukončení slavnostního setkání se zástupci Jednoty ČSOL v Bruntále vydali k pomníku padlým z první světové války, kteří jsou pohřbeni na místním hřbitově, a zde za vydatného sněžení položili kytici a zapálili svíčky na upomínku všech padlých ve válkách. ■

Memoriál Mikuláše Končického pořádně prověřil fyzickou účastníků

JEDNOTA ČSOL OSTRAVA 1

Memoriál genpor. Mikuláše Končického má za sebou první ročník. A devět čtyřčlenných týmů netradiční triatlon složený ze sjezdu řeky, střelby a výstupu na Lysou horu pořádně prověřil.

Sobota 12. listopadu něco po osmé hodině. Devět čtyřčlenných týmů má za sebou první úkol, kterým je poskytnutí první pomoci jednomu ze svých členů. Zatím je to ještě legrace, ale první ostrá disciplína memoriálu se už blíží. Vždy dva z týmu usedají do kánoe a vyrážejí po ledové Olši z Věřňovic do polského Zabelkowa. Do cíle první etapy ale nedorazí všichni sušší.

„Hladina řeky byla po deštích zvednutá a především ledová. Tři posádky se dokonce vyklopily, ale těší mě, že nikdo z nich ani neuvažoval o tom, že by to vzdal,“ popsal první etapu Jan Šimčík z Československé obce legionářské, Jednoty Ostrava I, která vzpomínkovou akcí na hrdinu druhé světové války pořádala.

Ze Zabelkowa zamířily všechny týmy na ostravskou střelnici Corrado, kde je čekala soutěžní střelba z pistole a samopalu a poté vyrazily na poslední část závodu. Z Ostravice vystoupily na nejvyšší vrchol Moravskoslezských Beskyd

Lysou horu. Za burácení větru a sněžení i tento úkol zvládli všichni. Nejvíce bodů v součtu všech tří disciplín získali vojáci z povolání VÚ Opava, kteří se stali vítězi premiérového ročníku memoriálu. Na druhém místě skončilo družstvo aktivních záloh z Olomouce a bronz brali jejich kolegové z Ostravy.

„Jsem rád, že se sešlo tolik družstev a všichni se snad pobavili. Chtěli jsme si tímto způsobem připomenout osobnost pana generála. A protože střelba, kánoe a Lysá hora byly jeho velkou láskou, spojili jsme to do jakéhosi netradičního triatlonu. Bylo to extrémně fyzicky náročné, o to více mě těší, že na Lysou horu dorazili všichni. Mikuláši Končickému by se takový závod určitě líbil,“ dodal Jan Šimčík.

A účastníci závodu jeho slova jen potvrzují. „Byla to opravdu skvělá akce. Díky za ni. Je to fajn potkat se a zasoutěžit si s lidmi z různých koutů republiky, kteří mají podobné zájmy. Příští rok do toho jdu znovu,“ řekl člen ostravských aktivních záloh Lukáš Gola. A spokojená byla i Alexandra Ševčíková z týmu Policie České republiky. „Moc děkuji za skvělou akci. Závod byl extrémně náročný, zítra bude všechno bolet, ale jsme nadšení. Bylo mi ctí, se této akce zúčastnit.“

Soutěž nesla jméno generálporučíka Mikuláše Končického. Rodák z Volyně našel druhý domov v Ostravě a za druhé světové války se jako člen 1. československé samostatné tankové brigády v Sovětském svazu zúčastnil bojů na Dukle, Jaslu a osvobození Ostravy. Zemřel v prosinci loňského roku. První ročník uspořádala Československá obec legionářská, Jednota Ostrava I ve spolupráci s Krajským vojenským velitelstvím Ostrava, střelnici Corrada a vodáckým spolkem Posejdon. ■

Setkání válečných veteránů s veřejností a prezentace modrých baretů

br. Ivan Novotný,
předseda jednoty

JEDNOTA ČsOL „MJR. I. M. VÁCLAVA VOKURKY“ V BOLETICÍCH

Setkání válečných veteránů s veřejností v Českém Krumlově má čtrnáctiletou tradici založenou na setkávání kamarádů, válečných veteránů, především z válečného konfliktu ze zemí bývalé Jugoslávie, Iráku a Afganistanu, členů Československé obce legionářské, rodinných příslušníků a široké veřejnosti. Tento společenský večer je kulturním místem setkání všech těchto zmíněných lidí, jež spojuje obrana demokratických principů naší země.

Ples se uskutečnil v plně obsazené Jízdárně státního Hradu a zámku v Českém Krumlově dne 26. listopadu 2016 za přítomnosti takřka tří stovek účastníků. Spolu s boletickou jednotou se na pořádání podílel Vojenský útvar Boletice a SVV ČR Jihočeský kraj. Na úvod plesu promluvil za Ústředí ČsOL řídící tajemník br. Milan Mojžíš. Hudební produkci zajistily jak

Panorama Band, tak Vojenský umělecký soubor Ondráš, součástí programu byla řada dalších vystoupení i slosování vstupenek a následná výhra věcných cen dodaných sponzory. ■

VIII. ročník memoriálu za padlé v zahraničních misích

br. Petr Pokovba

JEDNOTA ČsOL V JINDŘICHOVĚ HRADCI

Za krásného slunného dne se v sobotu 15. října 2016 na střelnici Spolku Břeskáč v Dolním Skrýchově u Jindřichova Hradce sešlo dvacet dva tříčlenných družstev k účasti na VIII. ročníku střelecké soutěže ve střelbě ze služebních zbraní, nazvané po novodobých veteránech z Jindřichohradce, kteří tragicky zahynuli v průběhu zahraničních misí – „Memoriál mjr. in memoriam Bohumila Vávru a ppor. in memoriam Václava Martínka“.

Účastníci tohoto memoriálu, organizovaného jindřichohradeckou jednotou, změřili své síly ve třech disciplínách – střelbě z pistole, samonabíjecí útočné pušky a hodu gumovým granátem na cíl.

V kategorii „Veteráni“ zvítězilo družstvo „A“ Jednoty ČsOL v Boleticích ve složení Jindřich Paroubek, Josef Adler a Ivan Novotný.

V kategorii „Ozbrojené síly a sbory, kluby vojáků v záloze“ zvítězilo družstvo Ústředí Svazu vojáků v záloze ČR Praha, ve složení Dimitrij Hálkov, Bedřich Schmid a Svatopluk Senevič.

V kategorii „Hosté“ si pomyslnou palmu vítězství odneslo družstvo „B“ Klubu historie letectví z Jindřichova Hradce, ve složení Jiří Růžička, Jan Koukol a Miroslav Homola.

Nejlepšího výsledku ve střelbě z pistole s výsledkem 98 bodů ze 100 možných dosáhl Viktor Šinkovec, nejlepším střelcem z útočné pušky nástřelem 96 bodů ze 100 možných a současně absolutním vítězem celé soutěže se stal Josef Adler.

Díky finanční spoluúčasti Ministerstva obrany ČR, Československé obce legionářské, soukromých firem a Města Jindřichův Hradec mohla být vítězná družstva i jednotlivci odměněni poháry, medailemi a věcnými cenami.

Určitým zklamáním pro organizátory však byla skutečnost, že se této soutěže v kategorii „Veteráni“ zúčastnila jen čtyři družstva z jednot ČsOL, všechna z Jihočeského kraje. ■

TOBRUCKÉ KRYSY

*I když se měly hlídky vyhýbat kontaktu s nepřítelem, ke střetům s nepřátelskými hlídkami přesto docházelo.
(foto Archiv ČsOL)*

Před 75 lety se vojáci Československého pěšího praporu 11 – Východního zapojili do legendární obrany obleženého libyjského přístavu Tobruk. Čechoslováci připluli do Tobruku v rámci polské samostatné brigády *Karpatských střelců* vystřídat jednotky australské 9. pěší divize. Australané se v Tobruku bránili od 11. dubna 1941 před jednotkami italsko-německého *Afrikakorpsu* pod velením slavného generála Erwina Rommela. Pro způsob života, který museli v obleženém Tobruku snášet, si z rozhlasové propagandy od britského nacisty Williama Joyce alias „Lorda Haw-Haw“ vysloužili přezdívku „Tobrucké krysy“. Původní nadávku však s hrdostí přijali za svou. Stejně tak později i Čechoslováci.

Československý pěší prapor 11 – Východní pod velením pplk. Karla Klapálka se do obklíčeného Tobruku dostal jedinou možnou cestou. Po moři. Čechoslovenští vojáci připluli na palubách tří britských lodí. Nejprve se 12. října 1941 na torpédoborci *HMS Hero* vydal předsunutý oddíl pod velením pplk. Střelky, který měl připravit zázemí pro příjezd hlavních částí praporu. Ty se přepravovaly na torpédoborcích *HMS Hasty* a *HMS Napier* dne 21. října 1941. Jednalo se o součást operace *CULTIVATE*, tedy vystřídání většiny jednotek tobrucké pevnosti.

V době, kdy československý prapor připlul do Tobruku, žila posádka města již šest měsíců v obležení. Obránci Tobruku byli zástupci mnoha národů – Britové, Australané, Novozélandané, Jihoafričané, Poláci a Čechoslováci. Obrannou linii tvořily dva perimetry – *Red Line* a *Blue Line*. Využívaly pevnůstek, které kolem přístavu postavili Italové na konci 30. let 20. století. Jednotlivé pevnůstky pojaly šest až třicet mužů. Mezi objekty byly zhruba osmisetmetrové odstupy, které vyplňovaly spojovací zákopy, překážky z ostnatého drátu a rozsáhlá minová pole. Ta se nacházela i v „zemi nikoho“ před postaveními spojeneckých vojáků. Každá noční výprava k pozicím nepřítele tedy znamenala nejprve opatrné proplétání se neviditelným minovým polem.

Z několika přidělů si mohl voják nastřádat na „koupel“. Nikdy to však nebyla koupel ve vaně. I použitá voda pak našla své další využití. (foto Archiv ČsOL)

Československý prapor zaujal k 25. říjnu 1941 svá postavení na západní straně tobrucké *Red Line*, po obou stranách hlavní silnice spojující Tobruk s dalším přístavem Derna. Na svém úseku, dlouhém necelých šest kilometrů, mohli Čechoslováci využít třinácti pevnůstek, největší z nich nesla označení S 19, ovšem posádka ji přejmenovala na „Honzu“. Nejseverněji bylo postavení 4. roty praporu, podél hájené silnice se nacházela 3. rota a na jižním postavení praporu byla 2. rota. Velitelství praporu se spolu s 1. rotou a dalšími jednotkami nacházelo tři kilometry od přední linie. Sousedy Čechoslováků byly

Českoslovenští vojáci na obranném perimetru obleženého Tobruku. (foto Archiv ČsOL)

symbolicky Poláci i Australané. Přímo proti československému praporu stáli italské vojáky z divize *Brescia* a *Trento* doplnění o některé německé oddíly. Právě na západě tobruckého perimetru si byli obránci i oblehatelé nejbližší – místy pouhých 80 metrů od sebe.

Blízkost nepřítele znamenala i život pod neustálou palbou. Pozice praporu byly denně vystaveny dělostřeleckému i leteckému bombardování. Zásobování bylo možné pouze během noci za přísných zatemňovacích pravidel. Avšak nejvyšší silou zůstávala příroda. Veškerou činnost spolehlivě ukončila písečná bouře rozpoutaná horkým jižním větrem, tzv. chamsínem.

Oproti nadbytku pouštního písku, který se dokázal dostat naprosto všude, trpěli vojáci naopak nedostatkem vody. Omezené dávky znamenaly, že denní příděl vody na člověka byla jedna polní láhev (slané) vody. S ní mohl voják naložit zcela podle libosti – vypít, využít na vaření, na praní, na holení či čištění zubů, nebo strádat na koupel. I po koupeli se však voda (v tu chvíli spíše bahno) nevylévala, ale využívala na ohřev konzerv.

Ač na poušti, žili vojáci československého praporu u Tobruku především v šeru betonových pevnůstek o svíčkách, lucernách a svítilnách, a v hrubých skalních slujích v týlu. Proto také nenosili lehké tropické stejno kroje, ale standardní britské vlněné uniformy (*Battledress*). Ostatně s ohledem na roční dobu, ve které se obránci Tobruku Čechoslováci stali, se noční teploty pohybovaly okolo nuly. K dobru tak přišly i kabáty. Jelikož nebylo příliš radno bunkry opouštět, sahali při volnu vojáci po kartách nebo po knize. Četlo se všechno, co jen bylo po ruce, i několikrát. Vedle nemnoha ohmataných knih kolovaly mezi vojáky také informační letáky vydávané v přístavu, které seznamovaly s děním ve světě.

Čechoslováci však u Tobruku neseděli jen v pevnostech. Podobně jako předtím Australané, podnikali noční průzkumné hlídky k nepřátelským pozicím. Přitom sledovali dění

na druhé straně fronty. První průzkumná hlídka Čechoslováků se k italským pozicím vydala již v noci z 25. na 26. října 1941. V průzkumné činnosti se každou noc střídali vojáci jednotlivých rot praporu. Hlídky vedli vždy důstojníci. K nelibosti československých vojáků jim nebylo povoleno více průzkumů bojem k získávání zajatců. Tuto aktivitu museli přenechávat svým polským kolegům. Přesto se i Čechoslováci někdy vraceli s „jazzyky“, tedy se zajatými italskými nebo německými vojáky, kteří měli vypovídat. Průzkum se neprováděl pouze za noci a nejen v rámci pěších hlídek. Budovaly se také předsunuté pozorovatelné, tzv. sangary. I když se jednalo o hlídkovou činnost, při které se měly hlídky vyhýbat střetům s nepřítelem, ne vždy se to obešlo bez boje a bez raněných i padlých.

Dne 18. listopadu 1941 zahájila vojska britské Osmé armády ofenzivní operaci CRUSADER, kterou 26. listopadu 1941 doplnil výpad obránců Tobruku. Po 244 dnech, 10. prosince 1941, byl Tobruk zbaven obklíčení a začalo pronásledování italsko-německého *Afrikakorpsu*. Do výpadu z pevnosti se na krátko zapojili i vojáci 2. roty československého praporu.

V době nasazení Československého pěšího praporu 11 – Východního v obleženém Tobruku, mezi 21. říjnem a 10. prosincem 1941, padlo pět příslušníků praporu. Tři další v téže době utonuli při potopení lodi, která je měla evakuovat z Tobruku. Jeden v nemoci spáchal sebevraždu.

Po osvobození strávili Čechoslováci v Tobruku další čtyři měsíce. Na konci března byl československý prapor vystřídán praporem jihoafrickým. Čechoslováci pak odjeli 7. dubna 1942 do Palestiny, kde proběhla reorganizace a přecvičení na protiletadlovou jednotku. Celkově tak za dobu strávenou v libyjském Tobruku, zemřelo 14 československých vojáků, 26 jich bylo zraněno těžce a 55 lehce. V době odjezdu z Tobruku tvořilo prapor 40 důstojníků a 745 poddůstojníků a mužstva. Všichni si z tohoto působení odnesli legendární přezdívku „tobrucké křesy“.

Bylo to před 75 lety...

... „to už je dávno“... mávl Bartík zklamaně rukou. „Ano, máš pravdu, ale paní Bayerová-Kasperová i já jsme to zažili, a proto to máš vědět...“

Tehdy v roce 1941 přijel na sv. Václava do Prahy obsazené Němci Reinhard Heydrich. Nebyla to návštěva na tradiční svatováclavské oslavy, ale jeho „pracovní“ pobyt začal vyhlášením stanného práva a rozsudky smrti: záměrně 28. září začaly popravy československých důstojníků, kteří od okupace ve vojenské organizaci Obrana národa pracovali na osvobození vlasti.

Rodiny popravených se o osudu svých otců dozvěděly v novinách. V kasárnách v Ruzyni od 28. září do 4. října popravili Němci sedmáct důstojníků. Podle úmrtního protokolu bylo dvanáct odsouzených zastřeleno 1. 10. v 16.30 hod... ta „přesnost“ provádějících. Kolik asi měla popravčí četa členů? Kolik vrahů střílelo ve stejnou poslední minutu 16.30? Ví jen ta rozstřílená zeď... Je to už 75 let a příznivci aktérů této doby si dokonce organizovaně stěžují, že je po válce Československá republika „neoprávněně vyhnala“!

Každý rok 1. října se pozůstali scházeli k uctění památky mrtvých hrdinů. Po několika letech pan farář farního kostela v Liboci statečně slíbil trvale uchovat jejich památku v kostele sv. Fabiána a Šebestiána. K uctění památky popravených

pietně upravit v kostele kapli a slíbil sloužit ve výroční dny pamětní mši se vzpomínkou na otřesné události.

Byly jsme tehdy po válce téměř ještě děti, když paní Dvořáková vyjednávala se svou mladou neteří, absolventkou grafické školy, vyhotovení malé pamětní desky se jmény našich popravených otců. Na vzpomínkové mši se tehdy scházelo hodně pozůstalých a příbuzných... po tak dlouhé době naše řady již prořídly. Je pravda, že už je to dávno od provedení pamětní desky na zdi kaple... I následníkům pana faráře děkujeme za dodržení původního slibu a za pamětní mše každého roku ve výroční den hrůz, které se odehrály nedaleko před 75 lety.

Na letošní pamětní mši byli i zástupci české armády. Ve výročním roce uctili památku popravených důstojníků zástupci Praporu zabezpečení z Vyškova – tato vojenská jednotka přijala do svého čestného názvu v roce 2014 jméno plk. Ladislava Preiningera.

„Byl to tvůj prapradědeček, Bartoloměji.“ V malé kapli vzdali představitelé útvaru čest zastřeleným hrdinům a zúčastnili se vzpomínkové akce.

75 let... je to opravdu již dávno, ale naše vlast není tak velkou zemí, aby její děti neznaly pravdy její historie. ■

KRÁLOVI – vzpomínka na plzeňskou odbojovou rodinu

Na adrese č. p. 1 v plzeňské ulici Pod Záhorskem, v bytě číslo šest, bydlel v době nacistické okupace inspektor protektorátní kriminální policie Václav Král (nar. 2. 5. 1891), společně s manželkou Pavlou (nar. 3. 3. 1896) a dcerou Helenou (nar. 21. 6. 1925). Před Silvestrem 1941 za ním přišli parašutisté z paraskupiny ANTHROPOID, rotmistři Jan Kubiš a Josef Gabčík.

Byt Králových byl jednou z jejich záchytných adres, neboť podle plánu měla být paraskupina s úkolem zlikvidovat zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha vysazena na padácích východně od Plzně, u Ejovic. Během operačního letu britského letounu Halifax v noci z 28. na 29. prosince 1941 však došlo k omylu a parašutisté byli vysazeni východně od Prahy, u obce Nehvizdy. Odkud se pak museli na své záchytné adresy vracet na západ protektorátu. Nejdříve navštívili železničáře Václava Stehlíka v Rokycanech, kde také došlo k ošetření Gabčíkovy poraněné nohy. Následně se oba dva parašutisté odebrali do Plzně. Václavu Královi, členovi plzeňské odnože domácí odbojové organizace ÚVOD, se ohlásili heslem: „Adina zdraví Plzeň. – 8. březen je dobrý.“

Václav Král prokázal velkou statečnost, když parašutisty přijal, ukryval je, a pomohl jim opatřit přidělové lístky a nové občanské průkazy a pracovní knížky. Stejně odvážnými však byly i obě ženy – manželka Pavla i dcera Helenka. Paní Pavla parašutistům vařila i prala. Šestnáctiletá Helenka prokázala svou statečnost tím, že pobyt dvou cizích mužů v jejich bytě neprozradila, a to ani svým kamarádkám ze školy. O jejich přítomnosti věděla pouze její nejlepší kamarádka Olga Jiříkovicová.

Nebyli to však pouze Královi, se kterými se parašutisté v Plzni setkali, a kteří jim pomáhali. Václav Král požádal o pomoc svého přítele bývalého policejního inspektora Jana Bejbla, který oba parašutisty napojil na Václava Růtu, člena sokolského odboje v Praze. Jan Kubiš odjel k Růtovým do pražské Biskupcovi ulice na Silvestr 1941, aby připravil půdu i pro svého kamaráda Gabčíka. Následně se do Prahy odebrali oba parašutisté, aby zde začali plánovat postup ke splnění svého úkolu.

Do Plzně, k rodině Králových (a nejen k nim), se však parašutisté ještě vrátili. V dubnu 1942 se parašutisté Jan Kubiš (ANTHROPOID), Josef Valčík (SILVER A), Adolf Opálka a Karel Čurda (oba OUT DISTANCE) měli zapojit do operace CANNONBURY – tedy navedení bombardérů britského Královského letectva na plzeňské Škodovy závody, jednu z největších zbrojních továren pracujících pro válečné snažení nacistického Německa. V noci z 25. na 26. dubna 1942 zapálili parašutisté dva velké signální ohně, které měly mezi sebou vyznačit zataženou továrnu, kam měly být vrženy britské pumy.

Ani pomoc parašutistů s navigací přímo ze země však náletu nepomohla a všechny pumy spadly mimo cíl, většinou do polí.

Během této operace se s Královými a dalšími plzeňskými odbojáři seznámil také parašutista Karel Čurda. To se jim později stalo osudné v době po atentátu na Heydricha, kdy se Čurda dobrovolně přihlásil na pražské úřadovně německé tajné státní policie (gestapa) a zahrnul je do svého udání. Hned 17. června 1942 byla rodina Králových zatčena úředníky plzeňského gestapa a prvotně vyslýchána. Statečná plzeňská rodina neprozradila žádné další odbojáře, mladá Helenka svou mlčenlivostí uchránila i svou kamarádu Olgu. Následně byla rodina převezena na pražské Gestapo k dalším výslechům. Václav Král pak musel identifikovat parašutisty podle preparovaných hlav.

Dne 24. října 1942 byli všichni tři členové rodiny Králových popraveni ranou do týlu v nacistickém koncentračním táboře Mauthausen-Gusen. Nacisté tak nešetřili ani mladou Helenku Královou, které bylo v době popravky pouhých sedmáct let a jednalo se tedy ještě o dítě. Královi se tak zařadili mezi celkem 294 českých vlastenců popravených v souvislosti s atentátem na Heydricha a spoluprací s parašutisty vyslanými mezi prosincem 1941 a dubnem 1942 do protektorátu. Čest jejich památce.

Plzeňská jednota Československé obce legionářské, plzeňská organizace Českého svazu bojovníků za svobodu, úřad městské části Plzeň 1 a Krajské ředitelství Policie České republiky v Plzni se tradičně starají o to, aby vzpomínka na rodinu Králových nezmizela. Právě proto se dopoledne 24. října 2016, právě v den 74. výročí popravky Králových, zástupci zmíněných organizací a institucí sešli v plzeňské ulici Pod Záhorskem, aby zde společně uctili jejich památku položením květin k pamětní desce na domě č. p. 1. A i když se tentokrát jednalo o komornější vzpomínkový akt, mnohem důležitějším faktem je, že se daří tradici těchto setkání udržovat. Za to patří dík především rodině Stanislava Bukovského, člena plzeňské organizace ČSBS, která se o pamětní desky i dům stará, i osobě pana starosty Miroslava Brabce.

Již nyní je jasné, že se akce v příštím roce, tedy v době 75. výročí významných i tragických událostí roku 1942, dočká větší pozornosti i návštěvnosti. Královi i ostatní plzeňské statečné rodiny a jednotlivci si to jistě zaslouží. ■

Otmar Riedl na fotografii určené pro výrobu falešné legitimace. (VHA)

br. Zdeněk Špitálník
a br. Erik Štrégl

Těším se na to, co přijde 75 let od operace BENJAMIN

Otmar Riedl (ležící 2. zleva) ještě ve francouzském stejnokroji v táboře v Cholmodeley, léto 1940. (archiv br. Tomáše Jambora)

V tomto roce si připomínáme již 75 let od momentu, co se do okupované vlasti snesli z nebe první českoslovenští parašutisté z Velké Británie. Dnes jsou již legendární výsadky z prosince roku 1941, kdy v mrazivé měsíční noci dosedli do Protektorátu Čechy a Morava příslušníci skupin Silver A, Silver B a Anthropoid. Ve známost vešel v posledních letech i příběh mladého parašutisty Františka Pavelky z výsadku Percentage, který přibyl do porobené vlasti již začátkem října. Průkopníkem z řad československých parašutistů první výsadkové vlny byl však šestadvacetiletý nevysoký muž všedního vzhledu, který tvořil jednočlennou skupinu nesoucí krycí název Benjamin. Jmenoval se Otmar Riedl.

Narodil se na samotném konci léta prvního roku Velké války, konkrétně 12. září 1914 v Kroměříži na Hané. Jeho otec byl původním povoláním holič a matka Anna, rozená Hradilová, byla ženou v domácnosti. Riedlovi měli dohromady

Četař Otmar Riedl (3. zprava, 2. zprava Jan Kubiš) ve Francii, 1940. (VHÚ)

Nástup v Cholmondeley, Otmar Riedl zcela vpředu. (archiv br. Tomáše Jambora)

tři chlapce a jednu dceru. Mladý Otmar vychodil pět tříd obecné školy a čtyři roky měšťanky v rodné Kroměříži. Vedle povinné školní docházky také navštěvoval jako cvičenec místní Sokol. Sportu se věnoval usilovně celý život, zvláště pak boxu a plavání. Jakmile ukončil povinná studia, nastoupil do obuvnické dílny světoznámé firmy Baťa v nedalekém Zlíně. To se psal rok 1928 a Otmarovi bylo tehdy pouhých čtrnáct let. Po třech letech usilovné práce a učení byl přeřazen na místo skladníka a poté dále stoupal na lépe placené pozice. Absolvoval i celou řadu kurzů včetně aranžérského, či pedikérského. Později se stal prodávacem, a následně vykonával i úřednickou pozici, při které často cestoval po celém Československu. Působil například v prodejních ve Vysokém Mýtě, jihočeské Třeboni, ale i v Praze. S rokem 1936 přišla k mladému „*batovákovi*“ i povinnost vojenské služby. Odveden byl začátkem října k pěšímu pluku 3 „*Jana Žižky z Trocnova*“ v Kroměříži, kde byl zařazen k 10. rotě. Záhy absolvoval poddůstojnickou školu a přišlo povýšení na svobodníka. Po pěti následujících měsících se stal cílevědomý voják již desátníkem. Do civilu Otmarovi nezbývalo mnoho, když jej, stále ještě ve stejnokroji československé armády, zastihla záříjová krize a mobilizace roku 1938. Jako schopný poddůstojník se stal velitelem pěšího družstva v pásmu polních opevnění v úseku nedaleko Lednice na jižní Moravě. K 1. březnu 1939 byl Otmar Riedl demobilizován a již jako nezaměstnaného jej zastihlo vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava. V červenci stejného roku se opět navrátil do své mateřské firmy Baťa ve Zlíně. Díky dobré reputaci, kterou si během předešlé práce v obuvnické firmě získal, mu byla nabídnuta pozice obchodního zástupce až v dalekém Belgickém Kongu. Později byla cílová destinace

změněna na Rhodesii. Podmínkou bylo absolvování desetitýdenního kurzu francouzského jazyka. Otmar zajímavou pracovní nabídku přijal a společně s desítkami dalších kolegů se nechal odeslat do jugoslávského městečka Borovo, kde měl jeho podnik malou filiálku. Z Protektorátu tak v červenci vycestoval díky pasu a vízu zcela legálně a v Borovu vyčkával na vyřízení formalit spojených s odjezdem do jihoafrické Rhodesie. Brzy však přišlo září a s ním i začátek další světové války. Uvědomělý Riedl se neprodleně přihlásil do československé armády společně s dalšími „*batováký*“. Společně se z Borova vydali do Bělehradu na československé velvyslanectví, kde obdrželi potřebné dokumenty i jistou finanční hotovost. Odsud pak vedla cesta přes Řecko, Turecko, Sýrii až do jihofrancouzského Agde, kde se formovala 1. čs. divize. Otmar Riedl zde byl prezentován dne 27. prosince 1939 pod číslem J-1491 a byl neprodleně zařazen do 12. roty doprovodných zbraní 1. pěšího pluku. Jako poddůstojník se nejprve podílel na výcviku nových chlapců, kteří dosud neprošli žádným vojenským výcvikem, a záhy se stal výkonným rotmistrem své roty. Zde se také seznámil s dalším budoucím parašutistou, příslušníkem výsadku ANTHROPOID, Janem Kubišem.

Když byla v létě 1940 napadena Francie, zasáhl do boje proti postupujícímu wehrmachtu i četař Otmar Riedl v rámci 1. pěšího pluku. Během prudkých ústupových střetů se projevil jako velice odvážný a schopný výkonný rotmistr, který se obětavě staral o svoje muže. Později byl za svoje činy vyznamenán Čs. medailí za chrabrost. V citaci stojí: „*projevil osobní statečnost a bojovou vytrvalost, prováděje zásobování střelivem kulometné roty v obranném postavení na Loiře vzdor silné nepřátelské dělostřelecké palbě. Při nařízeném ústupu svým zásahem dobře*

Otmar Riedl (2. zprava) s „baťováky“ v Cholmondeley. (archiv br. Tomáše Jambora)

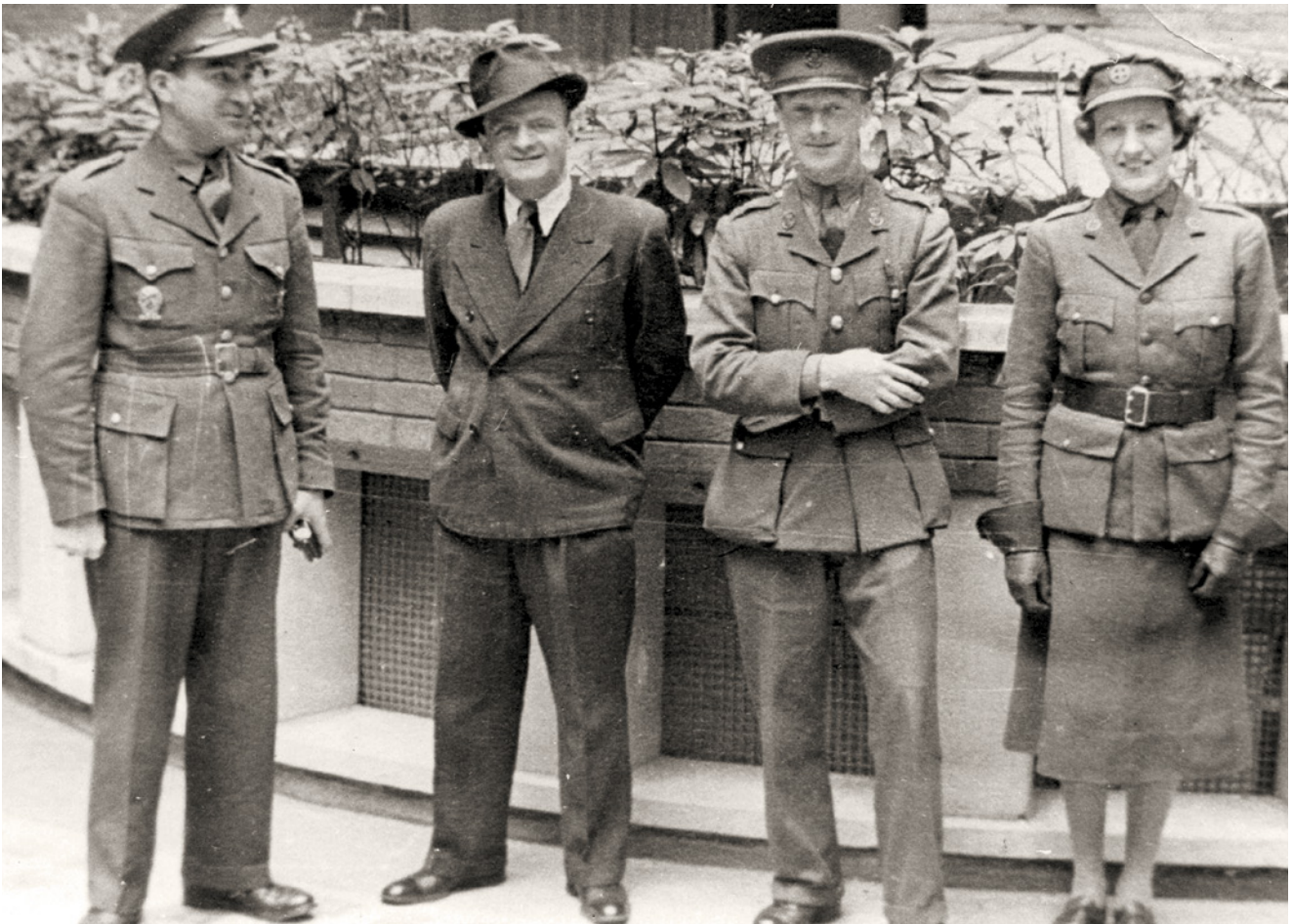
přispěl k odsunu materiálu.“ Po kapitulaci Francie se přesouvá se svými spolubojovníky do přístavu Seté, odkud odplouvá nákladní lodí Rod el Farag do Velké Británie. Zde je zařazen k 1 pěšímu praporu 1. čs. smíšené brigády a 28. října 1940 je povýšen na rotného a dekorován medailí za chrabrost, kterou si za boje ve Francii vysloužil. Už počátkem ledna 1941 je vybrán k výcviku pro plnění zvláštních úkolů.

Měl seskočit na území okupované vlasti, domácímu odboji předat vysoce ceněné krystaly do radiostanic, a také poselství od gen. Sergeje Ingra, plk. Františka Moravce, ale hlavně od prezidenta dr. Edvarda Beneše, který mu poselství v Londýně sám nadiktoval. Po splnění úkolu se měl dát plně k dispozici domácímu odboji.

Riedlův výcvik byl do jisté míry průkopnický a nebyla mu věnována zdaleka taková péče, jako parašutistům následujícím. Krátce byl vyškolen v zacházení s trhavinami a proškolen v morseově abecedě. Důkladnější už byl jeho výsadkový výcvik, kdy zdárně absolvoval dva cvičné seskoky na STS 51 v Ringway. Z Riedlových zápisků se můžeme dozvědět jeho dojmy z prvních seskoků: „Zdálo se mi, že stojím ve vzduchu na místě a pohodlně, jako z křesla, se může pozorovat terén ve spodu. Teprve asi 30 m nad zemí jsem zjistil, jakou rychlostí padám a pokrčením nohou jsem dopadl jako do peřin. Celkový můj dojem je: Prima sport. Druhý seskok to samé, nohy jsem ale skrčil příliš a dopadl na svoje sedadlo tak, že jsem si trochu natloukl. Pocit, jako kdybych dostal od táty řemenem. Třetí seskok v noci jsem pro stále špatné počasí neprodělal, ale nemůžu na tom být nic jiného, hlavně dopadnout na pokrčené nohy a ty visí stále dolů. 1. II. : Celý den nic, ve 24 hodin odjezd vlakem do Londýna. Těším se na to, co přijde.“

Parašutista-kurýr se naučil svou novou krycí identitu se jménem František Novák. Jeho výbava byla v porovnání s dalšími výsadky velmi skromná: Civilní oblek a zimník, elektrická svítidla a 50 korun. Jako doskoková plocha byl vybrán prostor nedaleko obce Křečhoře u Kolína. Nutné však bylo, aby domácí odboj jasně vytyčil místo seskoku signálními světly, dle domluvy s domácím odbojem prostřednictvím posledních depeší. Vysazení parašutisty se však v požadovaném termínu, tedy v polovině února, nevydařilo. Let byl z technických důvodů odložen až na 13. března 1941. Ten den letoun z Anglie odstartoval, ale bohužel se dostal nad Německem do silné protiletadlové palby. Pilot situaci vyhodnotil jako krajně nebezpečnou a stroj otočil zpět ve směru britských ostrovů. Úspěšný let byl proveden až 16. dubna, kdy posádka dvoumotorového stroje Whitley po několikahodinovém nebezpečném letu vysadila parašutistu nad předpokládaným cílem. Parašutistu tehdy doprovázel škpt. Jaroslav Šustr, který okolnosti vysazení popsal v hlášení plk. Moravcovi: „Novák (Riedl) se na mě podíval a zeptal se: ‚Jste zde? Mám skočit?‘ Když jsem řekl ‚ano‘, zavola ‚Nazdar‘ a bez jakéhokoliv váhání, nebo strachu a rozrušení skočil dolů.“

Po seskoku zakrátko zjistil, že nedopadl u Křečhoře, ale velkou navigační chybou nedaleko Landecku, na rakousko-italském pomezí. Parašutista musel být v naprostém šoku, když mu ranní rozbřesek poskytl výhled na štíty alpských vrcholů, na míle vzdálené od polabské nížiny, kterou očekával. Riedl však neztratil hlavu a zachoval se zcela duchaplně. Náhradní krystaly do vysílačky ukryl a poselství odboji, skryté v malé kapsli, spolkl. Po několika hodinách byl zadržen celníky a předán policii. Riedl vsadil při výslechu vše na jednu kartu.

Otmar Riedl již v civilním oděvu ve společnosti škpt. Jaroslava Šustry, kapitána Alfara Hesketh-Pricharda a řidičky Nancy před londýnským Porchester Gate. (VHA)

Odjezd z Porchester Gate, sídla Zvláštní skupiny D. (VHA)

Otmar Riedl na poválečném snímku. Jako absolvent bojového seskoku měl právo nosit parašutistický odznak nad stužkami vyznamenání. (archiv br. Tomáše Jambora)

Vyprávěl svůj skutečný příběh baťovského zaměstnance, ze kterého vypustil své působení v zahraniční armádě. Cestou domů byl prý okraden a zcela bez prostředků se pokoušel dostat zpět do protektorátu. Za nedovolený pokus o přechod hranic byl odsouzen ke 2 měsícům vězení. Po uplynutí trestu a po ověření pravdivosti jeho příběhu byl odeslán do Kroměříže. Vedoucí osobního oddělení firmy Baťa znal skutečnou pravdu o Riedlově osudu, ale parašutistu neprozradil a odeslal jej v pozici vedoucího prodejny do Tábora. Riedl se ještě pokusil navázat spojení v pražských Vinohradech, kde měl mít svůj kontakt ve spořitelně, ale kvůli dlouhé době, která od avizovaného setkání uplynula, jej nikdo smluveným

heslem nekontaktoval. Na konci války se v Trhových Svinech zapojil do povstání a o několik dní později se v Praze hlásil na Ministerstvu národní obrany překvapenému plukovníku Karlu Palečkovi. Příběh prvního parašutisty měl tedy překvapivě šťastný konec. Riedl byl ve druhé polovině roku 1945 propuštěn z aktivní vojenské služby a po měsíci volna začal pracovat opět u Bati jako kontrolor prodejen. Po únoru 1948 se jako zázrakem vyhnul perzekucím a pracoval až do roku 1951 jako vedoucí prodejny Jas v Holešově a následně jako vedoucí obchodního domu n. p. Textil Gottwaldov, kde setrval až do svého penzionování. Otmar Riedl zemřel 10. října 1994 ve věku 80 let v Holešově. ■

Členové jednoty
před pamětní deskou
se jmény padlých
spolubojovníků

Československá obec legionářská NA ČESKODUBSKU

text br. Jan Hnělička
Jednota ČSOL v Liberci

foto Archiv Podještědského muzea
a knihovny Český Dub

Počátek meziválečné doby znamenal pro Československo, oblast na hranici dvou národností, kromě těžké sociální situace a předávání samosprávy z německých do českých rukou rovněž i návrat bývalých vojáků rakousko-uherské armády, kterých ze samotného Českého Dubu bylo v průběhu války odvedeno na 434, z nichž 43 padlo a 21 se stalo doživotními invalidy. Mezi navrátilce patřili i tací, kteří se na různých frontách dostali do zajetí a posléze přestoupili do legionářských řad. Ty pak doplnili jejich spolubojovníci, jimž pozdní návrat do nově vzniklé republiky neumožnil nalézt živobytí v domovském kraji, a z toho důvodu byli často nuceni se stěhovat do pohraničních oblastí. Takovýto osud postihl především ruské legionáře, z drtivé většiny navrátilci se roku 1920.

Právě i kvůli dlouhé absenci nejpočetnější skupiny československých legií se vznik legionářské organizace, která by svým působením pokrývala československý okres, oddálil až do počátku dvacátých let, kdy v centru této oblasti vznikla odbočka Svazu československých legionářů, jež se ihned snažila zapojit do místního spolkového života a pomáhat svým členům nalézt odpovídající zaměstnání. Největší osvětovou akcí se v jejím krátkém životě stal – českou veřejností hojně navštívený – legionářský tábor na Pláních, tradičním to místě národních manifestací na Ještědském hřebeni, který se konal několik dní po ustanovujícím sjezdu Československé obce legionářské na Královských Vinohradech. Právě na Pláních přijatá rezoluce se sociálními požadavky legionářů se stala jednou z určujících věcí, na něž se chtěli československé legionáře zaměřit poté, co se z dosavadní odbočky plynule stala Jednota Československé obce legionářské pro Český Dub a okolí, jejímž prvním předsedou se stal francouzský legionář Josef Houška a jednatelem ruský legionář František Hájek.

AKTIVITY ČESKODUBSKÝCH LEGIONÁŘŮ

Více než čtyřicetičlenná jednota se tak především orientovala na získání zaměstnání pro své členy, jimiž se mohli stát výhradně jen ti legionáři, kteří disponovali legionářským osvědčením, vydaným na základě definice účastníka zahraničního odboje podle zákona č. 462/1919 Sb., který umožňoval legionářům získat místo ve státních službách. Především díky tomuto zákonu a zákonu č. 282/1919 Sb. o úlevách – ve smyslu prominutí některých závazných podmínek pro přijetí – se zhruba třetina členů uplatnila ve státních drahách, úřadech všech úrovní, četnictvu, školství, policii, armádě či poště. Zbýlé dvě třetiny členů se pak většinou skládaly z dělníků a rolníků, z menší části posléze živnostníků a řemeslníků. Mimo to byla jednota v sociální oblasti činná i ve směru vyřizování žádostí o finanční podporu u Sociálního ústavu legionářského, sbírek pro pomoc v zahraničí i tuzemsku – zvláště ve prospěch vlastních členů, kteří vyhořeli či ztratili zaměstnání, umísťování dětí do prázdninových osad ve vnitrozemí, podpory pozůstalých při brzkém skonu svých členů a dalších aktivit.

Současně však československé legionáře fungovali i na venek – když se záhy po svém ustanovení stali častými a významnými organizátory či účastníky různých společenských akcí, zpravidla se týkajících osvěty a národních oslav. Kromě každoročních narozenin Tomáše Garrigua Masaryka, připomínky upálení mistra Jana Husa, zbrovské bitvy a 28. října se legionáři zasazovali i o podniky nárazové. Za zmínku stojí například I. legionářský ples, který uspořádali roku 1925 v Dělnickém domě, cestopisné a historické přednášky, divadelní představení či promítání filmů o francouzských legiích v roce 1933, ve kterém rovněž uspořádali výstavu o zahraniční armádě v okresním

Českodubští legionáři s dobrovolci z let 1918–1919

domě v Českém Dubu. Za jednu z nejdůležitějších událostí pak lze považovat usazení pamětní desky padlým legionářům z Českého Dubu na věži historické radnice v roce 1929. Stalo se tak poté, co se dlouhodobě nedařilo

získat dostatek finančních prostředků na plánovanou monumentální sochu padlého legionáře, a proto bylo přistoupeno na úspornější variantu, kdy pamětní bronzovou desku vyhotovil sochař František Bílek z Podhorního

Manifestační pochod Českým Dubem, léto 1938

Na pohřbu dobrovolce Emanuela Rejzka, 1948

Újezdu. V oblasti osvěty pak byla důležitá i spolupráce s Podještědským muzeem Karolíny Světlé, v němž měla jednota zvláštní oddělení zahrnující památky na odboj a legionářskou literaturu a taktéž s ostatními – především českými – spolky, jakými byly Národní jednota severočeská, Sokol, Sdružení dobrovolných hasičů či Československý červený kříž. Ve třicátých letech získali legionáři v tomto směru další posily v místní Československé obci dobrovolců 1918–1919, Svazu národního osvobození – spojeného s Učitelkou jednotou a nakonec ve Sdružení legionářského dorostu, který měl vzhledem k nižšímu počtu české mládeže v pohraničí sídlo v Liberci.

Činnost jednoty ovšem nebyla ukotvena pouze v Podještědí. Legionáři se pravidelně a hojně zúčastňovali akcí okolních jednot, především liberecké a turnovské, a rovněž i všech manifestačních sjezdů a častých župních sjezdů, a to v rámci Mladoboleslavské župy Štorcha, Turpiše a Hojsáka, pojmenované dle popravených italských legionářů. Kromě župního mezičlánku mezi jednotou a pražskou centrálou byli českodubští legionáři v počátku dvacátých let též součástí IV. obvodu se sídlem v Liberci, ve kterém se nacházela místní jednota, Český Dub, Velké Hamry, Jablonec nad Nisou, Svijany-Podolí, Turnov a Tanvald-Šumburk, avšak ještě v témže desetiletí tento organizační konstrukt vymizel.

KRIZOVÁ TŘICÁTÁ LÉTA

Následující desetiletí se pak uvnitř i vně jednoty neslo v duchu boje o stálé zaměstnání, vzrůstajícího nebezpečí ze strany Německa, radikalizace většiny německého obyvatelstva i vnitřních problémů organizace. Jednota byla ponejprve zasažena hospodářskou krizí, jejíž největší intenzita se projevila roku 1931. Legionáři se v první polovině třicátých let potýkali s vysokými výdaji na podporu nezaměstnaných bratří, jejichž počet rok co rok stoupal, kdežto počet členů naopak klesal, a tím i příspěvky do sociálního fondu. Nikterak výrazně nepomáhaly ani

*Rolník a ruský legionář
Josef Vondrák*

Na pohřbu bratra legionáře z jednoty Varnsdorf

losy do loterie, které mohli legionáři prodávat a ponechat si pětinu z pevně stanovené ceny. Ruku v ruce s tím upadala i samotná aktivita spolku, kdy si jeho funkcionáři pravidelně stěžovali na nezájem ze strany členstva, které se ohlásí pouze v případě, že něco požaduje. Smutný fakt dokládá i samotný text pozvánky na tradiční valnou hromadu. „*Dej líknavost stranou a dokaž, že se hrdě hlásíš k ideám zahraničního odboje, v kterých musíš pokračovat doma. Valná hromada jest svolána na vhodný den a není tudíž možná Tvá neúčast na tomto shromáždění.*“ Na druhou stranu však nezájem o spolkový život nebyl pouze u legionářů, nýbrž se stal trendem celospolečenským.

Právě v této obtížné době přišla roku 1934 nečekaná rána v podobě zatčení dosavadního jednatele Františka Hájka, jenž jednotu rovněž zastupoval v župním výboru a celostátním Zastupitelstvu. Stalo se tak na základě zpronevěření obecních peněz ve výši 300 000 korun. František Hájek, původně komíník, posléze nižší městský úředník a nyní městský tajemník se však dopustil zpronevěření peněz i ve své legionářské organizaci a svým nezákonným jednáním dostal místního ruského legionáře Václava Valeše do existenčních potíží. Následný – mediálně ostře sledovaný – soudní proces skončil jeho odsouzením ke čtyřem letům vězení.

Teprve po jeho vyloučení se život jednoty opětovně zaktivizoval. Funkci tajemníka převzal ruský legionář Čeněk Roubínek, který započal těsnou a úspěšnou spoluprací s taktéž ruským legionářem Jaroslavem Nyčem, předsedou jednoty od roku 1925. Následující léta se posléze nesla především v duchu boje proti silícímu nacismu a domácí SdP, kdy se českodubští legionáři zaměřili na osvětu a podporu české i německé demokratické společnosti a jejich mladší část se rovněž zapojila do dobrovolných vojenských cvičení a kurzů. Přestože Českodubsko bylo z větší části české s německou menšinou, nevyhnuly se mu vyhocené vztahy mezi oběma národy, zvláště pak s ohledem na nedaleký Liberec, v němž Sudetoněmecká strana v posledním roce první republiky

jasně dominovala. Částečnou vzpruhou ve stále se zhoršující situaci byl pro Český Dub červencový příchod motorizovaného ženijního praporu 23, avšak ani ten nemohl zabránit nevyhnutelnému a pro Českodubsko velmi nečekanému říjnovému záboru, kdy se jeho občané dne 6. října 1938 dozvěděli o brzkém příchodu německých vojsk a připojení k Říši, což de facto znamenalo i konec českodubské jednoty. Definitivní tečku za jejím meziválečným působením udělal příchod příslušníků SS Verfügungstruppe – Standarte Germania, který do města dorazil o čtyři dny později a jehož velitelé nechali záhy zničit legionářskou desku na věži radnice. Ta se na stejné místo navrátila v symbolické podobě teprve roku 2008.

BOJ ZA SVOBODU A OBNOVENÍ JEDNOTY

Samotní legionáři se v následujících válečných letech aktivně zapojili do domácího odboje, v němž někteří položili i svůj život. Jedním z takových byl ruský legionář, učitel a župní vedoucí Sokola Josef Škoda, jenž byl mimo jiné vášnivým botanikem a mineralogem a taktéž podporovatelem okresního muzea, pojmenovaném po jeho tetě – Karolíně Světlé. Pro svoji odbojovou činnost byl v květnu 1942 zatčen a ještě téhož roku zahynul v Osvětimi. Druhá možnost odporu – odboj zahraniční – byl pro českodubské legionáře vzdálenou možností, zvláště pak s ohledem na jejich vyšší věk. I přesto zde lze nalézt jejich stopu, a to v osobě syna předsedy jednoty – Jaroslava Nyče mladšího, jenž ve třicátých letech prodělal pilotní výcvik a po záboru zbytku republiky odešel přes Polsko do Francie, kde se zúčastnil přímých bojových operací, a posléze do Velké Británie, v níž sloužil u 311. bombardovací peruti. V rámci ní prováděl pravidelné nálety na Německo, než byl dne 17. července 1941 sestřelen při náletu na Hamburg a následně zajat. K zahraniční armádě se pak připojil až v dubnu roku 1945. Po ukončení války se navrátil do Podještědí, kde se brzy podařilo znovuobnovit místní jednotu Obce legionářské, do jejíhož čela se opětovně postavil jeho otec. ■

RAF Exeter

text Michal Rak
foto autor a archiv ČsOL

Na začátku května 1942 bylo ze tří čs. perutí v rámci britského Královského letectva a pod vedením legendárního W/Crd Aloise Vašátka zformováno naše národní stíhací křídlo. Jeho první domovskou základnou se stalo letiště Exeter v blízkosti stejnojmenného historického města v hrabství Devon. Britové ho tak vedli pod označením Exeter (Czechoslovak) Fighter Wing.

Letiště Exeter bylo otevřeno 31. května 1937 a sloužilo k vnitrostátním letům, včetně letů na ostrov Jersey. Od počátku mělo tři dráhy, přičemž ta hlavní je postavena ve směru východ-západ. Se zhoršující se politickou situací bylo převedeno pod Královské letectvo, které jej svědilo po krátkém využití pro pomocné účely pod správu Stíhacího velitelství. Dne 1. června 1940 byla znovuvytvořena jeho 10. skupina, které zodpovídala za protivzdušnou obranu jihozápadní části ostrovního království. 10. července 1940, v den zahájení Bitvy o Británii, z Exeteru působili piloti letounů Hawker Hurricane 87. a 213. perutě, kterou v září vystřídala peruč č. 601. Ta zde působila do prosince a díky ní se v Exeteru poprvé objevilo prvních devět čs. stíhačů. Těmi úplně prvními byli František Bernard a Rudolf Roháček, později např. Jiří Maňák nebo František Mareš.

Na počátku roku 1941 zahájilo RAF nálety na cíle v okupované Evropě, a ačkoliv se do akcí zapojovaly zejména jednotky sousední 11. skupiny, brzy se přidala i „desítka“. Základním útvarem se tehdy stalo křídlo, vyšší organizační složka skládající se většinou ze tří perutí a nesoucí jméno podle sektorové základny. Již v srpnu 1941 tak v Exeteru vzniklo křídlo skládající se z polských perutí čísel 302., 316. a 317. O necelý rok později je nahradili Čechoslováci. Letiště v Exeteru však nebylo tak velké, aby pojmovalo tři kompletní peruč, navíc od dubna 1941 sloužilo jako základna pro 307. polskou noční stíhací peruč. V Exeteru se tak nacházelo jen velitelství

křídla a 310. peruč, kdežto zbylé dvě čs. peruč operovaly z nedalekých satelitních letišť. 312 z RAF Harrowbeer a 313 z RAF Churchstanton. Čs. peruč opustily Exeter v červnu 1943, kdy odletěly na odpočinek na sever do Skotska. Během působení z letiště Exeter získali piloti 310. peruč 7 a půl jistých a 2 pravděpodobná vítězství, 12 letadel poškodili. 9 letců útvaru v té době přišlo o život a velitel letky B F/Lt František Burda padl po sestřelení flakem do zajetí. Již na začátku působení, 23. června 1942, však křídlo přišlo o svého velitele A. Vašátka, jehož nahradil Karel Mrázek.

Exeterské křídlo jako takové však nezaniklo, jen místa čs. perutí zaujaly jednotky britské a později i kanadské. S blížící se invazí do Evropy bylo letiště poskytnuto Američanům, kteří sem v dubnu 1944 přesunuli 440. skupinu pro přepravu jednotek vyzbrojenou více jak 70 stroji C-47/C-53 Dakota. Jejich úkolem bylo vysadit muže 101. výsadkové divize. V roce 1945 z Exeteru působily záchranné peruč a jednotky na odpočinku. V roce 1947 se Exeter stal záložním letišťem a byl předán k civilnímu užívání. Opět z něj létaly linky na Normanské ostrovy a další vnitrozemské spoje. V 80. letech prošlo letiště zásadní rekonstrukcí, kdy byla prodloužena hlavní

ranvej a postavena nová odbavovací hala. Začalo také přibývat mezinárodních letů. Od roku 2007 má letiště civilního vlastníka a patří k nejdůležitějším v této oblasti Velké Británie, když ročně odbaví přes 800 tisíc cestujících.

V roce 2012 byla před hlavním vjezdem na letiště odhalena socha pilota RAF, která má připomínat roli základny v průběhu 2. světové války. Na plakétách na podstavci pomníku jsou uvedeny všechny jednotky, které v tomto období z letiště působily. Autorkou pomníku je sochařka Frances Margaret. Na rozdíl od působení polských nočních stíhačů, kteří Exeter a jeho okolí chránili v dubnu a květnu 1942 během německých nočních náletů, je působení čs. letců mezi místními obyvateli skoro zapomenuto. Stejně tak je letiště Exeter, místo zformování prvního čs. křídla, téměř neznámé u nás. Snad to tento krátký článek aspoň trochu napraví. ■

Památník spojeneckých letců od sochařky Frances Margaret z roku 2012

Letecký snímek letiště Exeter z roku 1942, kdy z něj operovali také čs. letci

Současná podoba letiště (zdroj <https://commons.wikimedia.org>, upravila L. Starková)

Budova velitelství 310. perutě, před kterou byla vybudována zahrádka s obrazy čs. pilotního odznaku a mapou ČSR

Původní budova z období 2. světové války s poválečnými úpravami

V druhoválečné části hřbitova Exeter Higher Cemetery je celkem 183 hrobů, plných 114 patří letcům, 29 z nich bylo z Polska. Žádný z pohřbených nepochází z Československa. Naši padlí letci našli místo svého posledního odpočinku na francouzské půdě nebo v chladných vodách Lamanšského průlivu.

Klub vojenské historie VĚRNÍ ZŮSTANEME

Text br. Erik Štrégl

Foto ses. Marcela Volfová a archiv KVH

<https://www.facebook.com/KVHVZ/>

Naše sdružení vzniklo roku 2008 v Novém Jičíně a bylo tvořeno převážně kamarády z Moravskoslezského kraje. Počátečním zaměřením spolku byla britská armáda v období druhé světové války a to jak jednotky Royal Marines Commando, tak i klasická pěchota. Jelikož členové klubu měli vždy zájem převážně o československý zahraniční odboj, došlo k rozšíření na další sekce, které se později staly nosné pro celou klubovou činnost. Na různých lokálních akcích s vojenskou tematikou, a to i na Slovensku, se naši členové začali postupně objevovat ve stejnokrojích vojáků Československé samostatné obrněné brigády z období, kdy od října 1944 obléhala dnes již legendární přístav Dunkerque. KVH Věrní zůstaneme je také součástí uskupení několika klubů působících v rámci projektu „Muži presidenta Edvarda Beneše“, v němž je nosnou myšlenkou, mimo jiné, společná účast na akcích ve stejnokrojích našich zahraničních vojáků z Velké Británie. Členové našeho spolku zároveň působí i v uniformách příslušníků 1. čs. armádního sboru v SSSR. S tímto výše popsaným zaměřením souvisí také naše sbírková činnost. Disponujeme hlavně drobnými sbírkovými předměty sloužícími k doplnění dobového života v táboře,

jako jsou stany a další vybavení, ale díky kulometům, maskovacím sítím, či zákopnickému vybavení jsme schopni věrně napodobit i život československých vojáků v první linii.

Členská základna klubu se od svého vzniku značně obměnila a rozšířila. Do našich řad přibyla celá řada zájemců z nejrůznějších měst České republiky, jako jsou Praha, Brno, Ostrava, Pardubice i Hradec Králové. Je mezi námi i několik bratrů z Československé obce legionářské a to konkrétně z jednot Praha 3, Ostrava 1 nebo Hradec Králové. Za zmínku stojí i nízký věkový průměr členů klubu, který zatím nepřesahuje třicet let a v kombinaci s dobrou fyzickou kondicí nám tak umožňuje účastnit se i náročnějších bojových ukázek a akcí podobného ražení. Příkladem jsou akce „living history“ pořádané na Slovensku spřátelenými kluby s tematikou bojů pěších brigád 1. čs. armádního sboru v SSSR o Dukelský průsmyk či Liptovský Mikuláš, kde náš spolek opakovaně působí jako družstvo v rámci organizace pěší roty. Další oblastí našeho zájmu je i osvětová činnost. Aktivně spolupracujeme se Spolkem Jižního Valaška působícím ve Valašských Kloboukách a přilehlém okolí. Sériemi pietních aktů a přednášek se snažíme šířit odkaz parašutisty výsadku

U hraničního sloupu v Dukelském průsmyku během rekonstrukce bojů, listopad 2014

Členové klubu s čestnou úlohou Stráže praporu Československé obce legionářské ve Svidníku, 2015

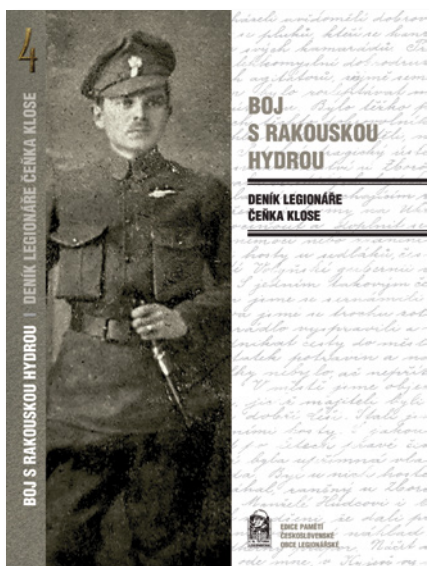
Znavená pěchota během rekonstrukce bojů o Liptovský Mikuláš, 2015

Silver A Josefa Valčíka, který se narodil v obci Smolina a v neďalekých Valašských Kloboukách chodil do učení. Přírodná je i spolupráce s dětským domovem ve Smolině, který nese čestné jméno legendárního parašutisty. V letošním roce jsme děti potěšili krátkou besedou a v uplynulých ročnicích jsme osazenstvu domova předvedly alespoň svoji výzbroj a výstroj během příležitostných výstavek. Za zmínku stojí i pomoc našich členů během krajského kola soutěže Battlefield – branného závodu šestičlenných týmů, které se konalo v květnu 2016 v Ostravě.

Bratři z našeho klubu měli i tu čest působit jako Stráž praporu Československé obce legionářské na pietních aktech vzta-hujících se k výročí překročení státní hranice v Dukelském

průsmyku nebo také ve francouzském městě Wormhout, kde 9. května 1945 kapituloval velitel posádky města Dunkerque viceadmirál Friedrich Frisius do rukou brigádního generála Aloise Lišky, velitele spojeneckých jednotek v okolí Dunkerque. Neradostnou povinností pro nás byla i čestná stráž při pohřbu zesnulého příslušníka tankové brigády Mikuláše Končického, který se konal v prosinci loňského roku.

Odkaz hrdinů odboje obou světových válek se snažíme šířit i prostřednictvím sociálních sítí, které mladá generace dnes denně navštěvuje. Proto vedeme facebookové stránky, na kterých připomínáme důležité události vztahující se k výročí narození a úmrtí důležitých osobností, ale neopomíjíme i slavná bojová vystoupení Čechoslováků. ■

Boj s rakouskou hydrou – 4. svazek Edice pamětí ČsOL

Jako čtvrtý svazek Edice pamětí ČsOL byl v listopadu tohoto roku vydán deník legionáře ze Šopky u Mělníka Čenka Klose. K slavnostnímu křtu knihy došlo v sobotu 26. listopadu 2016 během konference ČsOL „Ve jménu tradice“.

Osud Čenka Klose je poněkud odlišný od podobných osudů mnoha jeho druhů. Jeho osoba byla blíže představena v prvním čísle letošního ročníku, proto uvádíme jen základní údaje. Po vypuknutí první světové války byl odveden do rakousko-uherské armády a poslán na východní frontu. Jako český vlastenec však při první příležitosti v únoru 1915 přeběhl na ruskou stranu. Byl poslán do zajateckého tábora a následně na práci do zemědělství. V květnu 1916 se nechal zapsat k čs. vojsku a byl přidělen ke kontrarozvědnému oddílu, který působil v zajateckém táboře Dárnice u Kyjeva. Podílel se na výsleších a agitaci mezi zajatci slovenského původu, ale také na rozkrytí kriminálních praktik v táboře. S podmínkami u jednotky však nebyl spokojen a žádal o přesun na frontu. Omezilo ho ale propuknutí vážné nemoci – cukrovky. Ta zásadně ovlivnila zbytek jeho vojenské služby. Mnoho času tak trávil po nemocnicích, v té kyjevské ho zastihla bolševická revoluce. Jeho nemoc však vyžadovala náročnou léčbu skládající se zejména s přesně předepsané diety. Chaos v porevolučním Rusku a přesun čs. legie na východ po transsibiřské magistrále toto však neumožňoval a jeho nemoc se tak stále nelepšila. Po příjezdu do Vladivostoku pracoval krátce v dílnách, ale jeho zhoršující se stav ho odsoudil do role pacienta japonských, amerických a českých lékařů ve zdejších nemocnicích. Jejich odlišné pohledy na způsob léčby jeho nemoci však zapříčinily, že se jeho stav moc nelepšil. Byl proto vybrán k evakuaci do vlasti a to již v prvním transportu lodí Roma, která z Ruska vyrazila v lednu 1919 a počátkem března zakotvila v italském Terstu. Zdravotní stav Čenka Klose se však nezlepšil ani doma a své těžké chorobě podlehl v Karlínské vojenské nemocnici 27. ledna 1920.

Po celou svou vojenskou kariéru si vedl deník, ve kterém všechny své zážitky čtivou formou zaznamenával a můžeme tak s ním prožít nejen všechny dějinné zvraty, průběh jeho nemoci, dobrodružnou cestu lodí domů přes Japonsko, Cejlon a Suezský průplav, ale seznámit se také s jeho láskou k vlasti, k rodičům či s jeho obavami o osud blízkých doma. A také s jeho nešťastnou láskou k dívce Anežce. Deník Čenka Klose není popisem bojů a života v ešalonech, ale osobní zpově-

dí muže, jenž se na úspěchu čs. věci podílel tvrdou prací v týlu a jehož velké nadšení brzdila zákeřná choroba. Jeho deník vyšel poprvé po jeho smrti v roce 1921 přičiněním jiného válečného invalidy Eduarda Cully a Družiny čsl. legionářů a nyní, téměř sto let od smrti autora, vychází znovu. Deník byl slavnostně představen na 4. ročníku konference ČsOL „Ve jménu tradice“. Tajemník projektu Legie 100 Jiří Charfreitag krátce představil osobu autora a připomněl, že ČsOL se ujala i jeho hrobu na Olšanských hřbitovech, který nechala zrekonstruovat. Kmotry knihy se stali Ferdinand Vrábek, Nikolaj Dimitrijevič a Tomáš Pilvousek, kteří jí popřáli, aby se líbila dnešním čtenářům stejně, jako čtenářům před sto lety. ■

Nová putovní výstava Československé obce legionářské

ČESKOSLOVENSKÁ LEGIE V POLSKU 1939

15. prosinec 2016 - 2. duben 2017
Národní památník na Vítkově

ČESKOSLOVENSKÁ
OBEC LEGIONÁŘSKÁ

MINISTERSTVO OBRANY
ČESKÉ REPUBLIKY

NÁRODNÍ
MUZEUM

Zveme vás

› 5. prosince 2016 – 8. ledna 2017

Výstava Krev legionáře, Galerie a čajovna, Masarykovo nám. 34/3, Kyjov. Srdečně zve Jednota ČsOL v Hodoníně.

› 21. ledna

IV. zimní legiomarš, v 9.00 odchod od nádraží v Jablunkově–Návsi přes Filipku na Polední, trasa cca 10 km. (Pro účastníky, kteří se z různých důvodů nemohou zúčastnit hlavního pochodu, je nachystána alternativní trasa od nádraží v Bystřici nad Olší. Sraz v 10.00 před nádražím v Bystřici.) Ve 13 hod. pietní akt na hoře Polední za padlé v Sedmidenní válce. Akce bude završena položením věnců k pomníku arm. gen. Josefa Šnejdárka. Pořádá ČsOL ve spolupráci s KVH I. prapor.

› 1. března

Konference k 75. výročí budování vojenské jednotky v SSSR, Konferenční sál DAP, Vítězné nám., Praha, 10.00–16.00 hod. Pořadatelem je Společnost Ludvíka Svobody.

› 3. března

Setkání vedoucích představitelů MO a GŠ AČR s přímými účastníky bojů a vojenskou veřejností při příležitosti 72. výročí bojů u Jasla a 74. výročí bojů u Sokolova, Hlavní sál MO ČR Na Valech v Praze. Setkání bude tradičně zahájeno v 10.00 hod. Srdečně zveme válečné veterány, zástupce jednot ČsOL a představitelů spolupracujících spolků. Pořadatelem je ČsOL ve spolupráci s MO ČR.

› 15. března

Vzpomínka na okupaci ČSR v roce 1939, Hradčanské náměstí u sochy T. G. Masaryka, Praha, 10.00 hod. Srdečně zveme zvláště zástupce pražských jednot k účasti na této události. Pořadatelem je ČsOL ve spolupráci s MO ČR.

› 15. března

Vzpomínka na umučené důstojníky odbojové organizace Obrana Národa, Jičínská ulice u býv. kasárna T. G. Masaryka, Mladá Boleslav, 17.00 hod. Pořadatelem je Jednota ČsOL v Mladé Boleslavi ve spolupráci s MO ČR.

› VÝZVA

V souvislosti s oslavami 100. výročí bitvy u Zborova žádáme členy ČsOL i širokou veřejnost o zaslání fotografií zborovské mohyly v Cecové, a to stav od 20. do 70. let minulého století. Záměrem je kromě všeobecně známých fotografií nashromáždit i další snímky mohyly, které by pomohly podrobněji zmapovat vývoj její úpravy v uvedeném období. Snímky, prosím, zasílejte na adresu Československá obec legionářská, Sokolská 33, 120 00 Praha 2; případně digitálně na email legie100@csol.cz

› ČLENSKÝ ODZNAK ČsOL

Na Republikovém výboru ČsOL dne 23. dubna 2016 byly k dispozici nové členské odznaky, které nechala ČsOL na své náklady vyrobit zdarma pro členy ČsOL. Odznaky, číslované na rubu dle čísla členského průkazu jednotlivých členů, byly přítomným předsedům jednot vydávány, aby je předali členkám a členům svých jednot. Do dnešní doby se podařilo předat většinu členských odznaků. Nepředané odznaky jsou předsedové jednot povinni vrátit na Ústředí ČsOL do konce roku a tyto případy budou sekretariátem řešeny v roce 2017 individuálně, stejně jako případně další žádosti o nápravu.

Uvádíme při této příležitosti aktuální zásady pro nošení členského odznaku, jež schválil dne 10. prosince 2016 Republikový výbor ČsOL:

- Členský odznak je oprávněn užívat a nosit výhradně člen ČsOL.
- Držitel odznaku musí při jeho užívání dbát, aby neutrpěla důstojnost ČsOL.
- Odznak musí být na stejnokroji ČsOL umístěn vždy na čestném místě, na levé klopě saka.
- Odznak musí být na civilním oděvu umístěn vždy na čestném místě, na levé straně hrudi. Je-li civilním oblekem sako, či kabát s klopou, nosí se členský odznak na levé klopě tohoto oděvu.
- Osoby oprávněné užívat stejnokroj AČR umístí odznak na chlopni pravé náprsní kapsy, na její levé straně (VHÚ, Ev. Č. 40/48/2016-1241 ze dne 2. 5. 2016).
- Číslo na odznaku je členským číslem a musí se shodovat s číslem členského průkazu.

Časopis Legionářský směr navazuje na stejnojmenný titul vydávaný Československou obcí legionářskou ve 20. letech minulého století jako týdeník, posléze měsíčník. Jeho hlavním posláním je v době blížícího se 100. výročí vzniku Československa propagovat legionářské myšlenky, odkaz zakladatelů samostatného československého státu a zejména pak ideje boje za svébytnost, svobodu a demokracii v době vzniku samostatného státu, za druhé světové války i v novodobé historii. Časopis je určen pro členy Československé obce legionářské, válečné veterány, sympatizanty a také širokou veřejnost, kterou zajímá tato problematika.

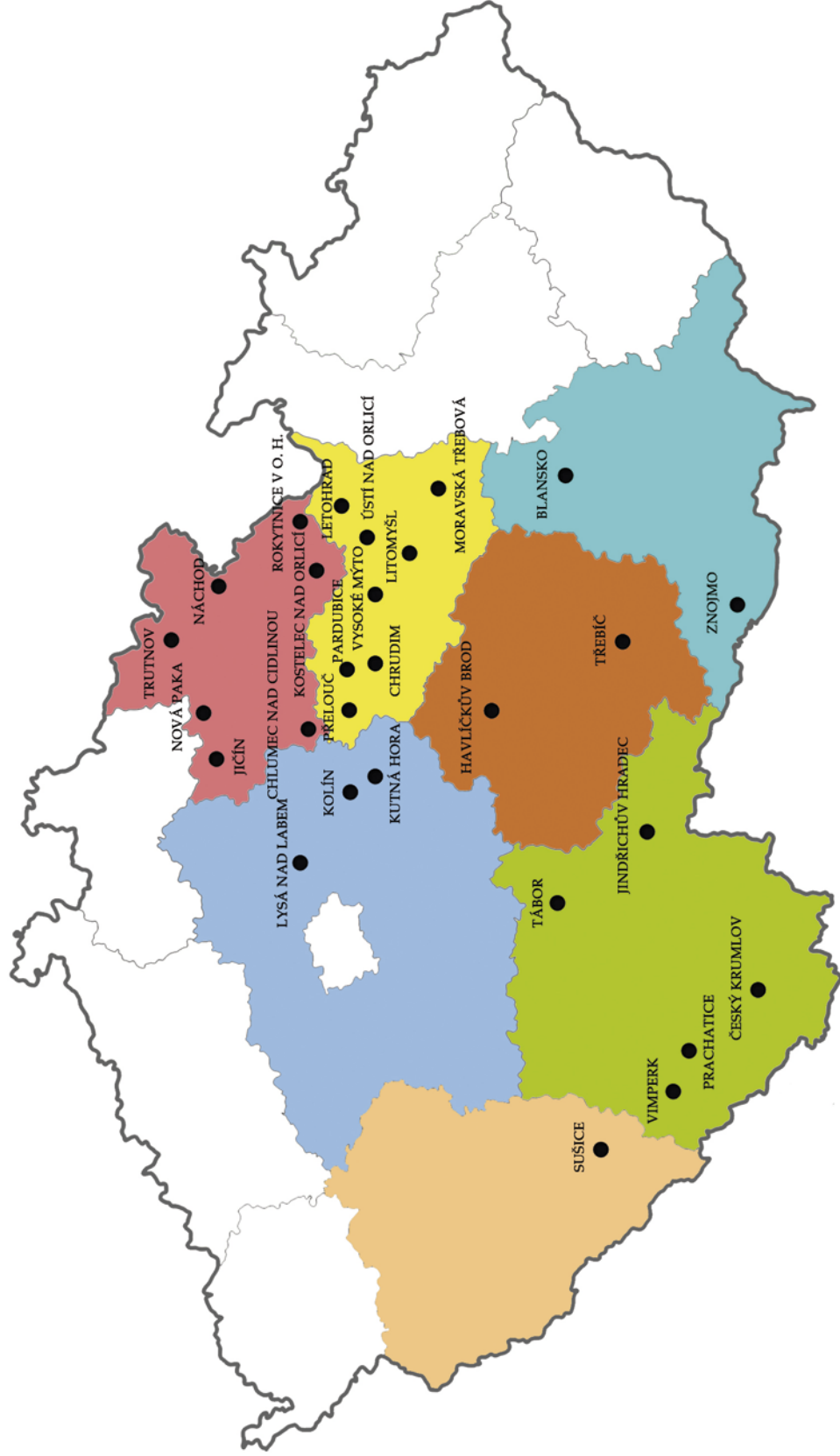
YDAVATEL: Československá obec legionářská, Sokolská 33, 120 00 Praha 2, www.csol.cz, tel: +420 224 266 235, fax: +420 224 266 274, e-mail: sekretariat@csol.cz **ŠÉFREDAKTOR:** Jiří Filip, tel.: +420 734 315 634, e-mail: tajemnik@csol.cz **EDITOR:** Marcela Volfová, e-mail: volfova@csol.cz **REDAKČNÍ RADA:** Pavel Budinský, Jindřich Sitta, Jiří Charfreitag, Milan Mojžíš, Ladislav Henek

GRAFICKÁ ÚPRAVA, TISK A DISTRIBUCE: Vydavatelství MAC, spol. s r.o., Na Spojce 968/7, 101 00 Praha 10-Vršovice **ADRESA REDAKCE:** Československá obec legionářská, Sokolská 33, 120 00 Praha 2 **Uzávěrka čísla:** 9. prosince 2016, **Evidenční číslo:** MK ČR E 20912, Elektronickou podobu Legionářské směru naleznete na: www.csol.cz v rubrice Projekty. ■

LEGIOVLAK 2017

- Chlumec nad Cidlinou - 15. - 19. 3.
- Jičín - 21. - 26. 3.
- Nová Paka - 28. 3. - 2. 4.
- Trutnov - 4. - 9. 4.
- Náchod - 11. - 16. 4.
- Kostelec n. Orlicí - 18. - 23. 4.
- Letohrad - 25. - 30. 4.
- Ústí nad Orlicí - 2. - 7. 5.
- Kolín - 9. - 14. 5.
- Kutná Hora - 16. - 21. 5.
- Přelouč - 23. - 28. 5.
- Pardubice - 3. - 4. 6.
- Chrudim - 6. - 11. 6.
- Moravská Třebová - 13. - 18. 6.
- Vysoké Mýto - 20. - 25. 6.
- Litomyšl - 27. 6. - 2. 7.
- Lysá nad Labem - 9. - 13. 7.
- Rokytnice v O. h. - 15. - 16. 7.
- Blansko - 18. - 23. 7.
- Slovenská republika - srpen / září
- Znojmo - 3. - 8. 10.
- Třebíč - 10. - 15. 10.
- Havlíčkův Brod - 17. - 22. 10.
- Jindřichův Hradec - 24. - 29. 10.
- Tábor - 31. 10. - 5. 11.
- Prachovice - 7. - 10. 11.
- Český Krumlov - 11. - 19. 11.
- Vimperk - 21. - 26. 11.
- Sušice - 28. 11. - 3. 12.

Změna termínů a trasy vyhrazena.

Ministerstvo dopravy

České dráhy
Národní doprava

Cargo

Rádio
všeho kraje
Český rozhlas

Příběhy sbírkových předmětů Vojenského historického ústavu

Britská tropická přilba, 1941

br. Zdeněk Špitálník
Vojenský historický ústav

Českoslovenští vojáci na Středním východě v roce 1941 používali během výcviku tropickou výstroj britské armády. Nejcharakterističtějším prvkem stejnokroje byla tropická přilba. Ta poskytovala vojákům ideální ochranu hlavy před sluncem.

Byla lehká, s dobrými izolačními a ventilačními vlastnostmi. Balistickou ochranu ale ani v nejmenším neposkytovala a tak byla v místech bojů nahrazována standardní přilbou ocelovou.

Tělo přilby je vyrobeno z balzové dužiny, vyztužené papírovým polepem (nejčastěji z novin) a gázou. Celý korpus byl opatřen potahem z bavlněné keprové tkaniny, z vnitřní strany tmavozelené barvy, z vnější barvy khaki. Na horní části přilby je ventilační otvor, krytý kovovou čepičkou. Potítka je kožené, našité na slaměný kruh, umožňující dobrou ventilaci vzduchu. Uvnitř je také našitý kožený podbradník s mosaznou přezkou. Na levé straně přilby se obvykle nosila československá vlaječka sešitá ze tří barvených bavlněných dílů. Na vnitřní části zvonu je papírový štítek výrobce – B. K. Biswas Co. Calcata, 1940 a označení velikosti 6 7/8 (odpovídá obvodu hlavy 55 cm).

Přilba byla do sbírek VHÚ získána darem krátce po roce 1945.